

Αναρχικός αντιμιλιταρισμός και μύθοι σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία

Μερικοί αναρχικοί

από την περιοχή της Κεντρικής Ευρώπης

★ Σεπτέμβριος 2022 ★

antimilitaristická iniciativa

---[**AMI**]

antimilitarismus.noblogs.org

Για επικοινωνία:

<https://againstbiopowerandconfinement.noblogs.org/>

email: koinonika.antisomata@autistici.org

fb: *Ιστορίες Προλεταριακής Κλεισούρας*

ΜΕΡΙΚΟΙ ΑΝΑΡΧΙΚΟΙ ΑΠΟ ΤΗΝ ΠΕΡΙΟΧΗ
ΤΗΣ ΚΕΝΤΡΙΚΗΣ ΕΥΡΩΠΗΣ

ΑΝΑΡΧΙΚΟΣ ΑΝΤΙΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟΣ ΚΑΙ ΜΥΘΟΙ ΣΧΕΤΙΚΑ ΜΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ ΣΤΗΝ ΟΥΚΡΑΝΙΑ

Εισαγωγή αγγλικής μετάφρασης¹

Θεωρούμε ότι το παρακάτω κείμενο από το blog antimilitarismus.noblogs.org είναι μια από τις πιο σημαντικές αντιπολεμικές συνεισφορές του Τσεχικού αναρχισμού ενάντια σε όλους τους πολεμοκάπηλους, που δυστυχώς αφθονούν και μέσα στο αναρχικό κίνημα.

Ο τρόπος με τον οποίο το κείμενο παρουσιάζει τα διάφορα επιχειρήματα που αποδομούν τους μύθους που επικρατούν στο αναρχικό κίνημα για τον πόλεμο και ο τρόπος που τα συγκεντρώνει ως ένα οργανικό όλον επαναστατικού ντεφαιτισμού, το σθένος με το οποίο αντιτίθεται στις διάφορες ψευδο-δικαιολογίες που υποστηρίζουν ότι το αναρχικό κίνημα θα έπρεπε να υποστηρίξει τον πόλεμο ή μία από τις αντιμαχόμενες πλευρές, η επιμονή με την οποία υποστηρίζει τη μετατροπή της ιμπεριαλιστικής σύγκρουσης σε ταξική σύγκρουση ως το μόνο δυνατό μονοπάτι προς την κοινωνική επανάσταση και την πραγματική ειρήνη, όλα αυτά το καθιστούν, κατά την άποψή μας, ένα εξαιρετικά σημαντικό ντοκουμέντο του σύγχρονου επαναστατικού αντιπολεμικού κινήματος, ακόμη και σε διεθνή κλίμακα.

Αν και θα δομούσαμε κάποια από τα επιχειρήματα και θα αιτιολογούσαμε κάποιες από τις θέσεις κάπως διαφορετικά, θα φτάναμε ωστόσο στο ίδιο συμπέρασμα: πόλεμος ενάντια στον πόλεμο. Θα θέλαμε να επισημάνουμε την ιδεολογική κατηγοριοποίηση που υπάρχει στο κείμενο σύμφωνα με

¹ Μετάφραση στα ελληνικά από την [αγγλική μετάφραση](https://antimilitarismus.noblogs.org/) της αριστερής κομμουνιστικής ομάδας "Třidní Válka". Πηγή στα τσεχικά: <https://antimilitarismus.noblogs.org/>

την οποία η δικτατορία του κεφαλαίου διαρθρώνεται γύρω από τους πόλους «δημοκρατία» εναντίον «δικτατορίας» (βλ. μύθοι 10 και 29), μια κατηγοριοποίηση από την οποία διαφεύγει η βαθύτερη φύση της κοινωνικής δικτατορίας του κεφαλαίου που είναι ακριβώς και πραγματικά η δημοκρατία (δηλαδή η ΔΙΚΙΑ ΤΟΥ δημοκρατία!) ως άρνηση του ταξικού ανταγωνισμού και της συγκρουσιακής του φύσης.

Ας συμπληρώσουμε επίσης ότι οι διαχωριστικές γραμμές ανάμεσα στην «κριτική» υποστήριξη μιας από τις δύο πλευρές και τον επαναστατικό ντεφαιτισμό δεν διατρέχουν μόνο το αναρχικό κίνημα, αν και είναι το αναρχικό κίνημα στο οποίο γίνεται αναφορά στο συγκεκριμένο κείμενο. Οι ίδιοι «μύθοι», οι ίδιες συμπεριφορές και οι ίδιες συζητήσεις υπάρχουν και στον χώρο της υπεραριστεράς σε ολόκληρο τον κόσμο. Ακόμα κι εκεί, οι επαναστάτες πρέπει να προσδιορίζουν τους εαυτούς τους ενάντια σε αυτούς *«που είναι οι πρώτοι που εκδίδουν αμέτρητες προκηρύξεις και δημοσιεύσεις με αντιμιλιταριστικό περιεχόμενο όταν ο πόλεμος είναι στην άλλη άκρη του κόσμου, αλλά αρχίζουν να αναπαράγουν την πολεμική προπαγάνδα όταν έρχεται στο κατώφλι τους»*.

Ως εκ τούτου, μαζί με τους συντάκτες του κειμένου, πρέπει να επιβεβαιώσουμε ξανά και ξανά *«ότι το να είσαι αντιμιλιταριστής είχε νόημα κατά τον Α' Παγκόσμιο Πόλεμο, όπως ακριβώς συμβαίνει και στην περίπτωση του τρέχοντος πολέμου στην Ουκρανία»*.

ΤΡΪΔΝΪ VÁLKA (Class War), Οκτώβριος 2022

Αναρχικός αντιμιλιταρισμός και μύθοι σχετικά με τον πόλεμο στην Ουκρανία

«Εμείς οι αναρχικοί, όπου κι αν ζούμε και όποια κι αν είναι η γλώσσα μας, είμαστε αλληλέγγυοι με τους εκμεταλλευόμενους ανθρώπους, όπου κι αν βρίσκονται και με αυτούς που βιώνουν τις τρομερές συνθήκες του πολέμου. Αισθανόμαστε ότι είναι καθήκον μας να υποστηρίξουμε και να δείχνουμε αλληλεγγύη στους άμαχους και τους ελευθεριακούς αλλά όχι στα πολιτικά κόμματα, τις κυβερνήσεις και τα κράτη»².

Αυτό το κείμενο είναι μια προσπάθεια κριτικού προβληματισμού πάνω στις σύγχρονες μιλιταριστικές τάσεις εντός του αναρχικού κινήματος. Ταυτόχρονα, παρουσιάζει την αντιμιλιταριστική προοπτική ως τρόπο αντιμετώπισης του πολέμου όχι μόνο θεωρητικά, αλλά και πρακτικά, σαμποτάροντάς τον. Είναι εντυπωσιακό πόσοι άνθρωποι που επικαλούνται τον αναρχισμό έχουν αγκαλιάσει την αστικοδημοκρατική προπαγάνδα ύστερα από το ξέσπασμα του πολέμου στην Ουκρανία και υποστηρίζουν την πολεμική κινητοποίηση που συντονίζει το ουκρανικό κράτος. Συμμεριζόμαστε πλήρως την ανησυχία των αναρχικών στο Όκλαντ, το Σαν Φρανσίσκο, τη Νέα Υόρκη και το Πίτσμπουργκ, οι οποίοι είπαν στη δήλωσή τους, «δεν έχουμε καμία επιθυμία να ακούσουμε άλλες μιλιταριστικές εκκλήσεις για κλιμάκωση των ενδοϊμπεριαλιστικών πολέμων στις τάξεις των αναρχικών». Χαιρόμαστε που αυτή η αγανακτισμένη φωνή ακούγεται και σε άλλα μέρη του κόσμου, συμπεριλαμβανομένης της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης. Όσοι προπαγανδίζουν τον πόλεμο προσπαθούν να εξαφανίσουν αυτή τη φωνή, να την πνίξουν, να την περιθωριοποιήσουν, αλλά πάντα βγαίνει στην επιφάνεια, όπως δείχνει αυτή η συνεισφορά μας.

«Ένας συμβατικός μετωπικός πόλεμος μεταξύ αντίπαλων στρατών (...) είναι ο τύπος μάχης που διεξάγουν τα κράτη και, καθώς απαιτεί την αναπαραγωγή κρατιστικών οργανωτικών μορφών, δεν μπορεί να συνυπάρχει

² Κουρδόφωνο Αναρχικό Φόρουμ (KAF), <https://www.anarchistcommunism.org/2019/10/20/kurdish-speaking-anarchist-forum-kaf-statement/>

με τον επαναστατικό αγώνα», δηλώνει η ομάδα Antagonism³ σε μια από τις αναλύσεις της. Συμφωνούμε και θέλουμε να αναπτύξουμε την κριτική μας απέναντι σε αυτούς που υποστηρίζουν μία από τις δύο αντιμαχόμενες πλευρές, χωρίς ωστόσο να χάνουμε από τη ματιά μας τους ανθρώπους που πλήττονται άμεσα από τον πόλεμο.

Η απροθυμία μας να υποστηρίξουμε οποιοδήποτε είδος στρατού και πολέμου δεν είναι μια παθητική, ηθικολογική στάση. Η άρνησή μας σημαίνει επίσης την ενεργή συμμετοχή μας σε μορφές αγώνα διαφορετικές από τον στρατιωτικό και αντιλαμβάνεται τα προβλήματα από μια ταξική και όχι πατριωτική, εθνικιστική ή φιλελεύθερη-δημοκρατική οπτική. Δεν εγκαταλείπουμε την υποστήριξη ανθρώπων που σφαγιάζονται, τραυματίζονται και χάνουν τα σπίτια τους εξαιτίας του πολέμου. Απλώς δεν συμμεριζόμαστε τη μιλιταριστική προπαγάνδα που πλασάρει την εμπλοκή στον πόλεμο ως έναν εποικοδομητικό τρόπο υποστήριξης αυτών των ανθρώπων. Δεν αποθαρρύνουμε τους ανθρώπους από το να αντιστέκονται στην ιμπεριαλιστική επιθετικότητα. Αλλά τους προειδοποιούμε ότι στον πόλεμο πάντα πολεμάς ενάντια σε ορισμένους επιτιθέμενους, παίρνοντας το μέρος άλλων, θέτοντας τις βάσεις για μελλοντικές εχθροπραξίες. Γι' αυτό βλέπουμε ως μόνη διέξοδο τη μετατροπή του ενδοϊμπεριαλιστικού πολέμου σε επαναστατικό αγώνα, δηλαδή σε ταξικό πόλεμο.

Σε αυτό το κείμενο προσπαθούμε να διευκρινίσουμε τα επιχειρήματά μας, διαψεύδοντας ξεκάθαρα τους μύθους που διαβάζουμε και ακούμε από διάφορους που σχολιάζουν τον πόλεμο στην Ουκρανία. Δυστυχώς, αυτοί οι μύθοι τροφοδοτούνται και από ορισμένους που ισχυρίζονται ότι είναι αναρχικοί. Από την άλλη πλευρά, είναι ευχάριστο να βλέπουμε ότι υπάρχουν και κάποιοι που συμμερίζονται τις αντιμιλιταριστικές, διεθνιστικές και επαναστατικές ντεφαιτιστικές θέσεις μας. Παραθέτουμε μερικούς εξ αυτών στο κείμενό μας για να υπογραμμίσουμε το γεγονός ότι ο αντιμιλιταρισμός εξακολουθεί να είναι επίκαιρος σήμερα και δεν είναι απλώς μια ξεπερασμένη άποψη κάποιων παλιών αναρχικών θεωρητικών.

**Μερικοί αναρχικοί από την περιοχή της Κεντρικής Ευρώπης,
Σεπτέμβριος 2022**

*«Καμία μάχη δεν μπορεί να κερδηθεί στη μελέτη και η θεωρία
χωρίς πράξη είναι νεκρή»*

Immanuel Kant

³ Δες την εισαγωγή στην μπροσούρα *Olive-Drab Rebels – Subversion of the US Armed Forces in the Vietnam War* [Οι εξεγερμένοι στο χακί – Υπονόμευση των αμερικάνικων ένοπλων δυνάμεων στον πόλεμο του Βιετνάμ]: <https://www.geocities.ws/antagonism1/olivedrab/intro2.html>

Μύθος 1: Δεν πολεμάμε για το κράτος, αλλά για την υπεράσπιση των ανθρώπων που δέχονται τα πυρά του ιμπεριαλιστικού στρατού.

Είναι ενδιαφέρον πώς αλλάζει σταδιακά η επιχειρηματολογία που υποστηρίζει τη στρατιωτική κινητοποίηση, παρόλο που το περιεχόμενο παραμένει το ίδιο. Πρώτα ακούσαμε ότι οι αναρχικοί στον ουκρανικό στρατό απλά προστατεύουν ζωές αμάχων, αλλά δεν υπερασπίζονται κανένα κράτος. Μετά από μερικές εβδομάδες έγινε ήδη λόγος για μια προσωρινή τακτική συμμαχία με τις κρατικές δυνάμεις, χωρίς την οποία ειπώθηκε ότι θα ήταν αδύνατη η προστασία του άμαχου πληθυσμού. Τώρα, πάλι, λένε ανοιχτά ότι αγωνίζονται για μια φιλελεύθερη δημοκρατία, δηλαδή για μια συγκεκριμένη μορφή κράτους.

Όλες αυτές οι διατυπώσεις έχουν σκοπό να μας πείσουν ότι είναι δυνατό να συμμετέχεις σε έναν αστικό πόλεμο που συντονίζεται από τις κρατικές δομές αλλά να αποφεύγεις να ενισχύεις αυτές τις δομές και έτσι να μην αγωνίζεσαι για τα συμφέροντα της αστικής τάξης. Πρέπει πάντα να κοιτάμε τι συμβαίνει στην πραγματικότητα, η οποία σε ορισμένες περιπτώσεις απέχει από αυτό που ισχυρίζονται οι άμεσα εμπλεκόμενοι ή οι παρατηρητές. Οι αναρχικοί στις μονάδες του ουκρανικού στρατού ουσιαστικά μάχονται για το ουκρανικό κράτος και ο ισχυρισμός τους ότι αυτό δεν συμβαίνει δεν ανταποκρίνεται στην πραγματικότητα. Μοιάζει περισσότερο με μια απέλπιδα προσπάθεια να αντιμετωπιστούν οι αντιφάσεις ή, ακόμα χειρότερα, να δοθεί η εντύπωση ότι δεν υπάρχουν αντιφάσεις.

«Θεωρούμε τη συμμετοχή των αναρχικών σε αυτόν τον πόλεμο ως μέρος των ένοπλων σχηματισμών που δρουν στην Ουκρανία, μια ρήξη με την ιδέα και τον σκοπό του αναρχισμού. Αυτοί οι σχηματισμοί δεν είναι ανεξάρτητοι, υπά-

γονται στον ουκρανικό στρατό και εκτελούν τα καθήκοντα που τους έχουν ανατεθεί από τις αρχές. Δεν προβάλλονται εκεί πολιτικά προγράμματα ή κοινωνικά αιτήματα. Είναι πολύ αμφίβολο αν υπάρχει εκεί μέσα δυνατότητα για αναρχική προπαγάνδα. Δεν υπάρχει κάποια κοινωνική επανάσταση προς υπεράσπιση στην Ουκρανία. Με άλλα λόγια, αυτοί οι άνθρωποι που αποκαλούν τους εαυτούς τους αναρχικούς στέλνονται απλώς για να «υπερασπιστούν την πατρίδα» και το κράτος, ως τροφή για τα κανόνια προς όφελος του κεφαλαίου, ενισχύοντας τις εθνικιστικές και милитаристικές αντιλήψεις ανάμεσα στις μάζες».⁴

«Θα πρέπει να σημειωθεί ότι διάφοροι Ουκρανοί αναρχικοί εντάχθηκαν στον στρατό για διαφορετικούς λόγους. Η Black Flag προσπάθησε να προωθήσει την αναρχική ατζέντα στις τάξεις του στρατού και του ευρύτερου αμυντικού κινήματος. Θεωρούμε την εμπειρία τους πολύτιμη, αν και αποτυχημένη, και εκφράσαμε κάποιες σκέψεις σχετικά με αυτό σε μια συνέντευξη από τις πρώτες ημέρες του πολέμου.⁵ Άλλοι, αντίθετα, προστατεύουν το ουκρανικό κράτος από επιθέσεις αναρχικών, επομένως τους αντιμετωπίζουμε τόσο εχθρικά όσο και το ίδιο το κράτος.

Στα λόγια, κανένας τους δεν είναι με το κράτος, αλλά μόνο με τον ουκρανικό λαό, ωστόσο ακόμη και μια τέτοια ιησουίτικη ρητορική δεν μπορεί να χρησιμοποιηθεί με επαναστατικό τρόπο. Αν θέλετε να βοηθήσετε τις Ένοπλες Δυνάμεις στις οποίες πολλοί στρατιώτες δεν έχουν καν αλεξίσφαιρη θωράκιση, για να μην αναφέρουμε πυρομαχικά – εντάξει, βοηθήστε τους, κάντε χρήσιμες επαφές για την μεταπολεμική περίοδο, όπως κι ο Μαλατέστα υποστήριξε τους Κουβαούς αντάρτες εναντίον της Ισπανίας και τους Λίβυους εναντίον της Ιταλίας... Αλλά γιατί, ενώ ακόμη και οι δεξιοί αντίπαλοι του Ζελένσκι δεν χάνουν ευκαιρία να χρησιμοποιήσουν κάθε περίπτωση αδικίας για να υπονομεύσουν την εμπι-

4 Ο πόλεμος στην Ουκρανία: Μια διεθνιστική φωνή από τη Ρωσία, αγγλική μετάφραση: <https://afreeretriever.wordpress.com/2022/03/24/war-in-ukraine-an-internationalist-voice-from-russia/>

5 <https://libcom.org/article/invasion-ukraine-anarchist-media-call-kharkov/0>

στοσύνη στις ουκρανικές αρχές, αυτοί, αντίθετα, υποστηρίζουν μόνο τα ουκρανικά κρατικά συμφέροντα μέσα στους ελευθεριακούς κύκλους; Όσοι δεν θέλουν να υπακούν σε καμία κυβέρνηση δεν έχουν κανένα λόγο να βλέπουν τέτοιες ομάδες ως κάποια πραγματική εναλλακτική και όσοι αγαπούν το κράτος δεν έχουν ανάγκη έναν τέτοιο σχιζοφρενικό εξωτισμό – υπάρχουν τα συνήθη εθνικιστικά κόμματα και κινήματα για αυτούς».⁶

Μύθος 2: Χωρίς στρατιωτικές επιχειρήσεις θα ήταν αδύνατο να προστατευθεί ο ουκρανικός πληθυσμός και να υπάρξει αντίσταση στον Ρωσικό ιμπεριαλισμό.

Είναι απολύτως θεμιτό να προστατεύεται η ζωή των ανθρώπων των βομβαρδισμένων πόλεων. Αλλά το να γίνει αυτό με τη μορφή ενός συμβατικού πολέμου σημαίνει ουσιαστικά προστασία της ακεραιότητας του ενός ή του άλλου κράτους. Επιπλέον, είναι αμφίβολος ο ισχυρισμός ότι αυτός είναι ο τρόπος με τον οποίο θα σωθεί ο μέγιστος αριθμός ζώων. Η διαρκής πολεμική κινητοποίηση οδηγεί στην περαιτέρω βαρβαροποίηση του πολέμου και ο αριθμός των νεκρών θα αυξάνεται. Επίσης, η παραμονή σε περιοχές που γίνονται βομβαρδισμοί αυξάνει τον κίνδυνο του θανάτου. Επιπλέον, είναι δυνατόν να σταματήσει κανείς τους βομβαρδισμούς με διαφορετικούς τρόπους από το να στείλει τα δικά του στρατεύματα στο μέτωπο.

Ο ουκρανικός στρατός επέλεξε μια μετωπική, στρατιωτική αντιπαράθεση, η οποία από τη φύση της δεν μπορεί να πραγματοποιηθεί χωρίς να πεθάνουν πάρα πολλοί άνθρωποι. Η αποχή από μια στρατιωτική μορφή μάχης, από την άλλη, δεν σημαίνει τη θυσία του πληθυσμού που εκτίθεται στις βόμβες, επειδή το ζήτημα δεν

είναι απλώς η άρνηση της μάχης αλλά και η οργάνωση μη στρατιωτικών μορφών προστασίας των ζώων που απειλούνται. Κάποιοι οργανώνουν τη μετακίνηση των ανθρώπων που κινδυνεύουν περισσότερο σε ασφαλείς περιοχές. Άλλοι επιτίθενται στην οικονομική, πολιτική και στρατιωτική δύναμη του ρωσικού ιμπεριαλισμού συχνά από διάφορες τοποθεσίες σε ολόκληρο τον κόσμο.

Οι επιπτώσεις της милитаристικής προπαγάνδας είναι καταστροφικές. Μερικοί άνθρωποι πίστεψαν πραγματικά ότι ο κρατικός πόλεμος είναι ο καταλληλότερος τρόπος να σωθούν ζωές, και επιπλέον, κατά την άποψή τους, ο μόνος τρόπος.

«Αρνούμαστε να μπορούμε σε αυτή τη θανάσιμη λογική και στεκόμαστε δίπλα σε όλους τους θαρραλέους αντιπάλους αυτής της πολεμικής τρέλας στη Ρωσία και τη Λευκορωσία, που την αντιμάχονται παρά την άγρια αστυνομική καταστολή.

Είμαστε αλληλέγγυοι με όλους τους λιποτάκτες και καλούμε την Ευρώπη να ανοίξει τα σύνορά της σε όλους εκείνους που εγκαταλείπουν τη χώρα ή αρνούνται να συμμετάσχουν στον πόλεμο».⁷

«Η ολοκληρωμένη κάλυψη του αντιπολεμικού μποϊκοτάζ, του σαμποτάζ και άλλων άμεσων ενεργειών είναι το κύριο θέμα της διεθνούς στήλης μας στα Αγγλικά⁸ από τις πρώτες ημέρες της εισβολής! Μαζί με αυτό, θα πρέπει να κατανοήσουμε ότι η εθνική ενότητα των Ουκρανών γύρω από την εξουσία του Ζελένσκι στηρίζεται μονάχα στον φόβο μιας εξωτερικής απειλής. Ως εκ τούτου, οι ανατρεπτικές αντιπολεμικές ενέργειες στη Ρωσία απειλούν έμμεσα και την άρχουσα τάξη της Ουκρανίας, γι' αυτό και θεω-

6 *Guerra in Ucraina e diserzione: intervista con il gruppo anarchico "Assembly" di Kharkiv* [Ο πόλεμος στην Ουκρανία και οι λιποταξίες, συνέντευξη με την αναρχική ομάδα "Assembly" στο Χάρκοβο] [στα ιταλικά και αγγλικά]: <https://umanitanova.org/guerra-in-ucraina-e-diserzione-intervista-con-il-gruppo-anarchico-assembly-di-kharkiv-iten/>

7 *"Paix aux chaumières, Guerre aux Palais!"* [«Ειρήνη στις παράγκες! Πόλεμος στα παλάτια!»] [Στα γαλλικά]: http://cnt-ait.info/2022/03/08/paix_huttes_fr/

8 <https://libcom.org/tags/assemblyorgua/>

ρούμε διεθνιστική πράξη τη δημοσιοποίηση και στήριξη αυτών των ενεργειών».⁹

Μύθος 3: Ο ρωσικός ιμπεριαλισμός μπορεί να νικηθεί μόνο με στρατιωτική δύναμη.

Η σταθερότητα ενός κράτους δεν διασφαλίζεται μόνο από τη στρατιωτική του υπεροχή, αλλά πάνω από όλα από την οικονομική βάση στην οποία στηρίζεται ο στρατιωτικός του μηχανισμός. Οι άλλοι πυλώνες του είναι οι διάφορες πολιτικές δομές του και η κυρίαρχη ιδεολογία της άρχουσας τάξης.

Ο ρωσικός ιμπεριαλισμός επιδιώκει να εξασφαλίσει τις ευνοϊκότερες συνθήκες τόσο στο διεθνές εμπόριο όσο και στη γεωπολιτική του επιρροή. Από αυτή την άποψη, η ισχύς του αναπτύσσεται σε όλο τον κόσμο, όχι μόνο στις περιοχές της Ρωσικής Ομοσπονδίας. Δεν χρειάζεται κανείς να βρίσκεται στο μέτωπο του πολέμου για να υπονομεύσει τη βάση του ρωσικού ιμπεριαλισμού. Για παράδειγμα, τα βομβαρδιστικά του ρωσικού στρατού μπορούν να αναχαιτιστούν με την αποκοπή των πόρων που χρειάζονται για να λειτουργήσουν. Οι πόροι αυτοί μπορούν να απαλλοτριωθούν, να καταστραφούν, να εξουδετερωθούν ή να μπλοκαριστούν η μεταφορά τους. Υπάρχουν πολλές δυνατότητες.

«Ο εθνικισμός και ο πολεμικός εξοπλισμός δεν έχουν ποτέ χειραφετητικό χαρακτήρα ως κοινωνικές αντιδράσεις, και ειδικά σε αυτές τις συνθήκες. Δεν προσφέρουν καμία προοπτική πέρα από τη δυστυχία· αντίθετα τη διαιωνίζουν και την ενβαθύνουν. Απορρίπτουμε τη στρατιωτικοποίηση του δημόσιου λόγου και τον επανεξοπλισμό. Δεν ελπίζουμε σε περισσότερους πολεμικούς εξοπλισμούς, οι οποίοι προωθούν μόνο

τον καπιταλιστικό ανταγωνισμό, την παγκόσμια κούρσα για πολεμικό εξοπλισμό και περιφερειακές συγκρούσεις. Η δικιά μας προοπτική είναι η λιποταξία και η καταστροφή όλου του πολεμικού εξοπλισμού».¹⁰

«Το ζήτημα που τίθεται δεν είναι το πώς ένας χαοτικός και εξεγερμένος άμαχος πληθυσμός μπορεί να εξουδετερώσει τους καλά οργανωμένους, πειθαρχημένους στρατούς του καπιταλιστικού κράτους σε προσχεδιασμένες μάχες, αλλά το πώς ένα μαζικό κίνημα μπορεί να πλήξει τη μαχητική ικανότητα του στρατού εκ των έσω και να επιφέρει την κατάρρευση και τη διάλυση των ενόπλων δυνάμεων του κράτους».¹¹

«(...) αφού τα ρωσικά στρατεύματα έχασαν ως επί το πλείστον την επιθετική τους δυναμική, ένα κύμα κοινωνικής δυσφορίας άρχισε να εμφανίζεται και στην Ουκρανία (...)»¹²

«Το πιο σημαντικό ερώτημα για εμάς, ως επαναστάτες και διεθνιστές, είναι το πώς μπορούμε εμείς ως εργάτες να διαδώσουμε την αντίσταση σε αυτόν τον πόλεμο και να δείξουμε αλληλεγγύη με τους ανθρώπους της τάξης μας που βρίσκονται κάτω από πυρά και πεθαίνουν για το συμφέρον του κεφαλαίου; Ο ντεφαιτισμός (defeatism) δεν είναι πασιφισμός, δεν έχει την πολυτέλεια να είναι – είναι μια ενεργή υπεράσπιση της κοινότητας και αντίσταση στην ιδέα της καπιταλιστικής νίκης ή της καπιταλιστικής ειρήνης.

Η ειρήνη που οραματίζονται [οι κυρίαρχοι], εάν και όταν η βιομηχανία όπλων και το κεφάλαιο επιτρέψουν να επιτευχθεί, ήδη προκαθορίζεται ως μια παγωμένη ή διαρκής σύγκρουση φθοράς. Ένας ανελέητος μύλος παραγωγής κερδών, που θα αλέθει τα σώματα των εργαζομένων για

9 ό.π., σημ. 5.

10 *Solidarita sdezertými a emancipačnými protestnými hnutiami!* [Αλληλεγγύη στους λιποτάκτες και στα κινήματα διαμαρτυρίας και χειραφέτησης!] [στα σλοβάκικα]: <https://zdola.org/solidarita-s-dezertermi-a-emancipacnymi-protestnymi-hnutiami/>

11 *Harass the Brass; Some notes toward the subversion of US armed forces*, [Παρενοχλήστε τους γαλονάδες, Μερικές σημειώσεις για την υπονόμηση των αμερικάνικων ένοπλων δυνάμεων στον πόλεμο του Βιετνάμ], κείμενο που δημοσιεύθηκε στην μπροσούρα Οι εξεγερμένοι στο χακί, ό.π. σημ. 2.

12 ό.π., σημ. 5

να τροφοδοτεί τη δύναμη του υποστηριζόμενου από τη Δύση εκατομμυριούχου Ζελένσκι και του κλεπτοκράτη δικτάτορα Πούτιν».¹³

Μύθος 4: Ο πληθυσμός της Ουκρανίας δέχεται πυρά από έναν καλά οπλισμένο ρωσικό στρατό, οπότε η άμυνα δεν είναι δυνατή χωρίς εξοπλιστική υποστήριξη από τις κυβερνήσεις του NATO και της Ευρωπαϊκής Ένωσης.

Η στρατιωτική εισβολή του ιμπεριαλισμού του Πούτιν μπορεί και πρέπει να καταπολεμηθεί με άλλα μέσα εκτός του πολέμου. Το πρόβλημα με το επιχείρημα υπέρ του πολέμου είναι ότι περιορίζει την άμυνα ενάντια στην ιμπεριαλιστική επίθεση σε μία μόνο επιλογή, και αυτή είναι μάλλον η πιο ριψοκίνδυνη: μια μετωπική στρατιωτική σύγκρουση. Το επιχείρημα αυτό δεν λαμβάνει καθόλου υπόψη του τη δυνατότητα αποδιοργάνωσης των στρατιωτικών δυνάμεων άμεσα και εκ των έσω, από εκείνους που στρατολογούνται για τους πολεμικούς σκοπούς. Σε όλους τους πολέμους, αργά ή γρήγορα, δεν εμφανίζονται μόνο τάσεις λιποταξίας, αλλά και διάφορα είδη σαμποτάζ από απλούς στρατιώτες που απλώς έχουν πάψει να πιστεύουν ότι νομιμοποιείται η αποστολή τους. Το σαμποτάζ δεν απαιτεί ακριβώς μέσα ή βαρύ οπλισμό. Ωστόσο, τα καταστροφικά αποτελέσματά του μπορούν να θέσουν εκτός λειτουργίας τερατώδη στρατιωτικά μηχανήματα ή να καθυστερήσουν σημαντικά την προέλαση στρατιωτικών μονάδων. Τα σαμποτάζ αυτού του είδους είναι τόσο εύκολο να πραγματοποιηθούν ακριβώς επειδή εκτελούνται απευθείας από μέλη στρατιωτικών μονάδων, τα οποία συνήθως έχουν σχετικά εύκολη πρόσβαση σε ευάλωτα σημεία του πολεμικού εξοπλισμού και των υποδομών. Μερικές φορές μια απλή βίδα που ρίχνεται μέσα στα γρανάζια είναι αρκετή.

Παραμένει, ωστόσο, το πρόβλημα ότι γίνεται μεγάλη πολεμική προπαγάνδα η οποία παρου-

σιάζει όλους τους Ρώσους στρατιώτες ως φανατικούς υποστηρικτές του καθεστώτος Πούτιν. Παρόλο που διαρρέουν πληροφορίες για Ρώσους στρατιώτες που δεν θέλουν πλέον να πηγαίνουν στον πόλεμο, πολύ λίγα μέσα αφιερώνονται στην προπαγάνδα και τη δημιουργία δικτύων με σκοπό να τους ενθαρρύνουν να λιποτακτήσουν και να σαμποτάρουν την πολεμική προσπάθεια. Εφόσον υπάρχουν αμέτρητες πρωτοβουλίες για την υποστήριξη αμάχων προσφύγων, θα έπρεπε να υπάρχουν αρκετές και για την παροχή υποστήριξης σε αυτούς που λιποτακτούν και κάνουν σαμποτάζ. Όσο η πολεμική προπαγάνδα συνεχίζει να βλέπει όλους τους στρατολογημένους σαν πιστά στρατιωτικά του κράτους, δεν θα υπάρχει κίνητρο για τους απλούς στρατιώτες να κάνουν σαμποτάζ.

Μπορούμε να δούμε το παράδειγμα των Μαχνοβιτών, οι οποίοι έκαναν προπαγάνδα στις τάξεις των αντίπαλων στρατών (τόσο των «λευκών» όσο και των «κόκκινων»), αυξάνοντας έτσι τη συχνότητα των περιστατικών που οι στρατιώτες λιποτακτούν, αποστατούν, συναδελφώνονται με τον αντίπαλο, κάνουν σαμποτάζ ή στρέφουν τα όπλα τους εναντίον των αξιωματικών. Η ευκολία και η αποτελεσματικότητα της τακτικής της εσωτερικής δολιοφθοράς καταδεικνύεται από τα παραδείγματα σαμποτάζ στον αμερικανικό στρατό κατά τη διάρκεια του πολέμου του Βιετνάμ.

Ας παραθέσουμε ξανά το κείμενο "Harrass the brass" («Παρενοχλήστε τους γαλονάδες»):

«Το σαμποτάζ αποτέλεσαν μια εξαιρετικά χρήσιμη τακτική. Στις 26 Μαΐου 1970, το USS Anderson ετοιμαζόταν να μεταβεί από το Σαν Ντιέγκο στο Βιετνάμ. Αλλά κάποιος είχε ρίξει βίδες, μπουλόνια και αλυσίδες στον άξονα του κύριου μηχανισμού. Προκλήθηκε μια μεγάλη βλάβη, με αποτέλεσμα ζημιές αξίας χιλιάδων δολαρίων και την καθυστέρηση αρκετών εβδομάδων. Αρκετοί ναύτες κατηγορήθηκαν αλλά

¹³ Αναρχοκομμουνιστική ομάδα (ACG), Ούτε πόλεμος! Ούτε ειρήνη!: <https://www.anarchistcommunism.org/2022/06/08/no-war-no-peace/>

λόγω έλλειψης αποδεικτικών στοιχείων η υπόθεση εγκαταλείφθηκε. Με την κλιμάκωση της ναυτικής εμπλοκής στον πόλεμο το επίπεδο των δολιοφθορών αυξήθηκε. Τον Ιούλιο του 1972, μέσα σε διάστημα τριών εβδομάδων, δύο αεροπλανοφόρα του Πολεμικού Ναυτικού τέθηκαν εκτός λειτουργίας από σαμποτάζ. Στις 10 Ιουλίου, μια τεράστια πυρκαγιά σάρωσε την καμπίνα του ναυάρχου και το κέντρο ραντάρ του USS Forestall, προκαλώντας ζημιές άνω των 7 εκατομμυρίων δολαρίων. Αυτό το συμβάν καθυστέρησε την αποστολή του πλοίου για πάνω από δύο μήνες. Στα τέλη Ιουλίου, το USS Ranger ήταν αγκυροβολημένο στην Αλαμέδα της Καλιφόρνια. Λίγες ημέρες πριν από την προγραμματισμένη αναχώρηση του πλοίου για το Βιετνάμ, μια σπάτουλα και δύο μπουλόνια 12 ιντσών εισήλθαν στα γρανάζια μετάδοσης του κινητήρα νούμερο τέσσερα, προκαλώντας ζημιά σχεδόν 1 εκατομμυρίου δολαρίων και αναγκάζοντας την επιχείρηση να καθυστερήσει τρεισήμισι μήνες για εκτεταμένες επισκευές. Ο ναύτης που κατηγορήθηκε για την υπόθεση αθωώθηκε. Σε άλλες περιπτώσεις, ναύτες πετούσαν εξοπλισμό από τις πλευρές των πλοίων ενώ βρίσκονταν στη θάλασσα».¹⁴

«(...) αλλά το NATO δεν ενδιαφέρεται για την ελευθερία του ουκρανικού πληθυσμού, αλλά για τις γεωπολιτικές γραμμές άμυνας, τις αγορές και τις σφαίρες επιρροής, και γι' αυτές θα είναι πρόθυμο να επενδύσει δισεκατομμύρια ευρώ και πυρομαχικά».¹⁵

Μύθος 5: Οι αναρχικοί στην Ουκρανία δεν μπορούν να πολεμήσουν παρά μόνο με την ένταξή τους στο στρατό, επειδή δεν υπάρχει μαζικό εργατικό κίνημα με τα μέσα και την ικανότητα να οργανωθεί με αναρχικό τρόπο.

Με αυτή τη λογική, θα μπορούσαμε να πούμε ότι οι εργαζόμενοι παντού θα πρέπει να πηγαίνουν στις κάλπες, να εντάσσονται σε κοινοβουλευτικά κόμματα και να ζητούν από την αστυνομία και τα δικαστήρια να επιλύουν τις διαφορές με τους εργοδότες μέχρι να αποκτήσουν την ικανότητα να αντιταχθούν σε ολόκληρο το αστικό δημοκρατικό σύστημα με τις δικές τους μορφές μαζικής οργάνωσης. Αυτά είναι ανοησίες. Είναι σαν να μας λένε ότι πρέπει να συμμαχήσουμε με το Ουκρανικό κράτος σήμερα για να το πολεμήσουμε αργότερα.¹⁶

Στην πραγματικότητα, η ανισορροπία δυνάμεων μεταξύ του κράτους και των εργαζομένων υπάρχει ακόμη και σε χώρες όπου αναπτύσσεται μαζικό εργατικό κίνημα. Οι αναρχικοί δεν μπορούν να περιμένουν να αλλάξει ο συσχετισμός δυνάμεων υπέρ τους. Είναι ακριβώς μέσω των αγώνων τους καθημερινά έξω από τις δομές του κράτους και παρά τις δομές αυτές, που μπορούν να αλλάξουν τον συσχετισμό δύναμης. Αντίθετα, αν στηρίζονται σε συμμαχίες με το κράτος, αυτό συμβάλλει στην ενδυνάμωσή του. Επιπλέον, αυτό γίνεται με τη βοήθεια εκείνων που μπορεί ακόμη και να του εναντιώνονται, αλλά μόνο σε θεωρητικό επίπεδο, όχι πρακτικά.

Οι αναρχικοί πάντα υποστήριζαν ότι τα μέσα πρέπει να αντιστοιχούν στους σκοπούς. Οι αντι-κρατικοί στόχοι δεν μπορούν να επιτευ-

14 ό.π., σημ. 10.

15 Ενάντια στον πόλεμο και την επιστράτευση: προκαταρκτικές σημειώσεις για την εισβολή στην Ουκρανία, δημοσιευμένες στην μπροσούρα *Πόλεμο στον πόλεμο – Αναρχικές και διεθνιστικές προοπτικές*:

https://actforfree.noblogs.org/files/2022/04/war-against-war_a4.cleaned.pdf

16 Σ.τ.μ. Σαν πολύ οικεία μάς ακούγονται όσα περιγράφουν οι σύντροφοι. Δεν πάει πολύς καιρός, άλλωστε, που το σύνθημα «σήμερα [σημ. δουλεύετε μέχρι εξαντλήσεως] εσείς, αύριο [-υποτίθεται ότι- υποστηρίζουμε τους αγώνες σας ενάντια στις άθλιες συνθήκες εργασίας που φάγατε στην μάπα για 2 χρόνια] εμείς» αποτελούσε την προμετωπίδα του μενουμεσπιτικού/φιλεμβολιαστικού μπλοκ, με καταστροφικά για το κίνημα αποτελέσματα. Η μακροχρόνια υποστήριξη της κρατικής διαχείρισης της πανδημίας άφησε πολύ βαθύ αποτύπωμα στους χώρους μισθωτής εκμετάλλευσης (και όχι μόνο εκεί)...

χθούν μέσω κρατικών δομών. Δεν μπορεί να οικοδομηθεί ένα μαζικό κίνημα προτρέποντας τους εργαζόμενους να συμμαχήσουν με τα όργανα του κράτους, γιατί έτσι θα μάθουν να αποδέχονται και να υποστηρίζουν αυτά τα όργανα αντί να στρέφονται εναντίον τους και να τα υπονομεύουν. Με κάθε συμμαχία με το κράτος παραλύει σταδιακά η τάση των εργατών να βασίζονται στις δικές τους δυνάμεις και μέσα. Χάνουν την πίστη τους ότι μπορούν να πετύχουν οτιδήποτε με την αυτο-οργάνωση και έτσι ενισχύεται η πεποίθηση ότι είναι ανίσχυροι χωρίς τη βοήθεια του κράτους.

Το επόμενο κεφάλαιο θα μπορούσε λοιπόν να είναι μια μακρά λίστα όλων των συμβιβασμών που θα έπρεπε να γίνουν από μέρους μας για να υπάρξει μια τέτοια συμμαχία, ενώ το κράτος θα έκανε μονάχα μία μικρή παραχώρηση του τύπου «θα σας ανεχτώ προσωρινά». Αλλά δεν δίνει καμία εγγύηση ότι όταν, με τη βοήθεια των αναρχικών, πετύχει τους στόχους του, αυτή η παραχώρηση δε θα μετατραπεί σε μια λογική που λέει «δεν σας χρειάζομαι πια. Έτσι, ως δυνητικούς αντιπάλους, μπορώ και θέλω να σας εξαλείψω τώρα».

«Ο Πούτιν προσπαθεί να επεκτείνει την αυταρχική του κυριαρχία, συντρίβοντας κάθε κίνημα αντίστασης ή εξέγερσης τόσο εντός όσο και εκτός των συνόρων [της Ρωσίας]. Αλλά τώρα, που όλοι οι δυτικοί δημοκράτες ψέλνουν εν χορώ την προάσπιση της ελευθερίας και της ειρήνης, μιλάμε για ενορχηστρωμένη υποκρισία: πρόκειται για τους ίδιους δημοκράτες των οποίων οι "ειρηνευτικές επιχειρήσεις", γνωστές και ως επιθετικοί πόλεμοι, μη επανδρωμένα αεροσκάφη, βόμβες και στρατιωτικές κατοχές επιβάλλουν αποικιοκρατικές σχέσεις εξουσίας και εκμετάλλευσης, εφοδιάζουν με όπλα δικτάτορες και βασανιστές και ευθύνονται άμεσα ή έμμεσα για σφαγές προσφύγων και εξεγερμένων».¹⁷

«Παραδείγματα πρακτικής δραστηριότητας που μπορούν να αναλάβουν οι αναρχικοί ενάντια στον πόλεμο αποτελούν η καταπολέμηση της φιλοπολεμικής προπαγάνδας, οι απεργίες και οι στάσεις εργασίας, το σαμποτάζ, η υποστήριξη των προσφύγων, η αλληλοβοήθεια και ο αγώνας ενάντια στο σύστημα μεταναστευτικών ελέγχων που εμποδίζει τους ανθρώπους να εγκαταλείψουν τις εμπόλεμες ζώνες για να εγκατασταθούν όπου θέλουν και αντίθετα τους αναγκάζει να βασίζονται σε διακινητές».¹⁸

Μύθος 6: Με την αποχή από τον πόλεμο, η εργατική τάξη εγκαταλείπει τα όπλα που μπορεί να χρησιμοποιήσει για να υπερασπιστεί τον εαυτό της.

Η άρνηση υποστήριξης ενός αστικού πολέμου δεν σημαίνει την παράδοση της εργατικής τάξης. Ωστόσο είναι σημαντικό να απαντήσουμε στο στρατηγικό ερώτημα εναντίον ποιου και πώς θα χρησιμοποιηθούν αυτά τα όπλα; Σε αυτόν τον πόλεμο χρησιμοποιούνται εναντίον ενός επί του παρόντος πιο επιθετικού ιμπεριαλιστικού μπλοκ για την υπεράσπιση ενός άλλου ιμπεριαλιστικού μπλοκ. Η εργατική τάξη σέρνεται στον πόλεμο ενώ είναι αυτή που υφίσταται τις μεγαλύτερες απώλειες. Αυτή η χρήση των όπλων είναι αντιπαραγωγική.

Αλλά αν τα όπλα στραφούν εναντίον της αστικής τάξης, των αξιωματικών ή των δομών της κρατικής εξουσίας (τόσο της ρωσικής όσο και της ουκρανικής), τότε δεν έχουμε κανένα πρόβλημα. Ευτυχώς, μπορούμε επίσης να βρούμε τέτοιες περιπτώσεις και στις δύο πλευρές της πολεμικής αντιπαράθεσης. Αν πρέπει η εργατική τάξη να χύσει το αίμα της, ας γίνει αυτό μόνο για τα δικά της συμφέροντα, που δεν είναι το ίδιο με το να χύνεις το αίμα σου για την πατρίδα, το έθνος, τη δημοκρατία ή τον πλούτο των αστών.

¹⁷ ό.π., σημ. 14.

¹⁸ Craftwork, Αναρχισμός, εθνικισμός, πόλεμος και ειρήνη: <https://libcom.org/article/anarchism-nationalism-war-and-peace/>

Το ουκρανικό κράτος φροντίζει ώστε οι ένοπλες δυνάμεις να βρίσκονται υπό την κεντρική διοίκηση των αρχών και του στρατού του, στην οποία υποτάσσονται ακόμη και εκείνοι οι «αναρχικοί» που έχουν πέσει με τα μούτρα σε μιλιταριστικές λογικές. Μπορούμε να υποθέσουμε ότι ακόμη και αν ο Ρωσικός στρατός ηττηθεί στρατιωτικά, το ουκρανικό κράτος θα επιδιώξει να αφοπλίσει τον πληθυσμό που τώρα εξοπλίζει, πάντα υπό το άγρυπνο μάτι των κρατικών αρχών. Στο παρελθόν, όποτε ένα κράτος επέτρεψε στους αναρχικούς να οπλιστούν σε μεγαλύτερο βαθμό, αργότερα έκανε ό,τι ήταν δυνατόν για να τους αφοπλίσει. Οι αναρχικοί έχουν παίξει, πάνω από μια φορά, το ρόλο των χρήσιμων ηλιθίων που, αφού πήγαν πρώτα και πολέμησαν για τα συμφέροντα του κράτους και της αστικής τάξης, τα οποία εσφαλμένα ταύτιζαν με τα συμφέροντα της εργατικής τάξης, κατέληξαν, αφού πολέμησαν, στις φυλακές και στους θαλάμους βασανιστηρίων, στα δικαστήρια και στους χώρους εκτέλεσης των ίδιων εκείνων των θεσμών που τους προμήθευσαν με όπλα.

«Μπροστά στη φρίκη του πολέμου, είναι πολύ εύκολο να κάνεις το λάθος και να ζητάς αδύναμα ειρήνη. Ωστόσο, η καπιταλιστική ειρήνη δεν είναι ειρήνη. Μια τέτοια “ειρήνη” είναι στην πραγματικότητα ένας διαφορετικά πλασαρισμένος πόλεμος ενάντια στην εργατική τάξη. Στην παρούσα κατάσταση, μια συνεπής αντιμιλιταριστική θέση σημαίνει να προσπαθείς άμεσα να σταματήσεις τον καπιταλιστικό πόλεμο (...)

Καθώς το καθήκον όλων των επαναστατών σε καιρούς καπιταλιστικών πολέμων είναι να αγωνίζονται ενάντια στη δική τους άρχουσα τάξη και τα μιλιταριστικά εγκλήματα της, η Αναρχοσυνδικαλιστική Πρωτοβουλία θα συνεχίσει σε αυτό το πλαίσιο να εστιάζει στην αντίσταση ενάντια σε όλες τις ιμπεριαλιστικές και καπιτα-

λιστικές δυνάμεις που βρίσκονται στη Σερβία, από τις οποίες το ΝΑΤΟ έχει σήμερα την ισχυρότερη επιρροή. Θα αγωνιστούμε επίσης ενάντια σε όλες τις προσπάθειες να εγκαταλείψουμε την ουδετερότητα και να επιλέξουμε στρατόπεδο στους πολέμους που διεξάγονται ενάντια στους λαούς, σπουδήποτε.

Ταυτόχρονα, καλούμε τους στρατιώτες όλων των αντιμαχόμενων πλευρών να παρακούσουν τις εντολές των αξιωματικών τους και να παραλύσουν τη διοίκηση όλων των καπιταλιστικών στρατών. Καλούμε τους κατοίκους των εμπολέμων κρατών να αντιταχθούν στον πόλεμο και να σαμποτάρουν τις πολεμικές επιχειρήσεις των κρατών “τους” όσο το δυνατόν περισσότερο».¹⁹

«Αν οι Ουκρανοί αναρχικοί επιλέξουν τώρα να υπερασπιστούν τους εαυτούς τους με τα όπλα στο χέρι –να υπερασπιστούν τους εαυτούς και τους κοντινούς τους ανθρώπους, όχι το ουκρανικό κράτος– τότε στεκόμαστε αλληλέγγυοι μαζί τους. Αλλά μια αναρχική στάση ενάντια στον πόλεμο, ακόμα και ενάντια σε έναν επιθετικό, ιμπεριαλιστικό πόλεμο, δεν πρέπει να εκφυλίζεται στην υπεράσπιση ενός κράτους και της δημοκρατίας του ή να γίνεται πiónι του. Δεν επιλέγουμε την πλευρά του μικρότερου κακού ή την πλευρά των πιο δημοκρατικών ηγετών, επειδή αυτές ακριβώς οι δημοκρατίες επιδιώκουν την επέκταση της δικής τους εξουσίας και είναι εξίσου θεμελιωμένες πάνω στην καταστολή και τον ιμπεριαλισμό».²⁰

«Οι αναρχικοί δεν είναι κατά του μιλιταρισμού επειδή είναι όλοι τους πασιφιστές. Δεν αντιτίθενται στα όπλα γενικά, ούτε καταδικάζουν τον ένοπλο αγώνα γενικά, για να χρησιμοποιήσουμε αυτόν τον αυστηρά τεχνικό όρο που θα άξιζε εκτεταμένης εξέτασης. Αντιθέτως, συμφωνούν απόλυτα με μια συγκεκριμένη χρήση των όπλων».²¹

19 Αναρχοσυνδικαλιστική Πρωτοβουλία (ASI-IWA) [Σερβία], Ας μετατρέψουμε τους καπιταλιστικούς πολέμους σε εργατική επανάσταση!: <https://iwa-ait.org/content/lets-turn-capitalist-wars-workers-revolution/>

20 ό.π., σημ. 14.

21 Alfredo M. Bonanno, Σαν κλέφτης μέσα στη νύχτα.

«Η ανάλυση των ακραίων συνεπειών των πραγματικών δυνατοτήτων μας για αγώνα, δεν σημαίνει καθόλου ότι αποστασιοποιούμαστε από το ζήτημα του πολέμου· αντίθετα, έτσι θα είμαστε σε θέση να δώσουμε πολύ πιο ακριβείς και ουσιαστικές απαντήσεις κι ένα πολύ πιο λεπτομερές σχέδιο παρέμβασης από αυτό που προσφέρουμε στην παρούσα φάση, που μας βρίσκει απλά να αναπαράγουμε είτε αναμασήματα θεωριών της αστικής τάξης είτε έναν ανθρωπιστικό μαξιμαλισμό του συρμού που όλοι συμμαρίζονται (...)».²²

Μύθος 7: Η συμμετοχή του ουκρανικού πληθυσμού στον πόλεμο επιβλήθηκε από την εισβολή των ρωσικών στρατευμάτων.

Ο ουκρανικός πληθυσμός είχε επιλογές, αλλά ορισμένοι επέλεξαν να συμμετάσχουν στον πόλεμο με το να οχυρωθούν και να υπερασπιστούν τα εδάφη της χώρας. Κανείς δεν επέβαλε αυτή την απόφαση σε αυτούς τους ανθρώπους. Η επιλογή αυτή σχετίζεται με τις έντονες πατριωτικές και εθνικιστικές τάσεις εντός του ουκρανικού πληθυσμού και όχι με τον εξαναγκασμό από τις περιστάσεις ή την έλλειψη οποιασδήποτε εναλλακτικής. Εν ολίγοις, οι Ουκρανοί εθνικιστές προτιμούν να πεθάνουν πατριωτικά στο πολεμικό μέτωπο παρά να διεξάγουν έναν λιγότερο επικίνδυνο αλλά αποτελεσματικό αγώνα, από θέσεις είτε εκτός της «πατρίδας» είτε εντός της, που να μην περιλαμβάνει όμως τη μετωπική στρατιωτική αντιπαράθεση.

Αντί για μια στρατιωτική ήττα που συνεπάγεται πάρα πολλές απώλειες, μπορεί να οργανωθεί μια διαφορετικού είδους αντίσταση στον ιμπεριαλισμό με λιγότερες απώλειες. Μπορούμε να αντισταθούμε χωρίς να πεθαίνουμε άδικα στο μέτωπο.

Διαβάζουμε αναφορές για το πόσα χρήματα έχουν συγκεντρώσει οι αναρχικοί για να αγοράσουν στρατιωτικό εξοπλισμό για τους Ουκρα-

νούς στρατιώτες. Αναρωτιόμαστε όμως πόσες επιτυχημένες κινήσεις άμεσης δράσης ενάντια στον πόλεμο θα μπορούσαν να είχαν οργανωθεί αν αυτά τα χρήματα δεν τα είχε καταπιεί ο πολεμικός μηχανισμός. Ακόμα και από μέρη που είναι τόσο μακριά από το μέτωπο όσο η Δρέσδη, για παράδειγμα, είναι εφικτό να καταφέρει κανείς χτυπήματα στον ρωσικό στρατό, τη ρωσική οικονομία και τη ρωσική γραφειοκρατία. Είναι απογοητευτικό να βλέπουμε αναρχικούς να διοχετεύουν πόρους υπέρ του στρατού αντί υπέρ δράσεων που σαμποτάρουν, εμποδίζουν και υπονομεύουν τον πόλεμο.

«(...) το μέγεθος του ουκρανικού στρατού πλησιάζει το ένα εκατομμύριο ανθρώπους και μερικές δεκάδες μαχητές με μαύρες σημαίες είναι μια σταγόνα στον ωκεανό, ανίκανοι να αποδείξουν οτιδήποτε άλλο εκτός από την ίδια τους τη ματαιότητα και αδυναμία».²³

«Η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία είναι ένας επιθετικός πόλεμος που αποτελεί συνέχεια της αυταρχικής εσωτερικής πολιτικής της Ρωσίας, επιδιώκει την κατάληψη της εξουσίας και συνδέεται ιδεολογικά με την προ-σοβιετική, τσαρική εποχή. Ο πόλεμος αποτελεί επίσης κομμάτι του καπιταλιστικού ανταγωνισμού για ηγεμονία, μερίδια στην αγορά και σφαίρες επιρροής μεταξύ των παγκόσμιων μπλοκ εξουσίας της Ρωσίας, της Κίνας, των ΗΠΑ και της ΕΕ.

Οι γεωστρατηγικοί στόχοι του NATO διέπονται εξίσου από αυτή την ανταγωνιστική λογική. Πρόκειται για μια διεθνή στρατιωτική συμμαχία που προωθεί τα δικά της συμφέροντα. Σε τελική ανάλυση, είναι μια στρατιωτική συμμαχία μεταξύ κρατών και όχι ένας δημοκρατικός θεσμός "ελευθερίας", όπως διακηρύσσεται σήμερα. Δεν υπήρχαν και δεν υπάρχουν "ανθρωπιστικοί" πόλεμοι. Υπάρχουν μόνο πόλεμοι. Και σε αυτό το επίπεδο αντιπαράθεσης, τα κοινωνικά κινήματα μπορούν μόνο να χάσουν. Επομένως,

²² Alfredo M. Bonanno, *Προς έναν αναρχικό αντιιμπεριαλισμό*, <https://theanarchistlibrary.org/library/alfredo-m-bonanno-towards-anarchist-antimilitarism/>

²³ ό.π., σημ. 5.

ο κύριος εχθρός τους βρίσκεται πάντα στην ίδια τους τη χώρα».²⁴

«Η φρίκη του πολέμου ιδωμένη από μακριά παράγει αναπόφευκτα κύματα οργής, συμπάθειας, συμπόνιας και μια αίσθηση αδυναμίας την οποία εκμεταλλεύονται τα αφεντικά μας και τα κράτη τους για να καναλιζάρουν κάθε αντίσταση που πιθανώς ξυπνά προς μια αδιέξοδη φιλανθρωπία. Μας χειραγωγούν σε ψεύτικες κομματικές επιλογές υπέρ της μίας ή της άλλης πλευράς. Αυτή είναι η πραγματική θολούρα του πολέμου που προσπαθεί να μας τυφλώσει από αυτό που θα έπρεπε να είναι το προφανές – τα αφεντικά και στις δύο πλευρές είναι εχθροί μας ενώ οι εργαζόμενοι και των δύο πλευρών υποφέρουν και πεθαίνουν περιμένοντας την έμπρακτη ταξική μας αλληλεγγύη».²⁵

Μύθος 8: Με την εμπλοκή στον πόλεμο στο πλευρό της ουκρανικής πλευράς, υπερασπίζονται τα συμφέροντα της εργατικής τάξης στην Ουκρανία.

Ας αναρωτηθούμε τι πραγματικά εξασφαλίζουν οι στρατιωτικές επιχειρήσεις. Έχουμε ήδη αναφέρει την προβληματική φύση του ισχυρισμού ότι σώζουν ανθρώπινες ζωές. Στη συνέχεια, θα μπορούσαμε να εξετάσουμε τις υλικές εγκαταστάσεις που καταστρέφονται από τους βομβαρδισμούς. Για όσους εργάζονται στην Ουκρανία, πρόκειται κυρίως για σπίτια, διαμερίσματα, πολιτιστικά κέντρα, καταστήματα, τις υποδομές της αστικής συγκοινωνίας και άλλες υπηρεσίες. Όλα αυτά ανήκουν ως επί το πλείστον στην αστική τάξη ή στο κράτος και χρησιμοποιούνται για τη συσσώρευση κερδών που αποσπώνται από τους εργαζόμενους που τα χρησιμοποιούν. Ακόμα και αν όλα αυτά εξυπηρετούν εν μέρει την κάλυψη των αναγκών των εργαζομένων, αυτό γίνεται στη βάση της αρχής της εκμετάλλευσης.

Βλέπουμε θετικά περιπτώσεις, όπως π.χ. συνέβη στον ισπανικό εμφύλιο, όπου οι πολιτοφύλακες αγωνίστηκαν για να σώσουν κτίρια και υποδομές που είχαν περάσει στον έλεγχο των εργατών. Αλλά γιατί θα έπρεπε οι εργάτες στην Ουκρανία να πεθάνουν αγωνιζόμενοι για να σώσουν την αστική ιδιοκτησία και το έδαφος που διαχειρίζεται το κράτος; Οι εργάτες της Ουκρανίας κατέχουν και διαχειρίζονται μονάχα ένα ελάχιστο ποσοστό του πλούτου της περιοχής. Πιστεύουμε ότι η διεθνής αλληλεγγύη μπορεί να προσφέρει επαρκή αποζημίωση για τις απώλειες που υπέστησαν, εξαιτίας του πολέμου, οι εργάτες. Καταλαβαίνουμε πόσο δύσκολο είναι να εγκαταλείψουμε τα αγαπημένα μας μέρη και αυτό που βλέπουμε ως το σπίτι μας. Αλλά το να ρισκάρουμε την ίδια τη ζωή μας για να υπερασπιστούμε αυτά τα εδάφη μάς φαίνεται μία παράλογη θυσία, ειδικά αφού ξέρουμε ότι αυτό που θα υπερασπιζόμασταν θα ήταν κυρίως η περιουσία των καπιταλιστών, στην διαχείριση της οποίας οι εργαζόμενοι έχουμε ένα αμελητέο μερίδιο.

Άλλοι χώροι που οι εργάτες καλούνται να προστατεύσουν είναι εγκαταστάσεις, όπως τα βιομηχανικά, βιοτεχνικά και αποθηκευτικά κτίρια, καθώς και οι αγροί, τα ορυχεία και οι κατασκευαστικές εταιρείες. Μα αυτοί είναι ακριβώς οι χώροι όπου το κεφάλαιο παγιδεύει την εκμεταλλεζόμενη τάξη και ήδη, πολύ πριν από τον πόλεμο, πολλοί Ουκρανοί εργάτες εγκατέλειπαν αυτούς τους χώρους, μεταναστεύοντας σε άλλες χώρες προς αναζήτηση μιας καλύτερης ζωής. Ποιο συμφέρον έχουν λοιπόν οι εργαζόμενοι να υπερασπίζονται αυτούς τους χώρους που συνδέονται άμεσα με τη δυστυχία τους, χώρους όπου τους εκμεταλλεύονται, τους ταπεινώνουν και τους εξαντλούν;

Ο πόλεμος αποσκοπεί επίσης στην υπεράσπιση του υπάρχοντος πολιτικού και οικονομικού συστήματος, δηλαδή στην υπεράσπιση της συ-

24 ό.π., σημ. 9.

25 ACG, Επαναστατικός Ντεφαιτισμός: <https://www.anarchistcommunism.org/2022/06/12/revolutionary-defeatism/>

γκεκριμένης καπιταλιστικής μορφής που στηρίζεται στην εκμετάλλευση των εργατών και την κυριαρχία του κράτους επί του πληθυσμού. Αυτός ο πόλεμος δεν υπηρετεί κανέναν άλλο σκοπό πέρα από την καπιταλιστική λειτουργία και οι εργάτες δεν έχουν κανένα συμφέρον να χύσουν το αίμα τους για την υπεράσπιση ενός τέτοιου συστήματος.

Δεν προσπαθούμε να υποστηρίξουμε ότι οι Ουκρανοί εργάτες δεν μπορούν να σώσουν ίσως κάτι που έχει νόημα για αυτούς συμμετέχοντας στον πόλεμο. Απλώς βλέπουμε ότι ο πόλεμος αφορά πολύ περισσότερο την προστασία και την υπεράσπιση της αστικής ιδιοκτησίας, των αστικών προνομίων, καθώς και των δομών της κρατικής εξουσίας. Κι αυτό δεν είναι πραγματικά προς το συμφέρον των εργαζομένων. Λέμε να στην υπεράσπιση της ζωής και της οικογένειας των εργατών. Λέμε όχι στο να πεθαίνουν και να ακρωτηριάζονται υπερασπιζόμενοι τα προνόμια και την ιδιοκτησία των αστών. Στην περίπτωση του πολέμου στην Ουκρανία είναι κυρίως το τελευταίο που συμβαίνει.

«Ευτυχώς ή δυστυχώς, είμαστε η μόνη αναρχική συλλογικότητα στην Ουκρανία της οποίας η φήμη έχει αυξηθεί σημαντικά κατά τη διάρκεια αυτών των 6 τρομερών μηνών. Πιθανώς, επειδή δίνουμε πληροφορίες που είναι χρήσιμες για τους εργάτες στην καθημερινή τους αντιπαράθεση με τα αφεντικά και τους αξιωματούχους, και επειδή η στάση μας, που καταδικάζει και τα δύο αντιμαχόμενα κράτη –ο επιτιθέμενος διαπράττει καθαρή γενοκτονία ενάντια σε κάθε τι ουκρανικό, ενώ το “μικρό δημοκρατικό θύμα που υποφέρει” κρατάει το μεγαλύτερο μέρος του πληθυσμού ως ομήρους για να δείχνει πιο αιματηρές εικόνες στο εξωτερικό απαιτώντας περισσότερα χρήματα, καταληστεύοντας επίσης τους υπηκόους του με όλα τα διαθέσι-

μα μέσα, ενώ ούτε ένας ρωσικός πύραυλος δεν έχει πέσει ακόμα στη συνοικία που βρίσκεται η κυβέρνηση– είναι αρκετά προσφιλής σε αυτούς που δεν έχουν τίποτα να υπερασπιστούν μέσα σε αυτό το ζόφο χωρίς μέλλον».²⁶

«Δεν είμαστε ειδικοί στη γεωπολιτική, ούτε καν ερασιτέχνες· δεν είμαστε ειδικοί στα ενεργειακά, βιομηχανικά ή γεωργικά αποθέματα. Στην πραγματικότητα, δεν είμαστε ειδικοί σχεδόν σε τίποτα, παρά μόνο στη δουλειά μας και στον χώρο εργασίας μας, ως εργάτες που είμαστε. Και αυτό ακριβώς είναι που μας δίνει τη νομιμοποίηση να καταγγέλλουμε τον πόλεμο που διεξάγεται εναντίον μας, ριζωμένοι καθώς είμαστε στην πραγματικότητα των ανθρώπων της εργατικής τάξης. Γιατί όλο αυτό, ακόμα κι αν μας λένε το αντίθετο, δεν έχει να κάνει ούτε με την πατρίδα, ούτε καν με ιστορικά εδάφη, έχει να κάνει με τον καπιταλισμό και το βαθύ μίσος αυτού του συστήματος ενάντια στους ανθρώπους, ένα μίσος που πηγάζει από την επιθυμία για όλο και περισσότερα χρήματα, όλο και περισσότερη εξουσία.

Μπορούν να μας λένε ότι ο ένας ή ο άλλος είναι ο κακός της υπόθεσης, αλλά η πραγματικότητα είναι πολύ πιο απλή: η πραγματικότητα είναι και πάλι αυτό που βιώνει η εργατική τάξη, ανεξάρτητα από την εθνικότητά της: θάνατο, πόνο, εξορία...»²⁷

«Ο Πούτιν δεν εισέβαλε στην Ουκρανία για το καλό των Ρώσων εργατών. Ούτε οι Ηνωμένες Πολιτείες, ούτε η Ευρώπη, ούτε το ΝΑΤΟ τοποθέτησαν στρατεύματα κάτω από τη μύτη της Ρωσίας για το όφελος των Ουκρανών ή των Ευρωπαίων και των Αμερικανών εργατών. Η επέκταση του ΝΑΤΟ στην Ουκρανία, ή οπουδήποτε αλλού, είναι καπιταλιστικός μιλιταρισμός και είναι ενάντια στα συμφέροντα των εργαζομένων, όπως ακριβώς η ρωσική στρατιωτική επίθεση

26 ό.π., σημ. 5.

27 Confederación Nacional del Trabajo / CNT-IWA, No a la guerra, no al militarismo. Contra todo imperialismo. Ni Putin, ni Biden [Εθνική Συνομοσπονδία Εργασίας/CNT-IWA, Όχι στον πόλεμο, όχι στον μιλιταρισμό. Ενάντια σε όλους τους ιμπεριαλισμούς. Ούτε Πούτιν, ούτε Μπάιντεν], [στα ισπανικά]: <https://bajocincalibertario.blogspot.com/2022/02/no-la-guerra-no-al-militarismo-contra.html>

είναι καπιταλιστικός милитаризм και ενάντια σε όλους τους εργαζόμενους. Η παρουσία του NATO στην Ουκρανία ή η εισβολή της Ρωσίας στην Ουκρανία είναι σχεδιασμοί που ωφελούν τους καπιταλιστές αυτού του κόσμου. Το αίμα και η ζωή των απλών ανθρώπων χάνονται. Τα δικά μας σπίτια καταστρέφονται, αλλά αυτοί βγάζουν τα κέρδη τους».²⁸

«Αν συγκρίνουμε το ελεγχόμενο από την κυβέρνηση τμήμα της Ουκρανίας με τις χώρες της ΕΕ... είτε το πιστεύετε είτε όχι, ακόμη και το ιστορικό κέντρο μιας τυπικής ουκρανικής πόλης, συμπεριλαμβανομένης της δικής μας, μπορεί να είναι πολύ λιγότερο κατοικήσιμο από τις δυτικές παραγκουπόλεις. Δεν έχουμε τίποτα να υπερασπιστούμε εδώ, εκτός από τους θρόνους των αρχών και την ιδιοκτησία των εταιρειών. Γι' αυτό οι αξιωματούχοι μας φοβούνται τόσο πολύ την έξοδο από τη χώρα: η στρατιωτική υπηρεσία για την υπεράσπιση των τσιφλικιών της ολιγαρχίας δεν είναι η πιο επιθυμητή επιλογή για πολλούς στρατιώτες, απλά είναι ο μόνος τρόπος να εξασφαλίσουν ένα εισόδημα υπό αυτές τις συνθήκες».²⁹

Μύθος 9: Μια καθαρή δικτατορία συνεπάγεται λιγότερο ευνοϊκές συνθήκες για αυτο-οργάνωση από ό,τι μια φιλελεύθερη δημοκρατία για την οποία αγωνίζεται η Ουκρανία.

Αυτός ο ισχυρισμός είναι καθαρά υποθετικός. Δεν μπορεί να αποδειχθεί ότι η εργατική τάξη θα οργανωθεί περισσότερο και καλύτερα σε δημοκρατικό έδαφος από ό,τι σε μη δημοκρατικό έδαφος. Αν ένας τέτοιος υποθετικός συλλογισμός παραμένει αποδεκτός στο πλαίσιο της συζήτησης, δεν μπορεί να γίνει αποδεκτός για να δικαιολογήσει την αυτοθυσία της εργατικής τάξης στον πόλεμο. Όπως έγραψε ξεκάθαρα το

εγχείρημα *Proletarchiv*: «Το προλεταριάτο στην Τσεχική Δημοκρατία δεν μπόρεσε να αξιοποιήσει το έδαφος της δημοκρατίας τα τελευταία 30 χρόνια και τώρα στην Ουκρανία το προλεταριάτο πρέπει να πεθάνει για αυτό το υποτιθέμενο δημοκρατικό έδαφος (μια καθαρά ιδεολογική άποψη)».³⁰

Στον κόσμο μπορούμε να εντοπίσουμε διάφορες περισσότερες ή λιγότερες δημοκρατικές ή αυταρχικές περιοχές. Σε ορισμένα μέρη η ταξική πάλη βρίσκεται σε υποχώρηση ή στασιμότητα, σε άλλα αναπτύσσεται ποιοτικά και ποσοτικά. Το συμπέρασμα ότι οι αγώνες υποχωρούν αυτόματα στις δικτατορίες ενώ αναπτύσσονται στις δημοκρατίες είναι εντελώς ανακριβές. Στο επίπεδο της συζήτησης, μια τέτοια θέση είναι απλώς το αποτέλεσμα μιας λανθασμένης ανάλυσης. Στην πράξη, όμως, συνεπάγεται την αιματοχυσία χιλιάδων ανθρώπων και την δικαιολόγησή της με αυτή την ίδια εσφαλμένη ανάλυση.

Το να πολεμάς για τη φιλελεύθερη δημοκρατία με το σκεπτικό ότι έτσι θα έχεις ευνοϊκότερο έδαφος για αγώνες είναι σαν να ρισκάρεις τη ζωή σου σε ένα λαχείο που υπάρχει η πιθανότητα μεγάλου κέρδους, αλλά τίποτα δεν αποκλείει το υψηλό ρίσκο ενός τραγικού αποτελέσματος, όπως ο θάνατος.

«Ποια είναι η χρησιμότητα της δημοκρατίας για τους νεκρούς προλετάρους;» επισημαίνει εύστοχα το εγχείρημα *Proletarchiv*.

«Για να καταλάβουμε πώς κάποιοι υποστηρίζουν τον милитаризм για την υπεράσπιση της ουκρανικής "δημοκρατίας", πρέπει να εξετάσουμε την τάση στον χώρο της αναρχίας και της αριστεράς που είναι, εμμέσως ή σαφώς, υπέρ της δυτικής, φιλελεύθερης δημοκρατίας. Αυτή η τάση στηρίζεται στην πεποίθηση ότι οι συνθήκες κα-

28 Κανένας πόλεμος εκτός από τον ταξικό: Ανακοινώσεις των εργατών του Haft Tappeh (Ιράν): <https://www.leftcom.org/en/articles/2022-03-05/no-war-but-the-class-war-statements-from-the-haft-tappeh-workers-iran/>

29 ό.π., σημ. 5.

30 *Proletarchiv*, Κριτικός σχολιασμός της πολιτικής κατεύθυνσης του κειμένου της συλλογικότητας *Kolektivně proti Kapitálu – Mouvement Communiste*, αγγλική μετάφραση: <https://www.autistici.org/tridnivalka/no-war-but-class-war/>

πιταλιστικής ταξικής κυριαρχίας που παρέχει η φιλελεύθερη δημοκρατία είναι πιο ευνοϊκές για τον απελευθερωτικό αγώνα. Ωστόσο, αυτό προϋποθέτει μια εξελικτική θεώρηση της ιστορίας που αποκλείει την ίδια τη δυνατότητα της αναρχίας. Αναρχία είναι το αδιαχώριστο των μέσων και των σκοπών. Όπως έγραψαν οι σύντροφοι στο *At Daggers Drawn* (Στα μαχαίρια):

“Η αποδόμηση του ψεύδους της μεταβατικής περιόδου (δικτατορία πριν τον κομμουνισμό, εξουσία πριν την ελευθερία, μισθός πριν την απαλλοτρίωση, σιγουριά για το αποτέλεσμα πριν τη δράση, μισθολογικές διεκδικήσεις πριν την απαλλοτρίωση, “ηθικές τράπεζες” πριν από την αναρχία κλπ.) σημαίνει να καταστεί η ίδια η εξέγερση ένας διαφορετικός τρόπος αντίληψης των σχέσεων”.

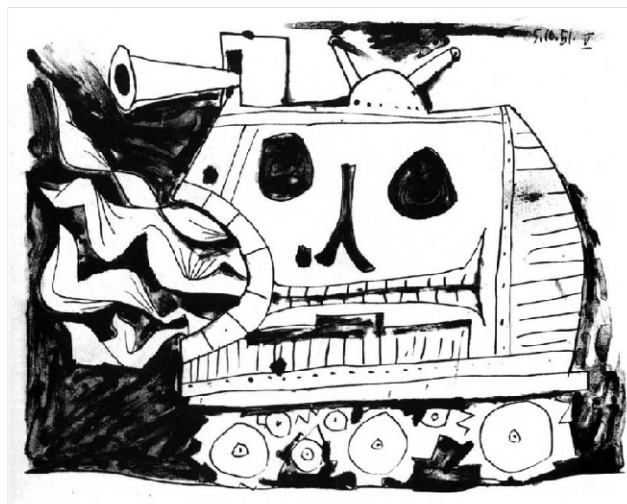
Δεν υπάρχει δρόμος “από τη δημοκρατία στην ελευθερία”. Η αληθινή συλλογική απελευθέρωση δεν μπορεί παρά να είναι ανταγωνιστική προς την φιλελεύθερη δημοκρατία».³¹

«(...) το ουκρανικό κράτος δεν είναι “καλύτερο”, “λιγότερο κακό”, ούτε περισσότερο ούτε λιγότερο “φασιστικό” ή δημοκρατικό από το ρωσικό κράτος, αφού δεν διαφέρει ποιοτικά αλλά μόνο ποσοτικά από το τελευταίο, όντας μικρότερο και με μικρότερη ιμπεριαλιστική ισχύ, αλλά εξίσου αστικό και αντιπρολεταριακό (...)».³²

«Όσο για τις συλλογικότητες που αναφέρατε, τα κλαψουρίσματά τους για την “ελεύθερη Ουκρανία που υπερασπίζεται ολόκληρο τον πολιτισμένο κόσμο” παραείναι βαρετά για να σπαταλήσουμε χρόνο για την ανάλυσή τους. Για όσους από το εξωτερικό ανησυχούν τόσο για τη

δημοκρατία στην Ουκρανία, μπορούμε μόνο να τους συμβουλευσουμε να παραιτηθούν από την ευρωπαϊκή/αμερικανική υπηκοότητα, να υποβάλουν αίτηση για ουκρανική άδεια διαμονής και να μετακομίσουν γρήγορα εδώ για να καλοπεράσουν!»³³

«Ως κοινωνικοί επαναστάτες προλετάριοι, κομμουνιστές, αναρχικοί..., δεν έχουμε κανένα απολύτως υλικό συμφέρον στο να συνταχθούμε με οποιονδήποτε τρόπο με το καπιταλιστικό κράτος και τη δημοκρατία του, όποια μορφή κι αν έχει αυτή, με τους ταξικούς μας εχθρούς, με τους εκμεταλλευτές μας, με αυτούς που πάντα μας απαντούσαν με “σφαίρες, πολυβόλα και φυλάκιση” όταν αγωνιζόμαστε και βγαίνουμε στους δρόμους για να διεκδικήσουμε την ανθρωπινότητά μας».³⁴

31 Κανένας πόλεμος εκτός από τον ταξικό: Ενάντια στον κρατικό εθνικισμό και τον ενδοϊμπεριαλιστικό πόλεμο στην Ουκρανία, κείμενο των «Αναρχικών του Όκλαντ, Σαν Φρανσίσκο, Ν. Υόρκης και Πίτσμπεργκ»: <https://itsgoingdown.org/no-war-but-class-war-against-state-nationalism-and-inter-imperialist-war-in-ukraine/>

32 Proletarios Revolucionarios, Για τον επαναστατικό ντεφαιτισμό και τον προλεταριακό διεθνισμό στον τρέχοντα πόλεμο ανάμεσα σε Ρωσία και Ουκρανία/NATO, αγγλική μετάφραση: <https://www.autistici.org/tridnivalka/proletarios-revolucionarios-on-revolutionary-defeatism-and-proletarian-internationalism-in-the-current-war-between-russia-and-ukraine-nato/>

33 ό.π., σημ. 5.

34 Tridni Valka (Ταξικός πόλεμος), Διεθνιστικό Μανιφέστο ενάντια στον καπιταλιστικό πόλεμο και την ειρήνη στην Ουκρανία... <https://www.autistici.org/tridnivalka/internationalist-manifesto-against-capitalist-war-and-peace-in-ukraine/>

Μύθος 10: Η υποστήριξη του ουκρανικού πληθυσμού συχνά απορρίπτεται, στη βάση της παρουσίας ακροδεξιών δυνάμεων, οι οποίες δεν είναι τόσο ισχυρές στη χώρα.

Η μη εμπλοκή στον πόλεμο στην πλευρά της Ουκρανίας δεν θα πρέπει να αιτιολογείται από την απλή παρουσία νεοναζί και νεοφασιστών στην Ουκρανία. Έχουμε εντελώς διαφορετικούς λόγους που δεν στηρίζουμε τον πόλεμο. Ταυτόχρονα, όμως, μας κάνει εντύπωση πώς οι ίδιοι άνθρωποι που παρουσιάζουν τον πόλεμο ως αγώνα για τη δημοκρατία ενάντια στη δικτατορία υποβαθμίζουν την ουκρανική ακροδεξιά. Ακόμη και πριν από τον πόλεμο, η τελευταία είχε σημαντική επιρροή στην πολιτική κατεύθυνση της χώρας προς πιο ολοκληρωτικές μορφές. Γιατί να πιστέψουμε ότι μετά τον πόλεμο αυτή η δύναμη και η τάση θα εξαφανιστούν και θα αντικατασταθούν από μια φιλελεύθερη εναλλακτική;

Δεν είναι σωστό να υποβαθμίζουμε το πρόβλημα της ακροδεξιάς στην Ουκρανία παραθέτοντας αριθμούς ή επισημαίνοντας την περιορισμένη εκπροσώπησης της στο κοινοβούλιο, διότι είναι ξεκάθαρο ότι εδώ οι νεοφασιστικές και νεοναζιστικές δυνάμεις έχουν το πάνω χέρι, ειδικά στον δρόμο. Αυτό χρησιμοποιούν οι κοινοβουλευτικές δυνάμεις για να στρέψουν την πορεία της κυβερνητικής πολιτικής προς πιο αυταρχικές μορφές.

«Για όσους από εμάς έχουμε βρεθεί σε θανάσιμες συγκρούσεις με “Αμερικανούς” νεοναζί που έχουν ταξιδέψει στην Ουκρανία για να εκπαιδευτούν, είναι εξοργιστικό να βλέπουμε τα κόλπα στα οποία καταφεύγουν διάφοροι αναρχικοί για να υποβαθμίσουν την κυριαρχία των φασιστών και των νεοναζί εκεί. Το ακροδεξιό κίνημα της Ουκρανίας έχει θεσμοθετηθεί μέσα στην ουκρανική κυβέρνηση. Νέο-ναζιστικά τάγματα έχουν ενσωματωθεί αυτούσια στις ένοπλες δυνάμεις της χώρας. Φασιστικές πολιτοφυλακές κάνουν περιπολίες και χρηματοδοτούνται από

τις δημοτικές αρχές στην πρωτεύουσα και σε άλλες μεγάλες πόλεις. Πρώην ηγέτες και μέλη νεοναζιστικών πολιτοφυλακών και παραστρατιωτικών ομάδων έχουν καθιερωθεί ως “πολίτες ακτιβιστές”, εκμεταλλευόμενοι τη φιλελεύθερη εμμονή με τον αφηρημένο λόγο περί “ανθρωπίνων δικαιωμάτων” για να εισχωρήσουν στον “τρίτο τομέα” της Ουκρανίας ως νόμιμη ομάδα συμφερόντων. Με την πρόσβασή της σε όπλα και υποδομές εδώ και πολλά χρόνια και με τις διάφορες πηγές ιδιωτικής, κρατικής και δημοτικής χρηματοδότησης, η επίσημη (αλλά όχι πλήρης) ενσωμάτωση της ουκρανικής ακροδεξιάς στο κράτος της παρέχει εξουσία και επιρροή που δεν συγκρίνεται με καμία άλλη στο πλαίσιο της παγκόσμιας ακροδεξιάς.

Το γεγονός ότι η ακροδεξιά της Ουκρανίας έχει κερδίσει ελάχιστα από άποψη κοινοβουλευτικής εκπροσώπησης, υποκρύπτει την αυξανόμενη παρουσία και δύναμη του ακροδεξιού κινήματος, όχι μόνο εντός των οργάνων του κράτους, αλλά και στον δρόμο. Όπως δήλωσε ο Volodymyr Ishchenko, κοινωνιολόγος στο Πολυτεχνείο του Κιέβου: “Εκλογικά είναι αδύναμοι, αλλά με εξωκοινοβουλευτικούς όρους είναι από τις ισχυρότερες ομάδες της κοινωνίας των πολιτών. Η ακροδεξιά κυριαρχεί στον δρόμο. Έχουν το ισχυρότερο κίνημα δρόμου στην Ευρώπη”. Η σημασία αυτής της κυριαρχίας στον δρόμο θα πρέπει να είναι ξεκάθαρη στους αναρχικούς (...)

Δεν υποστηρίζουμε ότι «η Ουκρανία είναι ένα φασιστικό κράτος». Διατυπώνουμε ένα επιχείρημα σχετικά με την αυξανόμενη δύναμη του ακροδεξιού κινήματος της Ουκρανίας (γεμάτο φασίστες και νεοναζί), καθώς φαίνεται ότι το ουκρανικό κράτος είτε δεν μπορεί είτε δεν θέλει να κάνει κάτι περισσότερο από το να μοιραστεί την εξουσία μαζί του. Αυτό το μοίρασμα της εξουσίας είναι εμφανές, όχι μόνο στην παρουσία της ακροδεξιάς στο κράτος και στον δρόμο, αλλά και στην προσπάθεια του κράτους να ξαναγράψει την ιστορία μέσω “νόμων

απο-κομμουνιστικοποίησης³⁵ που ψηφίστηκαν την Άνοιξη του 2015».³⁶

Μύθος 11: Οι αναρχικοί είναι εναντίον των πολέμων, αλλά αυτός ο πόλεμος είναι διαφορετικός, οπότε πρέπει να εμπλακούμε.

Το ενδιαφέρον με αυτή την προσέγγιση είναι ότι αυτή αναδύεται σε πολλές στρατιωτικές συγκρούσεις, αλλά οι υποστηρικτές της προσποιούνται ότι είναι κάτι το μοναδικό. Ο Α' και Β' παγκόσμιος πόλεμος, οι διάφοροι εθνικοαπελευθερωτικοί πόλεμοι και πιο πρόσφατα ο πόλεμος της Rojava. Σε όλους αυτούς τους πολέμους, κάποιοι αναρχικοί ανακαλύπτουν το εξής επιχείρημα: αρνούμαστε να στηρίξουμε τους άλλους πολέμους, αλλά αυτός ο πόλεμος είναι διαφορετικός και πρέπει να επιλέξουμε μια από τις αντιμαχόμενες πλευρές. Κάθε φορά λένε ότι η υποστήριξή τους είναι «κριτική», αλλά όσο περισσότερο διαρκεί αυτή η υποστήριξη, τόσο η κριτική φύση της εξαφανίζεται μέχρι που βλέπουμε μόνο την ξεκάθαρη πολεμική προπαγάνδα, που προβάλλει κάποιες εκφάνσεις της κατάστασης ενώ αποκρύπτει, αγνοεί ή υποτιμά άλλες πολύ σημαντικές.

Είναι λοιπόν ο πόλεμος στην Ουκρανία διαφορετικός από τους άλλους; Και ναι και όχι. Κάθε πόλεμος διαφέρει από τους άλλους σε κάποια πράγματα. Διαφορετικά δρώντα υποκείμενα, διαφορετικοί τόποι, διαφορετικά όπλα, διαφορετικές ιδεολογικές δικαιολογίες. Ταυτόχρονα όμως, όλοι οι πόλεμοι, εκτός από τον ταξικό, είναι ίδιοι στο βασικό τους πλαίσιο. Πρόκειται

πάντα για μάχες μεταξύ διαφορετικών μπλοκ εξουσίας, στις οποίες η εργατική τάξη σέρνεται αφού ξεγελασθεί από διάφορες ιδεολογίες, σύμφωνα με τις οποίες είναι προς το συμφέρον της να πολεμήσει για τη μια ή την άλλη πλευρά. Όλοι οι πόλεμοι –και ο πόλεμος στην Ουκρανία δεν αποτελεί εξαίρεση– είναι ίδιοι ως προς το γεγονός ότι η εργατική τάξη θυσιάζει τη ζωή της για τα συμφέροντα της μιας ή της άλλης φράξιας της αστικής τάξης, συχνά δε με την αφελή πεποίθηση ότι αυτό το κάνει προς δικό της όφελος.

«Έστω ότι η Ουκρανία “κερδίζει” τον πόλεμο, τι θα έχει κερδίσει ο λαός εκεί; Την “τιμή του έθνους”; Την ελευθερία; Μετά το τέλος του πολέμου ο Ζελένσκι και οι ίδιοι οι “ολιγάρχες” της Ουκρανίας θα είναι ακόμα πλούσιοι, αλλά τους “απλούς” Ουκρανούς μόνο βαθιά δυστυχία θα τους περιμένει.

(...) Η συντριπτική πλειοψηφία του ουκρανικού πληθυσμού ήταν ήδη φτωχή και θα είναι πολύ φτωχότερη μετά τον πόλεμο. Τα συμφέροντά της και εκείνα της άρχουσας τάξης δεν είναι τα ίδια. Ακριβώς το ίδιο ισχύει και για τη Ρωσία. Στην Ουκρανία, Ρώσοι και Ουκρανοί στρατιώτες σκοτώνονται μεταξύ τους για συμφέροντα που είναι αντίθετα προς τα δικά τους».³⁷

«Η συνθηκολόγηση πολλών σοσιαλιστών και αναρχικών με τον κρατικό εθνικισμό κατά τη διάρκεια του Α' Παγκοσμίου Πολέμου και η επακόλουθη υποχώρηση της παγκόσμιας ταξικής πάλης παραμένει μια από τις πιο τραγικά

35 Σ.τ.μ. Οι διαδικασίες απονομιμοποίησης του προηγούμενου κρατικοκαπιταλιστικού καθεστώτος ξεκίνησαν αμέσως μετά την ανακήρυξη της ανεξαρτησίας του Ουκρανικού κράτους, τον Αύγουστο του 1991, και αρχικά περιλάμβαναν την απαγόρευση του τοπικού «Κομμουνιστικού» Κόμματος. Ύστερα από το κίνημα του Euromaidan εναντίον του τότε προέδρου Γιανουσένκο και τη συνακόλουθη προσάρτηση της Κριμαίας στη Ρωσία το 2014, οι απαγορεύσεις και το ξαναγράψιμο της ιστορίας γενικεύτηκαν και εντάθηκαν, μέσω της απομάκρυνσης μνημείων της σοβιετικής εποχής και της οργανωμένης μετονομασίας οδών, χωριών και πόλεων. Τα παραπάνω, πάντως, δεν αποτελούν ουκρανική ιδιαιτερότητα. Στα πλαίσια της ΕΕ, πχ, ήδη από το 2008 έχει θεσπιστεί η 23η Αυγούστου, ημερομηνία υπογραφής του γερμανοσοβιετικού Συμφώνου μη Επίθεσης ή Συμφώνου Μολότοφ - Ρίμπεντροπ, ως «ημέρα μνήμης θυμάτων του ολοκληρωτισμού και των ολοκληρωτικών καθεστώτων», καλουπώνοντας επί της «θεωρίας των δύο άκρων» την ηγεμονική θέση του νεοφιλελεύθερου εθνικιστικού μοντέλου βιοπολιτικής διαχείρισης που εδώ και πολύ καιρό έχει αναλάβει την οργάνωση της κρίσης αναπαραγωγής της καπιταλιστικής σχέσης, ακόμη και μέσω της εγκαθίδρυσης υγειονομικών απαρτχάιντ στην καρδιά της ΕΕ.

36 ό.π., σημ. 30.

37 Internationalist Perspective, *Μην πολεμάς για τη χώρα «σου»!:* <https://internationalistperspective.org/dont-fight-for-your-country/>

διδακτικές ιστορίες της σύγχρονης ιστορίας. Ο πόλεμος δίχασε ριζοσπάστες αριστεριστές, σοσιαλιστές και αναρχικούς όλων των αποχρώσεων. Καμία τάση δεν ήταν ενωμένη στον αγώνα ενάντια στον πόλεμο. Για την ακρίβεια, όλοι οι αντίπαλοι του ιμπεριαλισμού και του κρατικού εθνικισμού αναγκάστηκαν να επιτεθούν σε φιλοπόλεμα στοιχεία μέσα στις ίδιες τους τις τάξεις. Με την απειλή ενός νέου παγκόσμιου πολέμου να διαφαίνεται, δυστυχώς βρισκόμαστε αναγκασμένοι να κάνουμε κάτι παρόμοιο με πολλούς αναρχικούς σήμερα».³⁸

«Αυτοί που προετοιμάζονται για πόλεμο εμφανίζονται πάντα ως οι πιο παθιασμένοι προπαγανδιστές της ειρήνης. Βασίζουν την προπαγάνδα υπέρ της ειρήνης στο επιχείρημα ότι πρέπει πάση θυσία να γίνει ό,τι είναι εφικτό για να διασωθούν οι αξίες του πολιτισμού, αξίες που απειλούνται, φυσικά, από όσα προκαλεί το στρατόπεδο του αντιπάλου. (Ο αντίπαλος, με τη σειρά του, ενεργεί και λειτουργεί με τον ίδιο τρόπο). Πρέπει να κάνουμε τα πάντα για να αποτρέψουμε τον πόλεμο και συχνά οι άνθρωποι καταλήγουν να πιστεύουν ότι το να κάνουμε τα πάντα μπορεί να σημαίνει ακόμη και το να συμμετέχουμε στον πόλεμο προκειμένου να αποφύγουμε μια μεγαλύτερη καταστροφή. Κατά το ξέσπασμα του πρώτου "παγκόσμιου" πολέμου, ο Κροπότκιν, ο Grave, ο Malato και άλλοι επιφανείς αναρχικοί κατέληξαν στο συμπέρασμα ότι ήταν απαραίτητο να συμμετάσχει κανείς στον πόλεμο προκειμένου να υπερασπιστεί τη δημοκρατία (κατά κύριο λόγο τη γαλλική) από την απειλή των Κεντρικών Δυνάμεων (κατά κύριο λόγο της Γερμανίας). Αυτό το τραγικό λάθος ήταν δυνατό να συμβεί τότε και θα είναι πάντα δυνατό να συμβεί, επειδή το ίδιο σφάλμα που γίνεται σήμερα έγινε και τότε: αντί να αναπτύξουν μια αναρχική ανάλυση, αρκέστηκαν απλώς σε μια αναρχική επεξεργασία της ανάλυσης που τους παρείχαν οι οργανικοί διανοούμενοι. Από αυτό ήταν εύκολο γι' αυτούς να καταλήξουν στο συ-

μπέρασμα ότι, αν και ο πόλεμος δεν παύει να είναι μια τεράστια και τρομερή τραγωδία, ήταν προτιμότερος από τη σοβαρότερη ζημία που θα μπορούσε να προκύψει από τη νίκη του τευτονικού милитарισμού. Σίγουρα δεν ήταν όλοι οι αναρχικοί τυφλωμένοι απέναντι στις σοβαρές παρεκκλίσεις του Κροπότκιν και των συντρόφων του— ο Μαλατέστα γράφοντας από το Λονδίνο αντέδρασε βίαια, αλλά η ζημία που προκλήθηκε είχε σημαντικές συνέπειες στο αναρχικό κίνημα σε ολόκληρο τον κόσμο.

Σήμερα, με τον ίδιο τρόπο, πολλοί αναρχικοί σύντροφοι συνεχίζουν τις ασυγχώρητες επιπολαιότητες που μπορεί κανείς να διαβάσει σε κάποιες από τις εφημερίδες και τα περιοδικά μας».³⁹

Μύθος 12: Ο πόλεμος έχει αποσταθεροποιήσει το ουκρανικό κράτος, ανοίγοντας νέες δυνατότητες για τους εργαζόμενους να υπερασπιστούν τις ανάγκες και τα συμφέροντά τους.

Είναι ενδιαφέρον ότι αυτός ο ισχυρισμός συχνά προέρχεται από τους ίδιους ανθρώπους που απαντώντας στην κριτική που κάνουμε στους αναρχικούς του κρατικού στρατού, ισχυρίζονται ότι οι αναρχικοί στην περιοχή της Ουκρανίας δεν μπορούν να οργανωθούν σε αυτόνομες μη ιεραρχικές μονάδες, επειδή το ουκρανικό κράτος δεν το επιτρέπει και δεν είναι πρόθυμο να τους υποστηρίξει.

Αν το κράτος ήταν πραγματικά αποσταθεροποιημένο, τίποτα δεν θα εμπόδιζε τους ανθρώπους να αναλάβουν αυτόνομες πρωτοβουλίες. Αντ' αυτού, βλέπουμε ότι το κράτος προσπαθεί να ελέγξει σε κεντρικό επίπεδο τις δραστηριότητες στη χώρα και να καταστείλει τις όποιες μορφές αυτόνομης δράσης. Η κουβέντα περί αποσταθεροποίησης του ουκρανικού κράτους αντικατοπτρίζει μάλλον μια επιθυμία και όχι την πραγματικότητα. Ο εξοπλισμός του ουκρανικού πληθυσμού γίνεται υπό τον έλεγχο του

38 ό.π., σημ. 30.

39 ό.π., σημ. 21.

κράτους, ώστε να εξασφαλιστεί ότι τα όπλα δεν θα στραφούν εναντίον του. Αυτό μας φέρνει πίσω στο ζήτημα του ότι οι αμυντικές μάχες των ουκρανικών στρατευμάτων πρέπει να θεωρούνται ως άμυνα και ενίσχυση του ρόλου του κράτους και όχι απλά ως προστασία του βομβαρδισμένου πληθυσμού.

«(...) οι αναρχικοί είναι κατά του милитарισμού. Δεν υπάρχει καμία αμφιβολία γι' αυτό. Είναι κατά του милитарισμού, κι αυτό όχι στο όνομα μιας κοινότοπης πασιφιστικής άποψης. Είναι κατά του милитарισμού πρώτα απ' όλα επειδή έχουν μια διαφορετική αντίληψη του αγώνα. Με άλλα λόγια, δεν έχουν κάτι εναντίον των όπλων, δεν έχουν κάτι εναντίον της έννοιας της άμυνας ενάντια την καταπίεση. Αλλά, από την άλλη πλευρά, είναι ξεκάθαρα ενάντιοι σε μια συγκεκριμένη χρήση των όπλων, υπό τις διαταγές και της διοίκησης του κράτους και οργανωμένη από κατασταλτικές δομές».⁴⁰

Μύθος 13: Το να εναντιώνεσαι στον αγώνα των ουκρανικών στρατευμάτων επειδή αυτός ωφελεί τις δυτικές ελίτ είναι σαν να εναντιώνεσαι στις βιομηχανικές απεργίες επειδή ωφελούν τους ανταγωνιστές καπιταλιστές.

Ας φανταστούμε την εξής υποθετική κατάσταση:

Στην παγκόσμια αγορά υπάρχουν πολλές εταιρείες που ανταγωνίζονται μεταξύ τους, προσπαθώντας όλες να καταβροχθίσουν τον επόμενο ανταγωνιστή, προκειμένου να αποκτήσουν πλεονέκτημα σε σχέση με όλους τους άλλους ανταγωνιστές. Κάποια στιγμή, μια από τις εταιρείες στρέφεται ενάντια σε μια άλλη με τόσο επιθετικό τρόπο που ακόμη και οι υπάλληλοί της αρχίζουν να πεθαίνουν. Οι γύρω εταιρείες προμηθεύουν τους υπαλλήλους με όπλα για να υπερασπιστούν τον χώρο εργασίας τους ενάντια στους επιτιθέμενους, όχι τόσο για να σώσουν τις ζωές τους, αλλά για να αποκτήσουν έναν μερικό έλεγχο αφενός των μέσων

παραγωγής του χώρου εργασίας και αφετέρου των ίδιων των επιζώντων υπαλλήλων που υπερασπίζονται τον χώρο εργασίας σθεναρά με τη ζωή τους, νικώντας τον πιο επιθετικό ανταγωνιστή.

Σε μια τέτοια περίπτωση, ποιος άλλος πέρα από τις ανταγωνίστριες εταιρείες θα είχε συμφέρον να προμηθεύσει με όπλα την απειλούμενη εταιρεία; Στο κάτω-κάτω, δεν είναι προς το συμφέρον των εργαζομένων να υπερασπιστούν την εταιρεία του εργοδότη τους προκειμένου να μεταβιβάσουν μέρος των μέσων παραγωγής της εταιρείας σε έναν άλλο καπιταλιστή.

Το παράδειγμα της βιομηχανικής απεργίας είναι άστοχο. Διότι δεν έχουμε δει μέχρι στιγμής κάποιον καπιταλιστή να προμηθεύει μια απεργιακή εργατική φρουρά με όπλα για να υπερασπιστεί τον εαυτό της ενάντια στους φύλακες ασφαλείας ενός ανταγωνιστή εργοδότη ή να στήνει ένα απεργιακό ταμείο για να μπορέσει να συνεχιστεί η απεργία σε μια ανταγωνιστική εταιρεία, να παρέχει δηλαδή την υποστήριξή του σε μια απεργία υπό τον όρο όταν η απεργία θέσει τον τωρινό ιδιοκτήτη εκτός ανταγωνισμού, η επιχείρηση στην οποία γίνεται η απεργία θα παρέχει βολικά τα προϊόντα και τις υποδομές της στον ανταγωνιστή. Αν μια τέτοιου είδους απεργία γινόταν οπουδήποτε, πιστεύουμε ότι οι εργαζόμενοι θα αρνούσαν να παίξουν το παιχνίδι των ανταγωνιστών καπιταλιστών και θα αγωνίζονταν για τα δικά τους συμφέροντα. Ακριβώς όπως θα ήταν καλό να κάνουν και στην περίπτωση του πολέμου στην Ουκρανία.

Το ότι οι απεργίες θα χρησιμοποιηθούν κατά κάποιο τρόπο από τους ανταγωνιστές καπιταλιστές αποτελεί συνέπεια –κι όχι το βασικό περιεχόμενο– του απεργιακού αγώνα. Στην περίπτωση του πολέμου στην Ουκρανία, ο πρωταρχικός στόχος είναι η διεκδίκηση πόρων για τον ένα ή τον άλλο αστό ανταγωνιστή, θυσιάζοντας κυρίως ζωές προλετάρων σε αυτόν

⁴⁰ Alfredo M. Bonanno, ό.π. σημ. 20.

τον αγώνα. Για να επιτευχθεί αυτή η θυσία, οι προλετάριοι κινητοποιούνται μέσω της εθνικιστικής ιδεολογίας. Αν ο αγώνας που δίνουν μέσα σε αυτή τη διαδικασία οδηγήσει και στη διάσωση κάποιων ζωών, αυτό θα είναι μια επιμέρους συνέπεια του βασικού στόχου του πολέμου, που είναι η ανακατανομή του εδάφους και των πόρων της Ουκρανίας μεταξύ των ανταγωνιστών καπιταλιστών.

Ας ανακεφαλαιώσουμε. Ένας αστικός πόλεμος και μια εργατική απεργία είναι δύο εντελώς διαφορετικά είδη σύγκρουσης από άποψη περιεχομένου. Ένας πόλεμος ωθείται πρωτίστως από αστικά συμφέροντα για τα οποία κινητοποιεί τους εργάτες. Μια απεργία υποκινείται πρωτίστως από τα συμφέροντα των εργατών, ακόμη και αν κάποιοι ανταγωνιστές καπιταλιστές προσπαθούν να κερδίσουν κάτι από τη διαδικασία. Σε έναν πόλεμο οι πόροι και ο εξοπλισμός για τη σύγκρουση παρέχονται από τις αντίπαλες αστικές φράξιες –σε μια απεργία, οι εργάτες βασίζονται κυρίως στα δικά τους μέσα, επειδή δεν έχουν κανέναν λόγο να περιμένουν τέτοια στήριξη από την αστική τάξη, και η αστική τάξη δεν έχει λόγο να τους στηρίξει, αφού θα διακινδύνευε τα μέσα που παρέχει να χρησιμοποιηθούν εναντίον της.

«Κάποιοι λένε ότι ο Πούτιν είναι αθώος επειδή το ΝΑΤΟ διείσδυσε στα σύνορα της Ρωσίας, ενώ άλλοι λένε ότι οι Ουκρανοί, Ευρωπαίοι ή Αμερικανοί πρόεδροι είναι αθώοι επειδή αντιδρούν στη δράση του Πούτιν. (...)

Αυτός ο πόλεμος δεν είναι ένας πόλεμος για τα συμφέροντα των Ρώσων εργατών ή για την υπεράσπιση των συμφερόντων των Ουκρανών εργατών. Αυτός ο πόλεμος δεν είναι ένας πόλεμος για τα συμφέροντα κανενός εργάτη. Είναι ένας πόλεμος ενάντια στα συμφέροντά μας. Ο σημερινός πόλεμος μεταξύ της Ρωσίας και των άλλων δυνάμεων στο ουκρανικό έδαφος είναι

ένας αντιδραστικός και αντεργατικός πόλεμος. Πρέπει όλοι να είμαστε ενάντια στον πόλεμο. Δεν πρέπει να είμαστε μόνο ενάντια στον Πούτιν, δεν πρέπει να είμαστε μόνο ενάντια στον Μπάιντεν και τους Ευρωπαίους προέδρους, δεν πρέπει να είμαστε μόνο ενάντια στον Ουκρανό πρόεδρο. Εμείς οι εργαζόμενοι, οι μισθωτοί και οι εργάτες πρέπει να είμαστε ενωμένοι ενάντια στον πόλεμο. Είμαστε ενάντια σε όλους εσάς τους καπιταλιστές και τους πολεμοκάπηλους. Αυτός ο πόλεμος δεν είναι δικός μας. Είναι ένας πόλεμος ενάντια σε όλους εμάς τους εργαζόμενους».⁴¹

«Το ότι "η αλήθεια είναι το πρώτο θύμα του πολέμου" είναι το πρώτο ψέμα ανάμεσα σε πολλά που συνοδεύουν τη σφαγή της τάξης μας. Για να συμβεί ένας πόλεμος πρέπει η αλήθεια να έχει θαφτεί για τα καλά πολύ καιρό πριν. Το μεγαλύτερο ψέμα, από το οποίο πηγάζουν όλα τα άλλα, είναι ότι εμείς, η εργατική τάξη, τροφή τόσο για τη μισθωτή εργασία όσο και για τον πόλεμο, έχουμε κοινά συμφέροντα με αυτούς που μας διατάζουν να πολεμήσουμε».⁴²

Μύθος 14: Δεν πρόκειται για πόλεμο ιμπεριαλιστικών μπλοκ αλλά για εισβολή μιας και μόνο ιμπεριαλιστικής χώρας που θέλει να υποτάξει τις γειτονικές της χώρες οι οποίες δεν είναι ιμπεριαλιστικές.

Το να βλέπουμε τη Ρωσία του Πούτιν ως την μοναδική επιτιθέμενη ιμπεριαλιστική δύναμη σε αυτόν τον πόλεμο είναι ακριβώς αυτό για το οποίο μας κατηγορούν συχνά: ότι προσπαθούμε να προσαρμόσουμε την πραγματικότητα στα δικά μας ιδεολογικά συμπεράσματα.

Προφανώς, ο ιμπεριαλισμός περιορίζεται από κάποιους σε μια τάση για άσκηση εξουσίας μέσω στρατιωτικής εισβολής, βάνανυσης υφαρπαγής των πόρων της χώρας που δέχεται την εισβολή και βίαιης υποταγής της. Αλλά ο ιμπεριαλισμός έχει και άλλους επεκτατικούς μηχανισμούς.

41 ό.π. σημ. 27.

42 ACG, Η «Καμπάνια για τον πραγματικό πόλεμο»: <https://www.anarchistcommunism.org/2022/03/29/the-campaign-for-real-war/>

νισμούς πέρα από την επιθετική στρατιωτική εισβολή. Η κυριαρχία παίρνει επίσης τη μορφή οικονομικών πιέσεων ή πιέσεων στην πολιτική σκηνή των γειτονικών χωρών, ώστε το πολιτικό έδαφος να καταστεί όσο το δυνατόν ευνοϊκότερο για τα συμφέροντα των υπερεθνικών οικονομικών παραγόντων. Αυτό ακριβώς συμβαίνει όταν το ιμπεριαλιστικό μπλοκ που εκπροσωπούν οι ΗΠΑ, οι δυτικές χώρες και η Ευρωπαϊκή Ένωση προμηθεύει όπλα και άλλα πολεμικά υλικά προκειμένου να εξασφαλίσει μια τέτοια οικονομική και πολιτική κατάσταση στην Ουκρανία που θα αφήνει ανοιχτή την πόρτα για να λεηλατηθούν οι τοπικοί πόροι και να ευνοηθούν οι οικονομικές δραστηριότητες.

Προς το παρόν, ο δυτικός ιμπεριαλισμός δεν θέλει να υποτάξει τον ουκρανικό πληθυσμό μέσω της στρατιωτικής βίας, όπως ο ρωσικός, αλλά αυτό δεν σημαίνει ότι δεν τον εκμεταλλεύεται για τα ιμπεριαλιστικά του συμφέροντα και ότι δεν θέλει να εξασφαλίσει εύκολη πρόσβαση σε πόρους στο ουκρανικό έδαφος.

Εδώ βλέπουμε διάφορα ιμπεριαλιστικά μπλοκ να διεξάγουν έναν πόλεμο για την ανακατανομή του εδάφους και των πόρων του μετα-σοβιετικού χώρου. Κάποιοι ιμπεριαλιστές το κάνουν αυτό με άμεση στρατιωτική επέμβαση στην Ουκρανία, άλλοι προμηθεύοντας όπλα για να κάνουν τον ουκρανικό πληθυσμό να χύσει το αίμα του στο μέτωπο για το δικό τους σκοπό.

Κάποιοι αναρχικοί παραείναι κυνικοί. Ισχυρίζονται ότι «κανένας στρατός του NATO δεν πολεμάει στην Ουκρανία». Με αυτόν τον τρόπο απλώς αναμασούν την προπαγάνδα των δυτικών ιμπεριαλιστών, συγκαλύπτοντας το γεγονός ότι το NATO πολεμά στην Ουκρανία, μέσω του ουκρανικού πληθυσμού, τον οποίο προμηθεύει με όπλα από τις δικές του αποθήκες. Αν βλέπουμε και καταδικάζουμε την ιμπεριαλιστική Ρωσία, αυτό δεν πρέπει να γίνεται με τέτοιο

τρόπο που να υποστηρίζει την ιμπεριαλιστική Δύση, αποκρύπτοντας την ιμπεριαλιστική της φύση, τις στρατηγικές και τους στόχους της.

Η υποστήριξη του ένοπλου δημοκρατικού κινήματος στην Ουκρανία είναι στην πραγματικότητα υποστήριξη του δυτικού ιμπεριαλισμού με την ουκρανική κυβέρνησή του.

«Οι ίδιοι Ζαπατίστας σημείωσαν ορθά⁴³ στην αρχή του πολέμου: “Το μεγάλο κεφάλαιο και οι “δυτικές” κυβερνήσεις του κάθισαν να αναλύσουν την κατάσταση ή ακόμα και να επιταχύνουν την επιδείνωσή της. Μόλις άρχισε η εισβολή, κοίταζαν με αγωνία να δουν αν η Ουκρανία θα αντισταθεί και υπολόγιζαν τι θα μπορούσαν να κερδίσουν από κάθε πιθανή έκβαση. Τώρα που η Ουκρανία αντιστέκεται, επεκτείνουν πρόθυμα προσφορές “βοήθειας” για τις οποίες θα περιμένουν αποπληρωμή αργότερα».⁴⁴

«Αντίθετα, οι επαναστάτες κομμουνιστές και οι αναρχικοί κατανοούν ότι ο ιμπεριαλισμός δεν είναι το “ανώτερο στάδιο του καπιταλισμού”, αλλά ένα από τα εγγενή και μόνιμα χαρακτηριστικά του ως ιστορικό παγκόσμιο σύστημα· ότι κάθε έθνος-κράτος είναι ιμπεριαλιστικό, αλλά ότι υπάρχουν ιεραρχίες ή διαφορετικά επίπεδα ιμπεριαλιστικής ισχύος μεταξύ των κρατών· ότι ο ιμπεριαλιστικός πόλεμος είναι ένας πολεμικός ανταγωνισμός μεταξύ καπιταλιστικών κρατών με υψηλότερο επίπεδο ιμπεριαλιστικής ισχύος και, πάνω απ’ όλα, ένας πόλεμος της διεθνούς αστικής τάξης εναντίον του διεθνούς προλεταριάτου· ότι ο εχθρός δεν είναι ο ιμπεριαλισμός αλλά ο παγκόσμιος καπιταλισμός και ότι η θέση των επαναστατών κομμουνιστών και αναρχικών απέναντι σε κάθε ιμπεριαλιστικό πόλεμο δεν είναι ο αντι-ιμπεριαλισμός και η “εθνική απελευθέρωση”, αλλά ο επαναστατικός ντεφαιτισμός, ο προλεταριακός διεθνισμός και η παγκόσμια κοινωνική επανάσταση».⁴⁵

43 <https://enlacezapatista.ezln.org.mx/2022/03/07/after-the-battle-no-landscape-will-remain/>

44 ό.π., σημ. 5.

45 ό.π. σημ. 31.

«Οι αναρχικοί δεν αγωνίζονται για να δημιουργήσουν ή να υπερασπιστούν την κυριαρχία των κρατών. Αγωνιζόμαστε για να καταργήσουμε τις διαιρέσεις, τόσο υλικές όσο και ιδεολογικές, που τα δημιουργούν. Από αυτή τη σκοπιά, υπάρχει ζήτημα όταν εντός των κινημάτων μας καθίσταται δύσκολη η διάκριση μεταξύ από τη μια των συμφερόντων της αμερικανικής εξωτερικής πολιτικής και των βιομηχανιών όπλων κι από την άλλη των δικών μας. Η απειλή των αντιδραστικών και αντεπαναστατικών τάσεων επιβάλλει επαγρύπνηση. Χαιρετίζουμε βάσει αρχής την άρνηση υποστήριξης οποιασδήποτε πλευράς σε έναν πόλεμο μεταξύ ιμπεριαλιστικών κρατών (...)»⁴⁶

Μύθος 15: Η ανάλυση των αναρχικών και των αριστερών, ειδικά στη Δύση, είναι κοντόφθαλμη επειδή αναγνωρίζουν τον ιμπεριαλισμό μόνο στις ΗΠΑ, το NATO και τους συμμάχους τους, όχι στη Ρωσία.

Είμαστε σίγουροι ότι όλοι όσοι επικρίνουν την υποστήριξη που δόθηκε στον ουκρανικό στρατό δεν παραβλέπουν τον ιμπεριαλιστικό χαρακτήρα της Ρωσίας. Ξέρουμε επίσης με σιγουριά ότι κάποιοι άλλοι με τη σειρά τους βλέπουν τον ιμπεριαλισμό μόνο στη ρωσική πλευρά. Δεν αναγνωρίζουν την ύπαρξή του στη δυτική πλευρά ή τον υποβαθμίζουν λέγοντας ότι ο δυτικός ιμπεριαλισμός δεν εκδηλώνεται σε αυτή τη σύγκρουση με τον επεμβατικό και κυριαρχικό τρόπο που εκδηλώνεται ο ρωσικός. Έχουμε ήδη σημειώσει ότι ο δυτικός ιμπεριαλισμός είναι στην πραγματικότητα επεκτατικός, όπως και ο ρωσικός, αλλά ότι προωθεί τα συμφέροντά του έμμεσα, υποστηρίζοντας τον ουκρανικό στρατό, ο οποίος δίνει μάχες για τα δυτικά συμφέροντα.

Αν είναι κοντόφθαλμο να αναγνωρίζουμε τον ιμπεριαλισμό μόνο στην πλευρά των ΗΠΑ και των συμμάχων τους, θα πρέπει να μετρήσουμε με το ίδιο μέτρο όσους αναγνωρίζουν τον

ιμπεριαλισμό μόνο στη Ρωσία. Η άρνησή μας να υποστηρίξουμε τον πόλεμο δεν συνίσταται στην άρνηση του ιμπεριαλιστικού ρόλου της Ρωσίας, ούτε στη δαιμονοποίηση του ιμπεριαλιστικού ρόλου της «Δύσης». Αρνούμαστε να υποστηρίξουμε όλες τις ιμπεριαλιστικές δυνάμεις. Αρνούμαστε να δούμε τον ιμπεριαλισμό μόνο στη μια πλευρά της γραμμής μάχης, γιατί τον βλέπουμε σε κάθε κράτος που υποστηρίζει τον πόλεμο και προωθεί, πάνω από όλα, τα δικά του ιμπεριαλιστικά συμφέροντα. Ναι, βλέπουμε διαφορές στον βαθμό βαρβαρότητας που χρησιμοποιεί κάθε κράτος. Ωστόσο, αυτό αντικατοπτρίζει τις τρέχουσες δυνατότητές τους, οι οποίες μεταβάλλονται. Κράτη που είναι λιγότερο επιθετικά σήμερα επειδή αναγκάζονται να αμυνθούν μπορεί να γίνουν αύριο το ίδιο επιθετικά με τη Ρωσία, αν δεν έχουν τα μέσα να το κάνουν επί του παρόντος. Όποιος επιλέγει σε ένα πόλεμο να υποστηρίξει ένα ιμπεριαλιστικό κράτος απέναντι σε ένα άλλο, θα πρέπει να γνωρίζει ότι με αυτόν τον τρόπο παρέχει στο πιο αδύναμο κράτος τα μέσα για να καταστεί εκείνο επιθετικό στο μέλλον.

«Δεν αναγνωρίζουμε καμία δικαιολογία για αυτόν τον πόλεμο, από τον οποίο η εργατική τάξη –τόσο στη Ρωσία όσο και στην Ουκρανία– μόνο να υποφέρει μπορεί.

Η αντίδραση στον ρωσικό ιμπεριαλισμό και στα συμφέροντα της ολιγαρχικής ελίτ του, στους βάνανουσους βομβαρδισμούς αμάχων και στον εξαντλητικό πόλεμο υπήρξε η άνοδος των εθνικιστικών και милитаристικών αντιλήψεων. Φοβούμενοι για τη ζωή και την ασφάλειά τους πολλοί αγνοούν τα ιμπεριαλιστικά εγκλήματα, αρκεί να είναι του "δικού μας" ιμπεριαλισμού. Πολλοί είναι πρόθυμοι να δεχτούν την παρουσία των νεοναζί, αρκεί να είναι "οι δικοί μας" νεοναζί. Αν και ο φόβος είναι κατανοητός, το αποτέλεσμα του δεν μπορεί παρά να είναι η ενίσχυση του φιλοπολεμικών αντιλήψεων και η μόνιμη ενί-

46 ό.π. σημ. 30.

σχυση του αυταρχισμού των αρχών, με καταστροφικές συνέπειες για την εργατική τάξη».⁴⁷

«Δικά τους τα συμφέροντά! Δικοί μας οι νεκροί! Δεν παίρνουμε θέση υπέρ κανενός από τα κράτη που βρίσκονται σε σύγκρουση, είτε το ένα κατηγοριοποιείται σύμφωνα με την κυρίαρχη αστική πολιτική ηθική ως "ο επιτιθέμενος" και το άλλο ως "ο αμυνόμενος", είτε το αντίστροφο. Τα αντίστοιχα συμφέροντα που διακυβεύονται είναι αποκλειστικά δικά τους και σε πλήρη αντίθεση με εκείνα της εκμεταλλευόμενης τάξης, δηλαδή με εμάς τους προλετάριους· γι' αυτό, ξέχωρα και ενάντια σε κάθε εθνικισμό, κάθε πατριωτισμό, κάθε τοπικισμό, κάθε τοπική ιδιαιτερότητα, επιβεβαιώνουμε δυνατά και καθαρά τον διεθνισμό μας!

Το προλεταριάτο, ως επαναστατική τάξη, δεν επιδεικνύει καμία ουδετερότητα απέναντι σε κανέναν από τους εκμεταλλευτές του που συγκρούονται μεταξύ τους για την αναδιανομή των μεριδίων τους στην αγορά αλλά αντίθετα τους απορρίπτει εξίσου ως δύο όψεις της ίδιας πραγματικότητας, του κόσμου της εκμετάλλευσης της μιας τάξης από μια άλλη, και εκφράζει τη βαθιά αλληλεγγύη του προς όλα εκείνα τα κομμάτια της τάξης μας που υφίστανται τις πολλαπλές επιθέσεις του ενός ή του άλλου ιστορικού εχθρού της».⁴⁸

Μύθος 16: Ο ισχυρισμός ότι οι δύο αντιμαχόμενες πλευρές είναι ίδιες είναι μια κοινότυπη ιδεολογική δικαιολογία για να μην υπερασπιστεί κανείς τον σφαγιαζόμενο ουκρανικό πληθυσμό.

Αυτός ο μύθος βασίζεται προφανώς σε μια παρερμηνεία της θέσης ότι πρόκειται για έναν πόλεμο μεταξύ ιμπεριαλιστικών δυνάμεων και ότι είναι λάθος να πάρει κανείς το μέρος μιας από αυτές. Αυτό δεν σημαίνει ότι οι δύο πλευρές είναι ίδιες από κάθε άποψη. Αυτό που ση-

μαίνει είναι ότι και οι δύο πλευρές έχουν αστικό χαρακτήρα και επομένως είναι ενάντια στα συμφέροντα της εργατικής τάξης να αντιταχθεί στη μια αστική παράταξη και να υπερασπιστεί την άλλη.

Και οι δύο πλευρές είναι ίδιες ως προς το αστικό τους περιεχόμενο. Ωστόσο, η καθεμία χρησιμοποιεί διαφορετικές μορφές και μέσα για να επιβάλει αυτό το περιεχόμενο. Το γεγονός ότι κάποιος το κάνουν με πιο επιθετικό και βάνανυσο τρόπο δεν θα έπρεπε να αποτελεί επιχείρημα για να ενωθούμε με τους λιγότερο επιθετικούς και να θυσιάσουμε για τα συμφέροντά τους.

«Το σε ποιους δείχνουμε αλληλεγγύη και σε ποιους όχι βασίζεται στους όρους της παγκόσμιας ταξικής πάλης και όχι στην ηθική, την οποία εδώ ορίζουμε ως μια επινόηση της φιλελεύθερης συνείδησης, ένα οικουμενικό σύστημα αξιών και αρχών ατομικής συμπεριφοράς που είναι συμβατό με τον καπιταλισμό και την ταξική κοινωνία. Ως εργαλείο του κρατικού εθνικισμού η πολεμική προπαγάνδα κάνει εκκλήσεις στην ηθική. Πρέπει να είμαστε έτοιμοι να την καταπολεμήσουμε. Τα κράτη παρουσιάζουν τους πολέμους ως ηθικά ζητήματα, πλαisiώνοντας τα κράτη που βρίσκονται σε πόλεμο με όρους "καλού" και "κακού", "αθώων" και "ενόχων", για να κερδίσουν την υποστήριξη του κοινού για ό,τι γίνεται προς το συμφέρον του κεφαλαίου και του κράτους σε βάρος της κοινωνίας. Δεν είναι τυχαίο ότι οι αναρχικοί που υποστηρίζουν τον ουκρανικό εθνικισμό τον παρουσιάζουν ως το "μικρότερο κακό". Είναι αποκαλυπτικό το ότι παρουσιάζουν την αναβάθμιση της συνεργασίας μεταξύ του ουκρανικού κράτους και του ΝΑΤΟ, ενός εργαλείου του αμερικανικού ιμπεριαλισμού, ως κομμάτι ενός "αμυντικού πολέμου", ενώ τη συνεργασία μεταξύ των Ρώσων αυτονομιστών σε τμήματα της περιοχής Donbass της Ουκρανίας (επίσης γνωστά ως "Λαϊκές Δημοκρατίες")

47 *Przeciw wojnie!* [Ενάντια στον πόλεμο!], Σωματείο Πολωνών Συνδικαλιστών ZSP – Βαρσοβία [στα πολωνικά]: <https://zsp.net.pl/przeciw-wojnie/>

48 ό.π. σημ. 33.

και της Ρωσίας τα θεωρούν "ιμπεριαλιστική επιθετικότητα" (...)»⁴⁹

«Το MTNW [Make Tattoo Not War, Κάντε τατουάζ, όχι πόλεμο] δεν σκοπεύει να πάρει το μέρος κανενός κράτους που εμπλέκεται σε μια πολεμική σύγκρουση, καθώς δεν υποστηρίζουμε την άποψη ότι κάποια από τα κράτη που εμπλέκονται είναι επιτιθέμενα και άλλα είναι απλώς αθώα θύματα της επίθεσης. Παρόλο που στον πόλεμο ορισμένα κράτη παρουσιάζουν πιο επιθετικές τάσεις από άλλα, ως αποτέλεσμα όλα ενεργούν με επιθετικό και καταπιεστικό τρόπο απέναντι στους πληθυσμούς που κυβερνούν. Η εκστρατεία MTNW δεν εστιάζει στην υποστήριξη κάποιου κράτους αλλά στην παροχή βοήθειας σε όσους έχουν βρεθεί σε μια κατάσταση καταπίεσης από την κρατική πολιτική.

Ο συνεχιζόμενος πόλεμος αποτελεί έκφραση της αντιπαλότητας μεταξύ διαφορετικών φραξιών της άρχουσας τάξης και αφορά πρωτίστως τα συμφέροντά τους. Ως τέτοιος, έρχεται σε αντίθεση με τα συμφέροντα των εργαζομένων, των ανέργων, των φοιτητών, των συνταξιούχων και άλλων μη προνομιούχων τμημάτων του πληθυσμού».⁵⁰

«Πρέπει να προετοιμαζόμαστε για το γεγονός ότι η πολιτική κατάσταση στη χώρα μπορεί να παραμείνει όπως αυτή στο Αφγανιστάν, την Υεμένη ή τη Σομαλία για πολύ καιρό και τίποτα δεν μπορεί να εγγυηθεί την αύξηση της επιρροής του αναρχισμού, γιατί η μόνη ελπίδα για κάτι τέτοιο είναι η άρνηση να φλερτάρουμε με τον ένα ή τον άλλο πολιτικό, τη μία ή την άλλη εξουσία ως το "μικρότερο κακό", και η αποφασιστική και άνευ όρων εναντίωση σε όλα αυτά. Διαφορετικά, οι μάζες θα αντιλαμβάνονται όλο και περισσότερο τους αναρχικούς ως παράξενους και ακατανόητους κλόουν που δεν χρειάζεται να τους δώσουν καθόλου σημασία».⁵¹

49 ό.π. σημ. 30.

50 Κάντε τατουάζ, όχι πόλεμο [στα τσέχικα και αγγλικά]: <https://maketattoonotwar.noblogs.org/o-nas-about/>

51 ό.π., σημ. 5.

52 Anarchistická federace, O lidi musí jít především [Οι άνθρωποι πρώτα]: αγγλική μετάφραση: <https://www.afed.cz/text/7724/people-must-come-first/>

Μύθος 17: Οι άνθρωποι που δεν έχουν βιώσει την κατοχή από τον στρατό μιας ιμπεριαλιστικής δύναμης θα δυσκολευτούν να κατανοήσουν γιατί ο λαός της Ουκρανίας υπερασπίζεται τον εαυτό του μέσω της πολεμικής κινητοποίησης.

Αυτός ο μύθος βασίζεται στο στερεότυπο ότι όσοι δεν έχουν βιώσει κάτι δεν μπορούν να το κατανοήσουν και σίγουρα δεν μπορούν να δείξουν κατανόηση σε όσους το έχουν βιώσει. Πρόκειται στην πραγματικότητα για ένα είδος ιεράρχησης, όπου η γνώμη των επιζώντων έχει μεγάλη αξία, ενώ η γνώμη των ανθρώπων χωρίς άμεση εμπειρία θεωρείται άχρηστη και θεμελιωδώς λανθασμένη. Για παράδειγμα, η Τσεχική Αναρχική Ομοσπονδία αναφέρει στην ιστοσελίδα της:

«Η ιστορική εμπειρία της κατοχής στις χώρες της Κεντρικής και Ανατολικής Ευρώπης είναι σαφές ότι δε μεταβιβάζεται και είναι δύσκολο γίνει κατανοητή σε περιοχές που δεν έχουν υπάρξει υπό κατοχή ή ακόμη έχουν και το δικό τους ιμπεριαλιστικό παρελθόν».⁵²

Διαφωνούμε με δηλώσεις του τύπου «δεν το έχετε βιώσει, άρα οι θέσεις σας θα είναι πάντα εκτός πραγματικότητας». Στην πραγματικότητα, οι απόψεις πάνω στο θέμα διαφέρουν σημαντικά ακόμα και ανάμεσα στους ίδιους τους επιζώντες της επιθετικής δράσης των κατοχικών δυνάμεων. Παρεμπιπτόντως, ζούμε σε μια χώρα που βρέθηκε υπό κατοχή από τα ναζιστικά στρατεύματα και αργότερα από τα στρατεύματα του Συμφώνου της Βαρσοβίας, ωστόσο συμφωνούμε με τη δήλωση της FAI (Αναρχική Ομοσπονδία της Ιταλίας), την οποία η Τσεχική Αναρχική Ομοσπονδία προσπαθεί να αντικρούσει, υποστηρίζοντας ότι η θέση του ιταλικού τμήματος βασίζεται σε παρανόηση λόγω του ότι δεν έχει ζήσει την εμπειρία της

κατοχής. Οι άνθρωποι δεν χρειάζεται να έχουν βιαστεί οι ίδιοι για να έχουν μια σχέση ενσυναίσθησης με όσους έχουν βιώσει τον βιασμό. Ομοίως, άτομα που έχουν υποστεί βιασμό μπορούν να είναι και ανάλγητα και παραπλανημένα. Αν η βιωμένη εμπειρία της κατοχής οδηγεί αυτόματα σε μεγαλύτερη ενσυναίσθηση και πιο εύστοχη ανάλυση, τότε πώς εξηγείται ο δεξιός λαϊκισμός και ο εθνικισμός που οργίασαν κατά τη διάρκεια της ναζιστικής και σταλινικής κατοχής της Τσεχοσλοβακίας;

*«Όταν οι άνθρωποι εγκαταλείπουν την κρατική λογική του πολέμου με ή χωρίς όπλα, όταν τα άτομα αντιστέκονται σε κάθε κρατική κατοχή με ή χωρίς όπλα, όταν οι άνθρωποι βοηθούν και υποστηρίζουν τους πρόσφυγες και τους λιποτάκτες, όταν αδελφώνονται εκατέρωθεν των συνόρων και των πολεμικών μετώπων, κάτι μπορεί να γίνει για να αντιμετωπιστεί η αιματοχυσία που προκαλεί το κράτος. Αν το κράτος, οι στρατηγοί και οι πολιτικοί του γνωρίζουν μόνο τη γλώσσα της καταπίεσης, οι καταπιεσμένοι γνωρίζουν τη γλώσσα της ενσυναίσθησης και της αλληλεγγύης».*⁵³

Μύθος 18: Η αντίσταση των ουκρανικών στρατευμάτων βασίζεται στην εθελοντική συμμετοχή του ουκρανικού πληθυσμού, ο οποίος αποφάσισε να συμμετάσχει στον αγώνα.

Το να λέμε κάτι τέτοιο είναι τόσο ανόητο όσο το να λέμε ότι όλοι οι Ρώσοι πολίτες υποστηρίζουν την εισβολή του Πούτιν στην Ουκρανία. Υπάρχουν χιλιάδες άνθρωποι που εντάσσονται εθελοντικά τόσο στον ουκρανικό όσο και στον ρωσικό στρατό. Όπως υπάρχουν και πολλοί που αποφεύγουν τη στράτευση, λιποτακτούν ή

μεταναστεύουν για να αποφύγουν να υπηρετήσουν στο στρατό.

Δεν φλέγονται όλοι οι Ουκρανοί από την επιθυμία να πολεμήσουν για τις «δικές τους» αστικές ελίτ και τους ολιγάρχες καπιταλιστές που τις ελέγχουν. Το ουκρανικό κράτος το γνωρίζει αυτό, γι' αυτό και προσπαθεί να τους εξαναγκάσει στη συμμετοχή στο στρατό μέσω της υποχρεωτικής στρατολόγησης.

Σύμφωνα με την ανεξάρτητη ιστοσελίδα "Assembly" από το Χάρκοβο, οι κλητεύσεις τις πιο πολλές φορές μοιράζονται στις ίδιες συνοικίες της πόλης. Αναγκαστικές προσαγωγές πραγματοποιούνται από τη στρατιωτική αστυνομία, ένοπλους στρατιώτες, πολεμιστές της "εδαφικής άμυνας"⁵⁴ και αστυνομικούς –με αυτοκίνητα και με πεζές περιπολίες.

Σύμφωνα με αυτόπτη μάρτυρα, όσοι μοίραζαν κλητεύσεις στην είσοδο του Κλας στην Οδησό αγανακτούσαν πολύ έντονα που δεν μπορούσαν να πιάσουν κανέναν. Κρίνοντας από τα σχόλια των χρηστών στο κανάλι Telegram, αυτές οι πράξεις προκαλούν ολοένα και μεγαλύτερη δημόσια αγανάκτηση.

Το κυνήγι των στρατολογήσεων λαμβάνει χώρα σε βενζινάδικα, σε δρόμους και διασταυρώσεις, σε μαγαζιά, σε χώρους όπου παρέχεται ανθρωπιστική βοήθεια... Κάποιοι προσπαθούν να αποφύγουν την κλήτευση, για παράδειγμα, με το να κάθονται στα αυτοκίνητά τους και να μην ανοίγουν τα παράθυρα. Κάποιοι προσπαθούν να αντισταθούν, με αποτέλεσμα οι γυναίκες των ανδρών που επιστρατεύονται να απειλούνται κι ακόμα και να τις χτυπούν στα χέρια.⁵⁵

53 ό.π. σημ. 14.

54 Σ.τ.μ. Οι Δυνάμεις Εδαφικής Άμυνας (Territorial Defence Forces) αποτελούν το εφεδρικό τμήμα των ενόπλων δυνάμεων της Ουκρανίας. Οργανώθηκαν επίσημα σε ένα ενιαίο αμυντικό σώμα το 2022 με την ανασυγκρότηση των «Ταγμάτων Εδαφικής Άμυνας» (Territorial Defence Battalions), δηλαδή των εθελοντικών πολιτοφυλακών που δημιουργήθηκαν κατά τη διάρκεια του πολέμου του Ντονμπάς, την περίοδο 2014-2022. Υπάγονται στη διοίκηση του υπουργείου άμυνας και αποτελούνται κυρίως από εφένδρους, συνήθως βετεράνους, μέλη παραστρατιωτικών οργανώσεων και εθελοντές.

55 Πηγή στα ρωσικά: <https://assembly.org.ua/kak-vruchayut-povestki-na-uliczah-kharkova-i-chto-ob-etom-govoryat-yuristy/>

Η ρωσική αναρχική διαδικτυακή πύλη *a2day.org* αναφέρει:

«Παρόλο που υπάρχουν πολλοί άνθρωποι που θέλουν να πολεμήσουν ενάντια στον επιτιθέμενο, είναι κοινή πρακτική στην Ουκρανία να πιάνουν άνδρες σε στρατεύσιμη ηλικία στον δρόμο και να τους δίνουν εντολή επιστράτευσης, στη συνέχεια να τους κάνουν ιατρικές εξετάσεις μέσα σε πέντε λεπτά και να τους στέλνουν σε μια στρατιωτική μονάδα, όπου τέτοιοι απροετοίμαστοι και συχνά ακατάλληλοι νεοσύλλεκτοι δεν είναι ευπρόσδεκτοι. Σύμφωνα με τον ακτιβιστή του κινήματος εθελοντών Valery Markus,⁵⁶ τέτοιοι στρατιώτες που στρατολογούνται με τη βία και δεν θέλουν να πολεμήσουν είναι μια δυνητική βόμβα –μπορούν να λιποτακτήσουν και να εγκαταλείψουν τις θέσεις τους ανά πάσα στιγμή– είναι σπατάλη πολύτιμων πόρων και είναι ούτως ή άλλως άχρηστοι».⁵⁷

Δεν έχουμε καμία αμφιβολία ότι πολλά άτομα συμμετέχουν σε πολεμικές επιχειρήσεις εθελοντικά. Ωστόσο, αυτό δεν αποδεικνύει ότι δεν υπάρχουν πολλοί που αναγκάζονται να το κάνουν ή που το αποφεύγουν. Ενώ η περίπτωση των πρώτων συνεχίζει να εμφανίζεται στο προσκήνιο των μέσων ενημέρωσης από τη φιλο-ουκρανική πολεμική προπαγάνδα, οι δεύτεροι ως επί το πλείστον εξαφανίζονται από τη δημόσια σφαίρα. Αν μιλούν γι' αυτούς, αυτό γίνεται για να τους υποβαθμίσουν και να τους υποτιμήσουν. Υπάρχει μια ισχυρή τάση να παρουσιάζονται αυτοί οι άνθρωποι ως περιθωριακό φαινόμενο. Ένα είδος παρέκκλισης ή εξαίρεσης στον κανόνα που θέλει τον ουκρανικό πληθυσμό να εντάσσεται εθελοντικά στις μονάδες του στρατού και να σπεύδει στο μέτωπο με χαρά.

Αν το ρωσικό κράτος δικαίως κατηγορείται για πολεμική προπαγάνδα και διαστρέβλωση των γεγονότων, το ίδιο κριτήριο θα πρέπει να εφαρμοστεί και στη φιλο-ουκρανική πολεμική προπαγάνδα, η οποία χρησιμοποιεί πανομοιότυπους μηχανισμούς χειραγώγησης.

«Πάνω από όλα, η εργατική τάξη ανησυχεί τώρα για άλλα πράγματα: τις προαναφερθείσες [αστυνομικές] επιδρομές στρατολόγησης στους δρόμους (ακόμη πιο συχνές στις ανατολικές και δυτικές παραμεθόριες περιοχές) και την ανάγκη να επιτραπεί η έξοδος από τη χώρα για όσους είναι υπόχρεοι στράτευσης».⁵⁸

«Τα μέσα ενημέρωσης συγκαλύπτουν το γεγονός ότι οι περισσότεροι από τους άνδρες πρόσφυγες που διαφεύγουν προς στη Δύση είναι λιποτάκτες και αποκρύπτουν ξεδιάντροπα την ίδια την ύπαρξη μιας μάζας προσφύγων που έχει διαφύγει προς τη Ρωσία και τη Λευκορωσία, στα ανατολικά της χώρας. (...)»

Όλα δείχνουν ότι η κυβέρνηση Ζελένσκι όχι μόνο ενθαρρύνει το κυνήγι των "λιποτακτών", αλλά έχει ξεκινήσει, χρησιμοποιώντας παραστρατιωτικές δυνάμεις, μια πραγματική εθνοκάθαρση σε διάφορες περιοχές της χώρας. Αλλά αυτό δεν φτάνει μέχρι τα πρωτοσέλιδα. Για τα ευρωπαϊκά μέσα ενημέρωσης, αυτό που έχει σημασία είναι η προβολή "της ενότητας και του θάρρους του ουκρανικού λαού ενάντια στη Ρωσία"».⁵⁹

«Ως απάντηση στη ρωσική επίθεση, η Ουκρανία ανακοίνωσε ότι θα κλείσει τα σύνορά της σε όλους τους άνδρες "που είναι κατάλληλοι για στρατιωτική υπηρεσία" μεταξύ 18 και 60 ετών και θα τους καλέσει να κάνουν τη στρατιωτική τους θητεία. Ζητάμε να ανοίξουν τα σύνορα και στεκόμαστε αλληλέγγυοι σε όλους όσους λιποτα-

56 Σ.τ.μ. Ουκρανός στρατιώτης, blogger, συγγραφέας που παροτρύνει τους Ουκρανούς να στρατευθούν.

57 Πηγή στα ρωσικά: <https://a2day.org/armiya-sluzhba-i-otkaz/>

58 ό.π., σημ. 5.

59 Communia, Ο ψεύτικος «διεθνισμός» της άρχουσας τάξης και των μέσων ενημέρωσής της: <https://en.communia.blog/the-false-internationalism-of-the-ruling-classes-and-their-media/>

κτούν από τη λογική του πολέμου, είτε στη Ρωσία, είτε στην Ουκρανία, είτε σε άλλες χώρες».⁶⁰

Μύθος 19: Η άρνηση υποστήριξης των ουκρανικών στρατιωτικών δυνάμεων σημαίνει θυσία του πληθυσμού από τους βομβαρδισμούς των ρωσικών στρατευμάτων.

Δεν θέλουμε να αναλύσουμε περαιτέρω το γιατί η μη υποστήριξη του πολέμου δεν σημαίνει αναγκαστικά την άρνηση της βοήθειας σε ανθρώπους που αντιστέκονται στους επιτιθέμενους – είτε Ρώσους είτε Ουκρανούς. Θα προσθέσουμε μόνο την πληροφορία ότι είναι το ουκρανικό κράτος που υπό την απειλή τιμωρίας απαγορεύει στους ουκρανούς άνδρες να εγκαταλείψουν τη χώρα και στρατολογεί χιλιάδες αναγκάζοντάς τους ουσιαστικά να παραμείνουν στα μέρη όπου γίνονται οι βομβαρδισμοί. Είναι το ουκρανικό κράτος που θυσιάζει αυτούς τους ανθρώπους, παρά τη θέλησή τους, πιθανώς εξαναγκάζοντάς τους να στρατευθούν κάτω από την πίεση της πατριωτικής και εθνικιστικής προπαγάνδας. Εμείς, από την άλλη πλευρά, λέμε ότι δεν θα έπρεπε να στερείται από κανέναν η δυνατότητα να μετακινηθεί σε ένα ασφαλές μέρος όταν κινδυνεύει να ακρωτηριαστεί ή να σκοτωθεί από τις βόμβες του επιτιθέμενου ιμπεριαλιστικού στρατού.

«Ας φανταστούμε μόνο πόσοι Ουκρανοί θα ήταν ευτυχείς αν το κράτος χαλάρωνε λίγο τη λαβή του ως αποτέλεσμα της εκστρατείας του διεθνούς αναρχικού κινήματος. Αν αυτό το κίνημα είχε πάρει τις αντιπολεμικές διακηρύξεις του ως κάτι παραπάνω από απλά λόγια, θα είχαμε δει μαζικές συγκεντρώσεις υπέρ του ανοίγματος των συνόρων στις ουκρανικές πρεσβείες πολλούς μήνες πριν. Τι να συζητήσουμε τώρα, αφού ακόμα και την Πρωτομαγιά βρήκατε πιο σημαντικά ζητήματα να κάνετε; Φαίνεται ότι δεν

μπορεί κανείς να περιμένει βοήθεια από πουθενά, και δύσκολα μπορεί κανείς να μαντέψει πόσες ακόμα ουκρανικές οικογένειες θα πεθάνουν, επειδή δεν θέλουν να αποχωριστούν η μία την άλλη. Σε τι διαφέρετε από τους πολιτικούς, αν κάνετε δηλώσεις που δεν προτίθεστε να πραγματοποιήσετε;».⁶¹

«Είναι απλό, ένα ερώτημα: για ποιο λόγο αγωνιζόμαστε; Ένα παράδειγμα, πολύ γρήγορα: ένας συνάδελφος ξύπνησε στις 24 Φεβρουαρίου και έμαθε ότι είχε αρχίσει να καταλαμβάνεται η πόλη του. Έμεινε στο σπίτι στο κελάρι για δεκαπέντε ημέρες, ήταν αδύνατο να πάει στο Χάρκοβο. Διέφυγε μέσω της Ρωσίας, χωρίς τίποτα πέρα από τα έγγραφα της ταυτότητάς του [Diya]. Στη Ρωσία, στα σύνορα με τις χώρες της Βαλτικής, δεν του επέτρεψαν να μπει στην αρχή, αλλά τελικά τον άφησαν. Από εκεί πήγε στην Πολωνία, πιο κοντά στην πατρίδα του, την Ουκρανία. Αγόρασε ένα φορητό υπολογιστή, βρήκε μια δουλειά εξ αποστάσεως, νοίκιασε ένα διαμέρισμα και δούλεψε! Και τότε ήρθε η εντολή επιστράτευσης: όλοι οι άνδρες που βρίσκεστε στο εξωτερικό - επιστρέψτε στην Ουκρανία ή θα απολυθείτε! Το σκέφτηκε και αποφάσισε να μεταναστεύσει στον Καναδά!».⁶²

Μύθος 20: Οι άνθρωποι που αρνούνται να υποστηρίξουν την αντίσταση του ουκρανικού στρατού είναι προσκολλημένοι σε αφηρημένα ιδεολογικά δόγματα που δεν μπορούν να βοηθήσουν πρακτικά όσους πλήττονται.

Αυτοί που απορρίπτουν τον πόλεμο είναι συχνά οι ίδιοι που βοηθούν τους πληγέντες από τον πόλεμο. Ταυτόχρονα, άλλοι σαμποτάρουν ενεργά τη συνέχιση του πολέμου, παρεμποδίζουν την πολεμική βιομηχανία και μπλοκάρουν την πολεμική δραστηριότητα με πρακτικές

60 ό.π., σημ. 9.

61 ό.π., σημ. 5.

62 Πηγή στα ρωσικά: <https://assembly.org.ua/voennoobyazannye-ishchut-novye-sposoby-vyezda-iz-ukrainy-vo-vremya-voiny/>

ενέργειες. Για παράδειγμα, η ιταλική αναρχική ομοσπονδία FAI, προωθώντας την αποχή από τον πόλεμο, δηλώνει:

«Η πρώτη δέσμευση όσων αντιτίθενται στον πόλεμο είναι η ανάπτυξη και διάδοση πρακτικών αλληλοβοήθειας, όπως δίκτυα αλληλεγγύης από τα κάτω για την κάλυψη των άμεσων αναγκών των ανθρώπων που υποφέρουν περισσότερο από τις συνέπειες της σύγκρουσης, είτε πρόκειται για τρόφιμα είτε για ιατρική υποστήριξη. Υπάρχει επίσης ανάγκη για δίκτυα υποστήριξης για όσους κάνουν απεργίες, σαμποτάζ ή λιποτακτούν, όπως υπερεθνικά δίκτυα για όσους κρύβονται ή διαφεύγουν κι από τις δύο πλευρές του μετώπου».⁶³

Αυτά δεν αποτελούν ιδεολογήματα αποκομμένα από τη ζωή. Είναι συγκεκριμένα πρακτικά βήματα που σώζουν ζωές και βοηθούν στην οργάνωσή τους με έναν πιο δίκαιο τρόπο από αυτόν που μπορούσε να διανοηθεί κανείς εντός οποιασδήποτε πολεμικής κινητοποίησης μεταξύ αντιμαχόμενων δυνάμεων.

«Ως επαναστάτες άλλων χωρών, πρέπει να είμαστε σε επαγρύπνηση και να είμαστε αλληλέγγυοι με τέτοιες δράσεις όταν πραγματοποιούνται, όχι μόνο με το να τις μεταφράζουμε, να τις διαδίδουμε και να τις καθιστούμε ορατές, αλλά και αγωνιζόμενοι ενάντια στην αστική τάξη των "δικών μας" χωρών· δηλαδή διεθνοποιώντας τον προλεταριακό αγώνα ενάντια στον ιμπεριαλιστικό πόλεμο, γιατί η απομόνωση τέτοιων δράσεων τις οδηγεί αναπόφευκτα στην ήττα (...)».⁶⁴

«Και σε όλους τους πολεμοκάπηλους της αριστεράς και της ακροαριστεράς του κεφαλαίου που θα κατηγορήσουν για άλλη μια φορά τους επαναστάτες ότι είναι "ουδέτεροι" και δεν "παίρνουν θέση", τους απαντάμε ότι αυτό που προτείνουμε σε αυτό το μανιφέστο και στη μα-

χητική μας δραστηριότητα γενικά είναι ακριβώς το αντίθετο: παίρνουμε μια ακλόνητη θέση υπέρ του κόμματος του προλεταριάτου και της υπεράσπισης των ιστορικών και άμεσων συμφερόντων του, υπερασπιζόμαστε τη δράση του για την ανατροπή αυτού του κόσμου του πολέμου και της δυστυχίας, υπερασπιζόμαστε την ανάπτυξη, τη γενίκευση, τον συντονισμό και τη συγκεντροποίηση των πράξεων αδελφοποίησης, λιποταξίας, ανταρσίας που γίνονται ήδη και στις δύο πλευρές του μετώπου, ενάντια και στις δύο εμπόλεμες πλευρές, ενάντια και στα δύο κράτη, ενάντια και στα δύο έθνη, ενάντια και στις δύο τοπικές φράξιες της παγκόσμιας αστικής τάξης... Υπερασπιζόμαστε την επέκταση αυτών των αγώνων και την οργανική σύνδεσή τους, ως στιγμές μιας ολότητας, με όλους τους αγώνες που συμβαίνουν εδώ και αρκετούς μήνες, παντού κάτω από τον μαύρο ήλιο της κοινωνικής δικτατορίας του κεφαλαίου, είτε στη Σρι Λάνκα, το Περού, το Ιράν, το Εκουαδόρ, ή στη Λιβύη...»⁶⁵

Μύθος 21: Οι άνθρωποι που απορρίπτουν τη στρατιωτική αντίσταση των Ουκρανών ενδιαφέρονται μόνο για την ιδεολογική καθαρότητα και δεν ενδιαφέρονται για τους πραγματικούς ανθρώπους.

Η κατηγορία ότι αδιαφορούμε για τα θύματα της πολεμικής επίθεσης είναι σε αυτή τη φάση περισσότερο συναισθηματικά χρωματισμένη παρά βασισμένη σε κάποια αλήθεια. Κι αυτό γιατί η άρνηση της εμπλοκής στον πόλεμο, όπως την αντιλαμβανόμαστε εμείς, δεν προέρχεται από ενδιαφέρον για τις αφηρημένες ιδέες και από αδιαφορία για τους συγκεκριμένους ανθρώπους των βομβαρδισμένων πόλεων. Αντιθέτως, κεντρικό σημείο της ανάλυσής μας αποτελούν αυτοί οι άνθρωποι.

63 Ιταλική Αναρχική Ομοσπονδία (FAI-IAF), Για ένα νέο αναρχικό μανιφέστο ενάντια στον πόλεμο, στα αγγλικά: https://www.federazioneanarchica.org/archivio/archivio_2022/20220722manifestonowar_en.html

64 ό.π. σημ. 31.

65 ό.π. σημ. 33.

Αυτή η μανιχαϊστική οπτική που χωρίζει τους ανθρώπους σε συνετούς υποστηρικτές του ουκρανικού στρατού και ασυνείδητους αντιπάλους του είναι πολύ παραπλανητική. Στην πραγματικότητα, και τα δύο στρατόπεδα συχνά καθοδηγούνται από μια εξίσου ειλικρινή επιθυμία να βοηθήσουν όσο το δυνατόν περισσότερο έναν πληθυσμό που δολοφονείται κι ακρωτηριάζεται. Αυτό που διαφέρει είναι η θέση τους στο ερώτημα ποια είναι η κατάλληλη και πιο αποτελεσματική μέθοδος βοήθειας. Κάποιοι επιλέγουν την υποστήριξη της ουκρανικής πολεμικής προσπάθειας, άλλοι την υπονόμευση της πολεμικής προσπάθειας σε όλες τις πλευρές του μετώπου.

Δεν θα κατηγορήσουμε τους αντιπάλους μας ότι δεν νοιάζονται για τους ανθρώπους που θυσιάστηκαν στον πόλεμο. Δεν πιστεύουμε ότι είναι αδιάστακτοι, μόνο ότι κάνουν λάθος στις εκτιμήσεις τους. Κάνουν λάθος όταν λένε ότι οι ζωές του βομβαρδισμένου πληθυσμού προστατεύονται καλύτερα με τη συμμετοχή στον πόλεμο.

Όπως λέει και η λαϊκή ρήση, «ο δρόμος προς την κόλαση είναι στρωμένος με καλές προθέσεις». Και επομένως, δεν μπορούμε να αποφύγουμε να κάνουμε κριτική στους υπέρμαχους του πολέμου εντός των αναρχικών κύκλων με το σκεπτικό ότι «έχουν καλές προθέσεις». Η ανάλυσή μας πηγαιίνει βαθύτερα από τις ίδιες τις προθέσεις τους και αφορά στο ποιος προβάλλει αυτούς τους ισχυρισμούς. Μας ενδιαφέρει πρωτίστως τι συμβαίνει στην πραγματικότητα. Έτσι, όταν θυσιάζονται ζωές για τα αστικά συμφέροντα στο πεδίο της μάχης και κάποιοι το ερμηνεύουν αυτό ως υπεράσπιση της ζωής των αμάχων από έναν φονικό πόλεμο, τότε λέμε: ο πόλεμος οδηγεί σε κλιμακούμενη βαρβαρότητα και μαζικές δολοφονίες, όχι στην προστασία της ζωής.

«Η μάχη για την πατρίδα δεν είναι προς το συμφέρον της μεγάλης πλειοψηφίας του πληθυσμού της Ουκρανίας. Όποια κι αν είναι τα πλεονεκτήματα του να ζει κανείς σε μια χώρα ενταγμένη στο NATO και την ΕΕ, δεν αντισταθμίζουν τις αρνητικές συνέπειες του πολέμου. Όταν σε λίγες εβδομάδες, μήνες ή χρόνια, τα όπλα σιγήσουν και ο καπνός πάνω από τις βομβαρδισμένες πόλεις διαλυθεί, οι Ουκρανοί θα ζουν σε μια δηλητηριασμένη χώρα γεμάτη ερείπια και μαζικούς τάφους. Και οι δυτικές χώρες θα είναι πιθανότατα λιγότερο γενναιόδωρες με τα χρήματα για την ανοικοδόμησή της απ' ό,τι είναι τώρα με τα όπλα».⁶⁶

«Ο δημόσιος διάλογος φαίνεται να μας αναγκάζει να πάρουμε θέση: είτε με τον ρωσικό ιμπεριαλισμό είτε με τον επεκτατισμό του NATO και τον κυρίαρχο ρόλο των ΗΠΑ. Μας εξαναγκάζουν να πάρουμε το μέρος του ενός ή του άλλου εθνικισμού. Αλλά και τα δύο συστήματα οργανώνουν την εκμετάλλευση με διαφορετικά μέσα και μετατρέπουν τα σύνορα σε φονικά εργαλεία. Δεν είναι τυχαίο ότι η στρατιωτικοποίηση των συνόρων χρησιμοποιήθηκε πρώτα εναντίον των μεταναστών που ψάχνουν μια καλύτερη ζωή. Δεν είναι τυχαίο ότι από καμία πλευρά δεν έχει γίνει καμία διακήρυξη που να αναφέρεται σήμερα στην πραγματική ζωή των ανθρώπων».⁶⁷

Μύθος 22: Η κριτική της εμπλοκής στον πόλεμο βασίζεται συχνά σε ξεπερασμένα τσιτάτα από κλασικά αναρχικά έργα που δεν μπορούν να εφαρμοστούν στο σύγχρονο πλαίσιο.

Είναι αλήθεια ότι συχνά γίνονται αναφορές σε μορφές όπως ο Μαλατέστα, ο Μπακούνιν, η Γκόλντμαν και άλλοι που έχουν μιλήσει ενάντια στην αστική αντίληψη περί πολέμου. Αλλά είναι επίσης αλήθεια ότι οι σημερινοί υποστηρικτές του πολέμου στο πλευρό του ουκρανικού στρα-

66 ό.π. σημ. 36.

67 Όχι στον πόλεμο. Για μια υπερεθνική πολιτική ειρήνης: <https://www.transnational-strike.info/2022/02/24/no-to-war-for-a-transnational-politics-of-peace/>

τού έχουν την ίδια τάση να παραθέτουν τσιτάτα για να προσδώσουν βάρος στις θέσεις τους.

Είναι εύκολο να διαλέξει κανείς ένα μόνο μέρος από ολόκληρο το έργο ενός ατόμου και, αγνοώντας τα άλλα, να ερμηνεύσει τα λόγια του με τον δικό του τρόπο, επειδή δεν υπάρχει τρόπος να εξακριβώσει κανείς πώς πραγματικά εννοούσε αυτό το απόσπασμα ο συγγραφέας. Οι νεκροί δεν μπορούν πλέον να συζητήσουν ή να επαναπροσδιορίσουν τις θέσεις τους υπό το πρίσμα της σημερινής εποχής και κατάστασης. Γι' αυτό τον λόγο βλέπουμε τα αποσπάσματά τους ως συμπλήρωμα στα επιχειρήματά μας, όχι ως τον πυρήνα τους. Θεωρούμε πιο σημαντικό να ακούμε τις φωνές των συγχρόνων μας και να μοιραζόμαστε τις απόψεις μας μαζί τους παρά να συζητάμε με ποιον τρόπο είδε (ή δεν είδε) κάτι ο Μαλατέστα πριν από εκατό χρόνια. Αυτό ακριβώς συμβαίνει όταν προσπαθούμε να εντοπίσουμε αντιμιλιταριστικές ενέργειες και κινήσεις επαναστατικού ντεφαιτισμού από τους προλετάριους στην Ουκρανία, τη Ρωσία και αλλού στον κόσμο, κάτω από τον παραμορφωτικό φακό της πολεμικής προπαγάνδας.

Η στάση μας απέναντι στον πόλεμο δεν προκαθορίζεται από το τι είπε κάποτε κάποιος από τους κλασικούς του αναρχισμού. Αντίθετα, η απόρριψη του πολέμου από μια θεωρητική σκοπιά και το σαμποτάζ του από μια πρακτική βασίζονται στις ενέργειες εκείνων που βρίσκονται σήμερα στη δίνη του πολέμου ή απειλούνται να παρασυρθούν σύντομα μέσα σε αυτή. Με τον ίδιο τρόπο που παρατίθεται ο Μαλατέστα θα μπορούσαμε να αναφέρουμε τους χιλιάδες λιποτάκτες από τον ουκρανικό στρατό, τις γυναίκες που εμποδίζουν το ουκρανικό κράτος να στρατολογήσει με τη βία τους συντρόφους τους, τους σαμποτέρ που έχουν εγκαταλείψει τις βομβαρδισμένες πόλεις για να υπονομεύσουν τις πολεμικές υποδομές εκτός Ουκρανίας με τακτικές αντάρτικου.

Αλλά η ουσία δεν είναι τα τσιτάτα, η ουσία είναι να βρεθεί μια στρατηγική που θα ελαχιστοποιεί

τις επιπτώσεις του πολέμου και θα αξιοποιήσει την κατάσταση για την οργάνωση των αναγκών της εργατικής τάξης. Ο πόλεμος είναι η άρνηση αυτών των αναγκών προς όφελος των αναγκών της αστικής τάξης. Όχι επειδή κάποιος αναρχικός το είπε πριν από εκατό χρόνια, αλλά επειδή εμείς οι ίδιοι είμαστε μέρος της εργατικής τάξης που παρασύρεται στον πόλεμο και αναγκάζεται να κάνει τις μεγαλύτερες θυσίες για συμφέροντα που μας είναι ξένα.

Μύθος 23: Ο αντιμιλιταρισμός είναι σημαντικός, αλλά αποτελεί πρόβλημα όταν γίνεται δόγμα.

Αυτό το επιχειρήμα το ακούμε συχνά από ανθρώπους που είναι οι πρώτοι που εκδίδουν αμέτρητες διακηρύξεις και αντιμιλιταριστικά βιβλία όταν ο πόλεμος βρίσκεται στην άλλη άκρη της γης, αλλά όταν φτάνει στο κατώφλι τους, αρχίζουν να αναπαράγουν την πολεμική προπαγάνδα. Αυτή η απόκλιση των απόψεων οφείλεται, υποτίθεται, στο διαφορετικό πλαίσιο, στον ρεαλισμό και στην απουσία δογματισμού. Η ιστορία των ταξικών αγώνων είναι γεμάτη από παραδείγματα όπου κάποιοι αναρχικοί προσπάθησαν να επαναπροσδιορίσουν την πρακτική τους χρησιμοποιώντας τις ίδιες δικαιολογίες: Οι αναρχικοί που προσχώρησαν στη ρεπουμπλικανική κυβέρνηση στην Ισπανία ή οι Τσέχοι αναρχικοί που συμμετείχαν στην πρώτη δημοκρατική κυβέρνηση και προσχώρησαν στο Κομμουνιστικό Κόμμα. Μπορούμε επίσης να θυμηθούμε τους αναρχικούς που, μετά το 1917, προτίμησαν να συνταχθούν με τους Μπολσεβίκους ή εκείνους που επέλεξαν στρατόπεδο στον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο. Όλα αυτά τα παραδείγματα έδειξαν ότι παρόλο που κάποιοι μιλούσαν στο όνομα του πραγματισμού, η πραγματικότητα διέψευσε τους ισχυρισμούς τους. Αντίθετα, οι ενέργειές τους αποδείχτηκαν σε τελευταία ανάλυση πολύ πραγματιστικές για την άρχουσα τάξη, η οποία τους χρησιμοποίησε σαν χρήσιμους ηλίθιους,

όπως συμβαίνει τώρα με κάποιους στην περίπτωση του πολέμου στην Ουκρανία.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι το πλαίσιο για κάθε πόλεμο διαφέρει. Αλλά ο πυρήνας παραμένει αμετάβλητος, ανεξάρτητα από το αν μιλάμε για τους δύο παγκόσμιους πολέμους, διάφορους «εθνικοαπελευθερωτικούς» πολέμους ή για τον σημερινό πόλεμο στην Ουκρανία. Κάποιοι παράγοντες μπορεί να διαφέρουν. Όπως για παράδειγμα ο συσχετισμός δύναμης μεταξύ των αντιμαχόμενων μπλοκ, το ποιος ενεργεί πιο επεμβατικά και επιθετικά ή το με ποια ιδεολογία συγκαλύπτουν τις ενέργειές τους. Αυτό που δεν αλλάζει, ωστόσο, είναι η βασική φύση του πολέμου. Πρόκειται πάντα για αιματηρές συγκρούσεις που διεξάγονται από διαφορετικές φράξιες της άρχουσας τάξης για τα δικά τους συμφέροντα, και είναι η εργατική τάξη που αναγκάζεται να κάνει τις μεγαλύτερες θυσίες κατά τη διάρκειά τους. Ο μόνος πόλεμος που μπορούμε να υποστηρίξουμε είναι ο ταξικός πόλεμος.

Ο αντιμilitarισμός δεν είναι ένα αφηρημένο ιδεολογικό κατασκεύασμα αποκομμένο από την πραγματικότητα. Αντίθετα, είναι μια ζωντανή πρακτική που πηγάζει από τη ζωή και τους αγώνες της εργατικής τάξης. Από τις εμπειρίες πραγματικών ανθρώπων με σάρκα και οστά. Όταν μιλάμε για αντιμilitarισμό, μιλάμε για αρχές δοκιμασμένες στην πράξη, όχι για θεωρητικές διατριβές που ξεπηδούν από τα γραφεία ακαδημαϊκών. Δεν εμμένουμε σε δόγματα. Αντιθέτως, φέρνουμε συνεχώς τις θέσεις μας αντιμέτωπες με την πραγματικότητα, η οποία μας αποδεικνύει πολλές φορές ότι το να είσαι αντιμilitarιστής είχε νόημα τόσο κατά τη διάρκεια του Α΄ Παγκοσμίου Πολέμου, όσο και στην περίπτωση του σημερινού πολέμου στην Ουκρανία.

«Οι Ουκρανοί, οι Ρώσοι και οι άνθρωποι από οποιοδήποτε άλλο μέρος του κόσμου είναι αδελφοί και αδελφές μας· ταξικοί αδελφοί και αδελφές και στεκόμαστε αλληλέγγυα απέναντί τους,

υψώνουμε τη φωνή μας για αυτούς, για να συνεχίσουμε να φωνάζουμε: **ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ! ΟΧΙ ΣΤΟΝ ΜΙΛΙΤΑΡΙΣΜΟ!** όποιος κι αν κυβερνά.

Αρκετά με το να αλληλοσκοτωνόμαστε για τις βρώμικες μπίζνες σας. Αρκετά με τις μπίζνες σας.

ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΟΝ ΠΟΛΕΜΟ!

ΣΤΑΜΑΤΗΣΤΕ ΤΟΝ, ΤΩΡΑ!

ΟΥΤΕ ΠΟΥΤΙΝ, ΟΥΤΕ ΜΠΑΪΝΤΕΝ!

ΟΧΙ ΣΤΟ ΝΑΤΟ!

**ΣΤΡΑΤΙΩΤΕΣ ΟΛΩΝ ΤΩΝ ΣΤΡΑΤΩΝ,
ΛΙΠΟΤΑΚΤΗΣΤΕ!**»⁶⁸

«Χαιρετίζουμε λοιπόν τις προλετάριες στην Ουκρανία, τόσο στη δυτική περιοχή της Τρανσκαρπαθίας (άρα υπό ουκρανική στρατιωτική διοίκηση) όσο και στο Ντονμπάς, στις "ανατολικές επαρχίες" (άρα υπό ρωσική στρατιωτική διοίκηση), που βγήκαν στους δρόμους για να εκφράσουν την περιφρόνησή τους για την "υπεράσπιση της πατρίδας" και να απαιτήσουν την επιστροφή των γιων τους, των αδελφών τους, των συγγενών τους που στάλθηκαν σε κάποιο μέτωπο να υπερασπιστούν συμφέροντα που δεν είναι δικά τους.

Χαιρετίζουμε τους προλετάριους της Ουκρανίας που με δική τους ευθύνη φιλοξενούν κρυφά Ρώσους στρατιώτες που λιποτάκτησαν, γιατί όταν συλλαμβάνονται, είτε από τις ρωσικές είτε από τις ουκρανικές στρατιωτικές αρχές, τους αναγκάζουν να καταλάβουν πού είναι η δύναμη του νόμου σε αυτόν τον βρώμικο κόσμο, ποια πλευρά και ποια πατρίδα οφείλουν να υπερασπιστούν και ότι καμία αδελφοποίηση δεν θα γίνει ανεκτή.

Χαιρετίζουμε τους προλετάριους της Ουκρανίας που παρά την υποχρεωτική στράτευση, με όλα τα μέσα που διαθέτουν, νόμιμα ή μη, αποφεύγουν την ένταξή τους σε στρατιωτικές μονάδες και έτσι αρνούνται να θυσιαστούν και να υπηρετήσουν κάτω από το ουκρανικό εθνικό κουρελόπανο.

68 ό.π. σήμ. 26.

Χαιρετίζουμε τους Ρώσους στρατιώτες που, από την έναρξη των “ειδικών επιχειρήσεων” στην Ουκρανία, εγκαταλείπουν τον πόλεμο και τις σφαγές, παρατώντας άρματα μάχης και τεθωρακισμένα οχήματα που τα λειτουργούσαν μέχρι τότε, και φεύγοντας αναζητούν τη σωτηρία τους μέσω της λιποταξίας, μέσω δικτύων αλληλεγγύης σε λιποτάκτες κι από τους δύο στρατούς».⁶⁹

Μύθος 24: Η άρνηση συμμετοχής στον αγώνα στο πλευρό της ουκρανικής πολεμικής αντίστασης είναι ενδεικτική της πολιτισμικής αλαζονείας της Δυτικής Αριστεράς.

Αυτός ο μύθος μας φαίνεται παράξενος μόνο και μόνο επειδή οι άνθρωποι που υπογράφουν αυτό το κείμενο προέρχονται από την Κεντρική Ευρώπη, οπότε δύσκολα μπορούν να κατηγορηθούν για δυτική αλαζονεία. Στην πραγματικότητα, η αντίφαση μεταξύ της δυτικής και της κεντροανατολικής ευρωπαϊκής νοοτροπίας είναι μια ψεύτικη αντίφαση. Όχι ότι δεν υπάρχουν παράγοντες που επηρεάζουν τις απόψεις των ανθρώπων με βάση τον τόπο διαμονής τους. Υπάρχουν, απλώς δεν θα πρέπει να μετατρέπονται σε στερεότυπα και να θεωρούνται καθολικά έγκυρα πρότυπα συμπεριφοράς.

Το ζήτημα δεν έχει να κάνει με καμία αντίφαση μεταξύ μιας απαθούς Δύσης και ενός φιλελεύθερου «κέντρου» ή ανατολής. Πρόκειται για μια αντίθεση μεταξύ δύο διαφορετικών οπτικών σχετικά με το πρόβλημα του πολέμου. Η μία είναι φιλελεύθερη ρεφορμιστική και επομένως αντεπαναστατική, η άλλη είναι επαναστατική. Και οι δύο οπτικές υποστηρίζονται από ανθρώπους που επικαλούνται τον αναρχισμό, γεγονός που δείχνει ότι αυτή η πολιτική ταυτότητα από μόνη της δεν συνεπάγεται κάποια συμφωνία σε θεμελιώδη ζητήματα. Είναι σημαντικό ότι και οι δύο πόλοι αυτού του εννοιολογικού πλαισίου απαντώνται σε όλον τον πλα-

νήτη. Η αναπαραγωγή στερεοτύπων του στυλ «Δύση εναντίον Ανατολής» σίγουρα δεν μας βοηθά να υπονομεύσουμε την ιμπεριαλιστική νοοτροπία που δημιουργεί τέτοια εδαφικά καθορισμένα δίπολα.

Η αλήθεια είναι ότι η θέση του επαναστατικού ντεφαιτισμού, με λίγα λόγια η άρνηση να πάρουμε το μέρος της μιας ή της άλλης πλευράς στον πόλεμο, δεν διατυπώνεται μόνο από αναρχικούς της Δύσης, αν και εκφράζεται πιο έντονα εκεί. Ίχνη της μπορούν επίσης να βρεθούν στην Τσεχική Δημοκρατία, τη Σλοβακία, τη Ρωσία, την ίδια την Ουκρανία και σε άλλα μέρη της κεντρικής και ανατολικής Ευρώπης.

Στην αναζήτηση ανύπαρκτων αντιφάσεων περισσότερο αναγνωρίζουμε μια προσπάθεια ύπουλης λογοκρισίας κάποιων ανθρώπων στην αρένα του διεθνούς διαλόγου και του πρακτικού συντονισμού των αναρχικών δράσεων. Αρκεί να χαρακτηρίσεις κάποιον ως υπερόπτη ή ασυνείδητο για να οδηγήσεις πολλούς στο συμπέρασμα ότι δεν είναι θεμιτό να συζητάς με τέτοιους ανθρώπους, πόσο μάλλον να συνεργάζεσαι μαζί τους. Παρατηρούμε στην περίπτωση αυτή μια τάση χειραγώγησης.

«Ας μην ξεχνάμε ότι ο καλύτερος τρόπος για να ωθήσει κανείς τις μάζες στην αποδοχή του πολέμου είναι η διάδοση του φόβου του πολέμου. Αύριο, με μερικές τροποποιήσεις στην καθεστωτική προπαγάνδα, αυτός ο φόβος του πολέμου θα μετατραπεί εύκολα σε θέληση και επιθυμία να αποδεχτούμε έναν προκαθορισμένο πόλεμο για να αποτραπεί ένας ολοκληρωτικός πόλεμος και ποιος ξέρει αν θα εμφανιστεί ένας νέος Κροπότκιν (ανάμεσα στους πολλούς νεο-Κροπότκιν που κατακλύζουν τις σελίδες μας) που θα υποστηρίξει την ανάγκη ενός μικρού πολέμου μπροστά στον κίνδυνο ενός ολοκληρωτικού πολέμου. (Άλλωστε “το μικρό είναι όμορφο”)⁷⁰

69 ό.π. σημ. 33.

70 ό.π. σημ. 21.

Μύθος 25: Είναι εύκολο να αρνούνται τη συμμετοχή στον πόλεμο άνθρωποι που εκφράζουν τις απόψεις τους από ένα ασφαλές μέρος μακριά από αυτόν και δεν χρειάζεται να αντιμετωπίσουν τους βομβαρδισμούς των πόλεων τους.

Ναι, πράγματι είναι ευκολότερο να αναπτύξεις τη δική σου άποψη για τον πόλεμο από ασφαλή απόσταση από ό,τι όταν έχεις βομβαρδιστικά να πετούν πάνω από το κεφάλι σου. Αλλά είναι μια τέτοια άποψη λιγότερο ορθή και δεν πρέπει να λαμβάνεται υπόψη; Είναι η άποψη βομβαρδισμένων ανθρώπων ορθότερη από άλλες με το σκεπτικό ότι οι άνθρωποι σε μια εμπόλεμη ζώνη βιώνουν μεγαλύτερη φρίκη και πόνο;

Θα μπορούσαμε κάλλιστα να πούμε ότι είναι εύκολο να ζητούν να σταλούν περισσότερα όπλα στον ουκρανικό στρατό και να ζητούν στήριξη των μαχητών εδαφικής άμυνας⁷¹ άνθρωποι που το κάνουν αυτό από την ασφάλεια των σπιτιών τους, που δεν έχουν κρατήσει ποτέ στη ζωή τους όπλα και δεν θα μπορούσαν να τα χρησιμοποιήσουν αν ο πόλεμος ερχόταν εδώ. Ακούμε και σεβόμαστε την άποψή τους, παρόλο που δεν την στηρίζουμε, επειδή έχουμε διαφορετική άποψη. Γιατί θα πρέπει να κρίνονται με διαφορετικά κριτήρια όσοι αρνούνται να επιλέξουν πλευρά στον πόλεμο και δεν καλούν σε υποστήριξη των στρατευμάτων;

«Στο όνομα της “εθνικής απελευθέρωσης”, του “εθνικισμού των καταπιεσμένων” ή του “αντι-ιμπεριαλισμού”, η αριστερά καταλήγει να υποστηρίζει τον ιμπεριαλιστικό πόλεμο, υποστηρίζει την οργανωμένη και αμοιβαία σφαγή των διαφόρων εθνικοτήτων της εργατικής τάξης κάτω από τις σημαίες “τους”. Ιστορικά, το χιμαιρικό ιδεώδες της “εθνικής απελευθέρωσης” δεν έχει οδηγήσει σε τίποτα περισσότερο από την ανάδυση διεφθαρμένων, γραφειοκρατικών καθεστώτων, τα οποία τελικά καταπιέζουν την ερ-

γατική τάξη μόλις αποκτήσουν τον έλεγχο των μηχανισμών του καπιταλιστικού κράτους».⁷²

Μύθος 26: Οι άνθρωποι που επικρίνουν τη συμμετοχή στον πόλεμο από απόσταση ασφαλείας είναι απαθείς και αλαζονικοί, επειδή δεν αφουγκράζονται τους ανθρώπους που βρίσκονται επί τόπου.

Αν και αναγνωρίζουμε την ύπαρξη αλαζονικών τάσεων σε ορισμένους ανθρώπους, πιστεύουμε ότι ο χαρακτηρισμός του αλαζόνα συχνά εφαρμόζεται μηχανικά σε όποιον κάνει κριτική στην υποστήριξη του ουκρανικού στρατού στον πόλεμο. Ο σκοπός είναι να υποτιμηθεί, να στιγματιστεί και να αποκλειστεί η φωνή όσων κάνουν κριτική από τον δημόσιο διάλογο, κάτι που στοχοποιεί κυρίως ανθρώπους από τη Δυτική Ευρώπη ή τις ΗΠΑ, των οποίων η γνώμη συχνά δεν λαμβάνεται υπόψη για το απλό γεγονός ότι δεν προέρχονται από την κεντρική ή την ανατολική Ευρώπη. Αυτό στην ουσία δεν είναι παρά ένας μηχανισμός αναπαραγωγής διακρίσεων, στερεοτύπων και προκαταλήψεων, παρά το γεγονός ότι οι υποστηρικτές του κατηγορούν άλλους ότι κάνουν ακριβώς αυτό.

Το να λέμε ότι είμαστε κατά του πολέμου και ότι αρνούμαστε να πάρουμε θέση στη σύγκρουση δεν σημαίνει αυτόματα ότι δεν μας ενδιαφέρει η γνώμη των ανθρώπων στην Ουκρανία και ότι αδιαφορούμε όταν δέχονται πυρά από τα ρωσικά στρατεύματα. Στην πραγματικότητα, ακούμε αυτούς τους ανθρώπους και βλέπουμε ότι δεν υπάρχει μια ενιαία φωνή μόνο, αλλά ένα τεράστιο συνονθύλευμα διαφορετικών απόψεων, οι οποίες συχνά αποκλίνουν ακόμα και στη βάση τους. Στην πραγματικότητα, οι ίδιοι άνθρωποι που μας κατηγορούν ότι αγνοούμε άλλους είναι αυτοί που συχνά απομονώνουν μόνο μία τάση από το πολυσυλλεκτικό σύνολο και αγνοούν ή υποβαθμίζουν τις άλλες. Προσπαθούμε να λαμβάνουμε υπόψη όσο το δυνατόν περισσότερες φωνές αλλά υποστηρίζουμε

71 Σ.τ.μ. βλ. υποσημείωση 53.

72 ό.π. σημ. 17.

μόνο εκείνες που θεωρούμε εποικοδομητικές. Άλλες τις κριτικάρουμε και αρνούμαστε να τις υποστηρίξουμε. Εν ολίγοις, αντιλαμβανόμαστε ότι υπάρχουν διαφορετικές τάσεις και δεν προσπαθούμε να υποστηρίξουμε την πολεμική προπαγάνδα που παρουσιάζει τον ουκρανικό πληθυσμό ως μια ενιαία κοινότητα που ομόφωνα υποστηρίζει την εμπλοκή στον πόλεμο.

Κάποιοι από τους επικριτές μας μάς κατηγορούν ότι αγνοούμε απόψεις, ενώ είναι εκείνοι που αγνοούν τις απόψεις εκείνου του τμήματος του πληθυσμού που αρνείται να υποστηρίξει τον ουκρανικό στρατό και εναντιώνεται στην αναγκαστική επιστράτευση ανθρώπων που δεν θέλουν να πολεμήσουν. Η φωνή των Ουκρανών λιποτακτών αγνοείται, ενώ η φωνή των Ουκρανών στρατιωτών αναπαράγεται σαν να είναι η μόνη που υπάρχει. Αυτό λέγεται πολεμική προπαγάνδα, όχι ενδιαφέρον και ενσυναίσθηση. Ακολουθεί μια μαρτυρία από κατοίκους του Χάρκοβο:

«Οι άνθρωποι επιλέγουν την καλύτερη λύση για την κατάστασή τους. Γιατί να θέλουν να προστατεύσουν κάτι που δεν τους ανήκει; Εδώ και 30 χρόνια, οι αρχές βάζουν χέρι στις τσέπες τους ενώ χαρίζουν στους εαυτούς τους παλάτια και γιοτ στο εξωτερικό. Τώρα ας προστατεύσει η ελίτ την περιουσία που με κόπο απέκτησε, ενώ οι εργάτες ας την κοιτάζουν ασφαλείς από το εξωτερικό. Αν η άρχουσα τάξη δεν θέλει να υπερασπιστεί τον εαυτό της, ούτε να στέλνει τα παιδιά της στο μέτωπο, τότε γιατί να πολεμήσει η εκμεταλλευόμενη τάξη; Δείξτε μου κάποιον ολιγάρχη (δεν με νοιάζει αν είναι Ρώσος ή Ουκρανός) που πούλησε την περιουσία του, όπλισε τον εαυτό και τη φρουρά του και πυρπολεί τώρα ο ίδιος τανκς στο μέτωπο».⁷³

Μύθος 27: Το να κριτικάρουμε την αντίσταση του ουκρανικού στρατού ενώ ζούμε εκτός Ουκρανίας σημαίνει ότι αρνούμαστε την αυτοδιάθεση του ουκρανικού πληθυσμού και την ικανότητά του να είναι ένας αυτοκαθοριζόμενος φορέας αλλαγής.

Δεν πιστεύουμε ότι έχουμε κανένα δικαίωμα να αποφασίζουμε για το μέλλον του ουκρανικού πληθυσμού. Αλλά ούτε πιστεύουμε ότι του στερείται αυτό το δικαίωμα όταν κάποιος επικρίνει ορισμένες από τις επιλογές του στα πλαίσια της αυτοδιάθεσής του. Η συζήτηση για το δικαίωμα στην αυτοδιάθεση πολύ συχνά μετατρέπεται σε επιχείρημα για να παραβλεφθούν οι φρικαλεότητες που κάποιος έχει διαπράξει. Κάποιοι επίσης το επικαλούνται σαν δικαιολογία για την υποστήριξη αντιδραστικών τάσεων που εμποδίζουν τα χειραφετητικά κινήματα. Αυτός είναι λοιπόν ο λόγος που βλέπουμε ορισμένους αναρχικούς να θίγονται από το γεγονός ότι ένα κράτος δεν σέβεται την κυριαρχία ενός άλλου, λες και είναι η δουλειά των αναρχικών να αγωνίζονται για τα κράτη και την κυριαρχία τους. Βλέπουμε επίσης τους ίδιους αναρχικούς να καλούν σε υποστήριξη εκείνου του τμήματος του ουκρανικού πληθυσμού που αποφάσισε να πολεμήσει και να πεθάνει για την αστική δημοκρατία. Το έχει επιλέξει αυτό, λένε, και πρέπει να τον υποστηρίξουμε, διαφορετικά θα είμαστε ασεβείς, πατερναλιστές και ασυνείδητοι. Εν ολίγοις, αυτό το τμήμα των φιλελεύθερων δημοκρατών, που για κάποιο λόγο αυτοαποκαλούνται αναρχικοί, είναι πρόθυμο να υποστηρίξει ακόμη και τις πιο εχθρικές προς τον αναρχισμό τάσεις με το σκεπτικό ότι πρέπει να σεβαστούμε την αυτοδιάθεση και τις απόψεις των ανθρώπων που εκφράζουν αυτές τις τάσεις. Αν θέλαμε να μεταφέρουμε αυτή την οπτική στην Τσεχική Δημοκρατία, για παράδειγμα, θα έπρεπε να υποστηρίξουμε τη μεγάλη πλειοψηφία του τοπικού πληθυσμού που βλέπει στην κοινοβου-

⁷³ Πηγή στα ρωσικά: <https://assembly.org.ua/voennoobyazannye-harkov-ishchut-novye-sposoby-vyezda-iz-ukrainy-vo-vremya-voiny/>

λευτική δημοκρατία έναν τρόπο υπεράσπισης των συμφερόντων του. Πριν από κάθε εκλογική αναμέτρηση θα ζητούσαμε την υποστήριξή τους και θα ενισχύαμε τις προεκλογικές εκστρατείες των πολιτικών, διότι αυτό θέλει ο λαός και θα πρέπει να σεβαστούμε την αυτοδιάθεσή του. Κι αν κάποιος από άλλη χώρα τολμούσε να κριτικάρει τη συμμετοχή των Τσέχων εργαζομένων στις εκλογές, θα έπρεπε να τον καταδικάσουμε ως ένα αλαζονικό άτομο που δεν ακούει τους Τσέχους εργαζόμενους και θέλει να τους κάνει κήρυγμα σχετικά με το τι να επιλέξουν για το μέλλον τους με έναν αέρα πολιτισμικής ανωτερότητας. Αυτό θα ήταν παράλογο και δεν συμμεριζόμαστε αυτή την οπτική. Γι' αυτό, όπως ακριβώς επικρίνουμε τη συμμετοχή των Τσέχων εργατών στις εκλογές, έτσι θα επικρίνουμε και τη συμμετοχή των Ουκρανών εργατών στον πόλεμο. Αν κάποιος αυτό το αποκαλεί πατροναριστικό, ας είναι κι έτσι. Δεν οργανωνόμαστε για να μας θεωρεί όλος ο κόσμος υπέροχους, αλλά για να κάνουμε τον κόσμο ένα καλύτερο μέρος να ζούμε. Για να το πετύχουμε αυτό, χρειαζόμαστε σίγουρα σχέσεις με άλλους ανθρώπους αλλά όχι απαραίτητα με όλους και με κάθε κόστος. Δεν υποκύπτουμε στη μανία για ποσότητα που λέει ότι όσο περισσότερους ανθρώπους μαζεύεις τόσο μεγαλύτερη επιτυχία έχεις. Αντίθετα, εξετάζουμε το περιεχόμενο και τον σκοπό για τον οποίο οι άνθρωποι συνεργάζονται. Αντιδραστικές και αντεπαναστατικές θέσεις δεν θα έχουν ποτέ την στήριξή μας, ακόμη κι αν επιλέγονται από τη συντριπτική πλειοψηφία της ανθρωπότητας, επειδή δεν βλέπουμε σε αυτές έναν τρόπο για να προχωρήσουμε προς τη χειραφέτησή μας.

«Οι ένοπλες δυνάμεις είναι ευάλωτες στις κοινωνικές δυναμικές που αναπτύσσονται στην ευρύτερη κοινωνία που τις γεννά. Μια εξέγερση μέσα στην κοινωνία διαπερνά τον ιστό του στρατού και φτάνει ως τις τάξεις των επιστρατευμένων. Η σχέση μεταξύ αξιωματικών και

*επιστρατευμένων αντανακλά τη σχέση μεταξύ αφεντικών και υπαλλήλων και παρόμοιες δυναμικές ταξικής σύγκρουσης αναδύονται και στον στρατιωτικό και στον μη στρατιωτικό χώρο εργασίας. Ο στρατός δεν αποτελεί ποτέ έναν ερμητικά κλειστό οργανισμό. Οι κυβερνήτες μας τα γνωρίζουν όλα αυτά. Γνωρίζουν ότι είναι ευάλωτοι στη μαζική αντίσταση και γνωρίζουν ότι ο πλούτος και η εξουσία τους μπορούν να καταρρεύσουν εκ των έσω από τις γυναίκες και τους άνδρες της εργατικής τάξης στους οποίους στηρίζονται. Πρέπει να το γνωρίζουμε κι εμείς αυτό».*⁷⁴

*«Ας πούμε επίσης πάνω απ' όλα ότι λόγω του δυσμενούς συσχετισμού δύναμης για την τάξη μας αυτή τη στιγμή ή λόγω της ήττας της μετά την παγκόσμια εξέγερση του 2019 μέχρι σήμερα, οι θέσεις του προλεταριακού διεθνισμού και του επαναστατικού ντεφαιτισμού δεν μπορούν σήμερα να είναι μεν επιθετικές, δηλαδή ικανές να παρουσιαστούν ως πραγματική εναλλακτική λύση και να πραγματώσουν την παγκόσμια προλεταριακή επανάσταση, αλλά όμως μπορούν να είναι αμυντικές. Αμυντικές απέναντι σε τι; Όχι απέναντι σε αφηρημένες αρχές, αλλά στις πραγματικές ζωές εκατοντάδων χιλιάδων προλετάρων των εμπολέμων περιοχών. Ζωές που πρέπει να τις υπερασπιστούν οι ίδιοι αυτοί προλετάριοι, χωρίς μεσάζοντες ή αντιπροσώπους οποιουδήποτε είδους».*⁷⁵

Μύθος 28: Οι αντίπαλοι της υποστήριξης των ουκρανικών στρατιωτικών δυνάμεων είναι στην πραγματικότητα προπαγανδιστές του καθεστώτος του Πούτιν.

Αν δούμε τα πράγματα με μια νηφάλια ματιά κι όχι υπό το βάρος της πολεμικής προπαγάνδας, μπορούμε να διακρίνουμε ένα αδιαμφισβήτητο γεγονός: η πολεμική και φιλοκαθεστωτική προπαγάνδα είναι παρούσα τόσο στη ρωσική όσο και στην ουκρανική πλευρά. Αλλά δεν επι-

74 ό.π. σημ. 10.

75 ό.π. σημ. 31.

λέγουμε τη μια πολεμική προπαγάνδα ενάντια στην άλλη. Αρνούμαστε να την ενστερνιστούμε και να τη διαδώσουμε, από όποια πλευρά και αν προέρχεται.

Ο μηχανισμός της πολεμικής προπαγάνδας συνίσταται στην επιλεκτική πληροφόρηση. Ορισμένα μέρη του πολύχρωμου συνόλου απομονώνονται και διογκώνονται σε τεράστιες διαστάσεις. Άλλα μέρη, με τη σειρά τους, αγνοούνται, καθίστανται αόρατα, αποσιωπούνται, γελοιοποιούνται και υποτιμούνται. Όσοι θέλουν ένα παράδειγμα τέτοιου είδους προπαγάνδας μπορούν να κοιτάξουν τις αναφορές που κυκλοφορούν συνεχώς σε κάποια αναρχικά μέσα ενημέρωσης σχετικά με την υπερηφάνεια των ουκρανικών στρατιωτικών μονάδων ενώ δεν γίνεται καμία αναφορά ούτε στους πολυάριθμους λιποτάκτες και σε όσους αντιτίθενται στον πόλεμο στην ουκρανική επικράτεια, ούτε στις άσκοπες θηριωδίες που διαπράττει ο ουκρανικός στρατός. Απορρίπτουμε αυτού του είδους την πολεμική προπαγάνδα, όπως απορρίπτουμε κι αυτή των υποστηρικτών του καθεστώτος Πούτιν. Η αντιπολεμική προπαγάνδα δεν είναι προπαγάνδα υπέρ κάποιου καθεστώτος.

«Όταν ετοιμαζόμαστε να πολεμήσουμε έναν εχθρό που μας απειλεί, πρέπει να αναρωτηθούμε τι σκοπεύει να κάνει αυτός ο εχθρός, διότι όσο πιο πολλές πληροφορίες έχουμε σχετικά με τις ενέργειές του, τόσο περισσότερες ευκαιρίες θα έχουμε για να τον αποκρούσουμε, να αμυνθούμε, να περάσουμε στην αντεπίθεση. Μου φαίνεται ότι δεν έχουμε θέσει με σαφήνεια στον εαυτό μας ένα θεμελιώδες ερώτημα: τι είναι ο πόλεμος; Δεν έχουμε θέσει στον εαυτό μας αυτό το ερώτημα επειδή όλοι μας πιστεύουμε, με τον ένα ή τον άλλο τρόπο, ότι γνωρίζουμε πολύ καλά τι είναι ο πόλεμος και, επομένως, ότι είμαστε σε θέση να κάνουμε ό,τι είναι απαραίτητο για να πολεμήσουμε αυτούς που σκοπεύουν να τον διεξάγουν.

Στην πραγματικότητα οι ιδέες μας δεν είναι τόσο ξεκάθαρες. Το γεγονός ότι ακόμη και ο αστικός τύπος δεν έχει σαφείς ιδέες για το θέμα δεν έχει μεγάλη σημασία, γιατί σίγουρα δεν μπορούμε να αντλήσουμε από εκεί αυτά που χρειαζόμαστε για να παράγουμε την απαραίτητη ανάλυση που θα μπορούσε να προσφέρει συνοχή και νόημα στη δράση μας».⁷⁶

«Στο πλήθος συνεντεύξεων με Ουκρανούς που εμφανίζονται στα δυτικά μέσα ενημέρωσης δεν ακούς ποτέ κάποιον να εκφράζει την αντίθεσή του ή έστω τις αμφιβολίες του για τον πόλεμο, αν και γνωρίζουμε από τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις δικές μας πηγές ότι τέτοια άτομα υπάρχουν. Σύμφωνα με τα μέσα ενημέρωσης, όλοι όσοι ζουν εκεί είναι πρόθυμοι να πεθάνουν για το έθνος. Παρόλα αυτά, ο Ζελένσκι έκρινε αναγκαίο να απαγορεύσει την έξοδο από τη χώρα σε όλους τους άνδρες από 18 έως 60 ετών. Όλοι πρέπει να παραμείνουν διαθέσιμοι ως τροφή για τα κανόνια της πατρίδας».⁷⁷

Μύθος 29: Σε αυτόν τον πόλεμο η δημοκρατία πρέπει να νικήσει για να μην νικήσει ο φασισμός/δικτατορία.

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι ο φασισμός/δικτατορία αποτελεί πρόβλημα. Μόνο που το χειρότερο προϊόν του φασισμού είναι ο αντιφασισμός. Κάθε φορά που το φάντασμα του φασισμού υψώνεται σαν να είναι το χειρότερο από όλα τα κακά, ανοίγει ο δρόμος για την υποστήριξη άλλων μορφών κράτους –όπως τα δημοκρατικά– με συνέπεια την υποστήριξη των εγκλημάτων τους. Η αντιφασιστική ενότητα δεν είναι τίποτε άλλο από μια διαταξική συνεργασία, όπου οι προλετάριοι συμπράττουν με την αστική τάξη, η οποία, παρά την «προσωρινή συμμαχία», δεν διστάζει ποτέ να καταστείλει σκληρά όλες τις αντικαπιταλιστικές και αντικρατικές εκδηλώσεις. Οι αντιφασιστικές κινητοποιήσεις τελικά δικαιολογούνται μέσω της ανάγκης αντιμετώπισης του ολοκληρωτισμού,

76 ό.π., σημ. 21.

77 ό.π., σημ. 36.

αλλά αυτό γίνεται με τρόπο που ενισχύει τα αυταρχικά χαρακτηριστικά της κοινοβουλευτικής δημοκρατίας. Σύμφωνα με τον Ζιλ Ντωβέ, «ο αντιφασισμός πάντα θα καταλήγει στην αύξηση του ολοκληρωτισμού. Ο αγώνας του για ένα “δημοκρατικό” κράτος θα καταλήγει στην ενίσχυση του κράτους».

Η κοινοβουλευτική δημοκρατία μπορεί να αντιπροσωπεύει μιας μικρότερης έντασης κρατική βία από ένα φασιστικό καθεστώς, αλλά δεν είναι λόγος αυτός για να πολεμήσουμε και να πεθάνουμε για τη δημοκρατία. Αυτοί που ισχυρίζονται ότι η εργατική τάξη είναι περισσότερο και καλύτερα οργανωμένη σε μια φιλελεύθερη δημοκρατία είναι τόσο παγιδευμένοι στις φαντασιώσεις τους που δεν έχουν επαφή με την πραγματικότητα. Πράγματι, το μαχητικό κίνημα της εργατικής τάξης στη δημοκρατία τείνει συχνά να αδρανήσει – απορροφάται σταδιακά από τις κρατικές δομές, οι οποίες παράλληλα δεν διστάζουν να καταπνίξουν κάθε ριζοσπαστική τάση. Είναι αμφίβολο αν αυτή η δημοκρατική μορφή του κράτους που έχει επιτευχθεί σημαίνει ότι έχουν εξαφανιστεί οι αυταρχικές τάσεις από τον κρατικό μηχανισμό. Παραμένουν και θα εκδηλώνονται κάθε φορά που η εργατική τάξη σηκώνει κεφάλι και αρχίζει να δρα μαχητικά ως οργανωμένη αυτόνομη δύναμη. Με άλλα λόγια, η φιλελεύθερη δημοκρατία δεν θα είναι ποτέ το αντίθετο ή η άρνηση της δικτατορίας - θα είναι πάντα ένας από τους τρόπους με τους οποίους οργανώνεται η ολοκληρωτική καπιταλιστική τάξη. Στην πραγματικότητα, οι δικτατορικές και οι δημοκρατικές δυνάμεις είναι παρούσες σε κάθε κράτος ταυτόχρονα και δεν είναι αμοιβαία αποκλειόμενες. Η αμοιβαία σχέση τους εξαρτάται από τη (μη) μαχητικότητα της εργατικής τάξης και την (αν) ικανότητα της αστικής τάξης να εξασφαλίσει την κυριαρχία της πάνω στην κοινωνία.

Το κράτος θα πέσει μόνο αν ανατρέψουμε και τις δικτατορικές και τις δημοκρατικές του τάσεις ταυτόχρονα. Αν επικεντρωθούμε αποκλειστικά στην καταστολή του ενός μέρους, αργά ή γρήγορα αυτό θα αποκατασταθεί με τη βοήθεια του άλλου. Ας μην ξεχνάμε ότι το δημοκρατικό κράτος διατηρεί την ικανότητα να εισάγει αυταρχικά μέτρα, όπως ακριβώς το φασιστικό κράτος μερικές φορές ειρηνεύει το προλεταριάτο μέσω της δημοκρατικής ενσωμάτωσης. Το δίλημμα φασισμός ή δημοκρατία είναι ψευδές. Στην πραγματικότητα, οι διεθνιστές επαναστάτες γνωρίζουν ότι υπάρχουν μόνο δύο επιλογές μπροστά μας: ο καπιταλισμός ή η επαναστατική του υπέρβαση.

«Η γοητεία του “ένοπλου αγώνα” γυρίζει γρήγορα μπούμερανγκ στους προλετάριους μόλις εστιάσουν τα πυρά τους ενάντια σε μία αποκλειστικά συγκεκριμένη μορφή του κράτους και όχι ενάντια στο ίδιο το κράτος».⁷⁸

«Αν για τη Ρωσία η ήττα στον πόλεμο σηματοδοτεί κάποιες πολιτικές αλλαγές (τουλάχιστον ένα πραξικόπημα στο Κρεμλίνο και μια πιθανή διάλυση ή μερική απώλεια της εθνικής κυριαρχίας της), το μέλλον της Ουκρανίας διαφαίνεται πολύ ζοφερό σε όλες τις περιπτώσεις. Πολύ πριν από τον πόλεμο, όχι άδικα, συνέκριναν συχνά τον Ζελένσκι με τον νεαρό Πούτιν, και το αποτέλεσμα μιας [ουκρανικής] νίκης, θα μπορούσε να είναι ένα καθεστώς όχι λιγότερο δικτατορικό από το ρωσικό. Ένα πολύ χαρακτηριστικό παράδειγμα παρουσιάστηκε αυτόν τον μήνα, όταν [ο Ζελένσκι] δήλωσε ότι τα σύνορα για τους άνδρες δεν θα ανοίξουν μέχρι την άρση του στρατιωτικού νόμου (...)».⁷⁹

«Εν ολίγοις, και τα δύο καπιταλιστικά-ιμπεριαλιστικά μπλοκ που βρίσκονται σήμερα σε πόλεμο καυχώνται ότι είναι οι “σωτήρες της δημοκρατίας” και κατηγορούν τον αντίπαλό τους ότι είναι ένα “φασιστικό τέρας”. Έτσι δικαιολογούν την πολεμοκαπηλεία τους, τα παραληρήματά τους

78 Ζιλ Ντωβέ, Φασισμός/Αντιφασισμός: <https://libcom.org/article/fascismantifascism-gilles-dauve/>

79 ό.π., σμ. 5.

για την επανάληψη των "ένδοξων" εποχών του Β' Παγκοσμίου Πολέμου. Τα παραπάνω επαρκούν για να συνειδητοποιήσουμε ότι ο αγώνας της "δημοκρατίας εναντίον του φασισμού" είναι ένας ψευδής ανταγωνισμός ή καλύτερα ένας ενδοαστικός και ενδοϊμπεριαλιστικός πόλεμος, στον οποίο οι προλετάριοι δεν αποτελούν τίποτα άλλο παρά τροφή για τα κανόνια. (...)

Ιστορικά, όταν η αστική τάξη έπαυε να χρησιμοποιεί τη δημοκρατία για να αναχαιτίσει την άνοδο των προλεταριακών αγώνων, τότε κατέφευγε στον φασισμό... και το αντίστροφο. Παρόλο που δεν είναι ίδια στη μορφή ούτε στην ένταση της βίας που ασκεί το κράτος των πλουσίων και ισχυρών πάνω στους εκμεταλλεζόμενους και καταπιεσμένους, στην ουσία τους είναι ίδια ή, για να χρησιμοποιήσουμε μια γλαφυρή φράση, η δημοκρατία και ο φασισμός είναι δύο πλοκάμια του ίδιου χταποδιού: της κοινωνικής δικτατορίας του κεφαλαίου πάνω στην παγκόσμια προλεταριοποιημένη ανθρωπότητα. Επομένως, όπως η αριστερά και η δεξιά, έτσι η δημοκρατία και ο φασισμός δεν είναι αντίθετοι, αλλά συμπληρωματικοί πόλοι.

(...) η αριστερά του κεφαλαίου αντιτίθεται στον φασισμό και όχι στη δημοκρατία, επειδή υπερασπίζεται τη δεύτερη, είναι δημοκρατική· ή πιο σωστά, επειδή είναι σοσιαλδημοκρατική ή ρεφορμιστική, ακόμη και αν αυτοαποκαλείται "μαρξιστική" (όπως στην περίπτωση διαφόρων λενινιστών) ή "αναρχική" (όπως στην περίπτωση φιλελεύθερων αναρχικών)». ⁸⁰

«Άλλες ερμηνείες ακολουθούν διαφορετικές προσεγγίσεις από αυτήν, εκτιμώντας τον ρωσικό ιμπεριαλισμό ως κίνδυνο για ολόκληρη την Ευρώπη και ακόμα παραπέρα. Αυτές τις ερμηνείες ενστερνίζονται επίσης και κάποιες συνι-

στώσες ελευθεριακού προσανατολισμού. Χωρίς να αμφισβητούμε την απειλή που συνιστά ο αυταρχισμός και ο милитаризм της Ρωσίας, πιστεύουμε ότι δεν θα είναι η στρατιωτική ήττα της Ρωσίας στην Ουκρανία που θα αποτρέψει μια αυταρχική στροφή στη Δυτική Ευρώπη. Οι αυταρχικές κοινωνικές διεργασίες που είναι προφανώς κυρίαρχες στη Ρωσία και στις χώρες της CSTO⁸¹ δρουν εδώ και χρόνια και στην Ευρωπαϊκή Ένωση, και ο πόλεμος τούς δίνει τώρα μια παραπάνω ώθηση. Επιπλέον, η "δημοκρατία" βασίζεται πάνω στην προϋπόθεση ότι κάποιος έχουν προνόμια (έναντι άλλων). Η οπτική, σύμφωνα με την οποία η Ευρωπαϊκή Ένωση παρουσιάζεται ως ένας δημοκρατικός φάρος, και αντίθετα η Ρωσία, η Κίνα και οι δορυφόροι τους ως οι απόγονοι μιας σύζευξης ανάμεσα στον ολοκληρωτισμό και τον άγριο καπιταλισμό, αποτελεί την πεμπτούσια ενός δυτικισμού που δεν μας αφορά».⁸²

Μύθος 30: Η δήλωση «Κανένας πόλεμος εκτός από τον ταξικό πόλεμο» είναι ένα αφηρημένο και μη πρακτικό σύνθημα. Είναι άχρηστο για τον βομβαρδισμένο πληθυσμό.

Ο λαός της Ουκρανίας που δέχεται επίθεση πρέπει να αντιμετωπίσει την κατάσταση άμεσα. Αλλά παραπλανείται από εκείνους που ισχυρίζονται ότι η λύση είναι να οχυρωθεί και να αμυνθεί, δηλαδή να μείνει στα ίδια τα μέρη που βομβαρδίζονται. Αυτοί που ισχυρίζονται ότι πρέπει να συμμαχήσουμε με τον ουκρανικό στρατό και να θέσουμε τις ζωές μας σε κίνδυνο στο μέτωπο είναι χειραγωγοί και η «λύση» τους φαίνεται εντελώς άχρηστη. Το ίδιο κράτος που οδηγεί τους άνδρες στον πόλεμο, τους εμποδίζει να εγκαταλείψουν τη χώρα και να κρυφτούν από τα βομβαρδιστικά εκτός Ουκρανίας.

80 ό.π. σημ. 31.

81 Σ.τ.μ. Ο Οργανισμός της Συνθήκης Συλλογικής Ασφάλειας (CSTO) αποτελεί μια διακρατική, στρατιωτική συμμαχία με άξονα τη Ρωσία, στην οποία συμμετέχουν οι χώρες της πρώην ΕΣΣΔ που παραμένουν στη σφαίρα επιρροής της πρώτης (Λευκορωσία, Αρμενία, Καζακστάν, Κιργιζία, Τατζικιστάν, Ουζμπεκιστάν). Ιδρύθηκε το 1992 με τη Συνθήκη της Τασκένδης και συνιστά το αντίπαλο δέος, σε πιο περιορισμένη, τοπική κλίμακα, βέβαια, της ΝΑΤΟϊκής συμμαχίας.

82 ό.π. σημ. 62.

Το ίδιο ουκρανικό κράτος τονίζει την επιθετικότητα του ρωσικού στρατού, αλλά οι κινήσεις του μαρτυρούν ότι επιθυμεί να κλιμακωθεί η σύγκρουση, ακόμη και με κόστος αμέτρητα περισσότερων θυμάτων. Γιατί όταν το κράτος ανησυχεί για την ύπαρξή του, είναι πρόθυμο να θυσιάσει την ύπαρξη αυτών που κυβερνά. Σε μια τέτοια κατάσταση, η προσπάθεια μετατροπής ενός ενδοϊμπεριαλιστικού πολέμου σε ταξικό πόλεμο δεν συνιστά μια αφηρημένη ιδεολογία, αλλά ένα ζήτημα ζωής και θανάτου. Και δεν πρόκειται μόνο για την επιβίωση του ουκρανικού πληθυσμού, αλλά ολόκληρης της ανθρωπότητας. Δεν αποκλείεται το ενδεχόμενο ενός τρίτου παγκόσμιου πολέμου, ούτε η ανάπτυξη ενός εξαιρετικά καταστροφικού πυρηνικού οπλοστασίου.

«Η ουσία είναι ότι δεν υπάρχει καπιταλισμός χωρίς πόλεμο, ιδίως σε περιόδους κρίσης, κατά τις οποίες το σύστημα αυτό αποκαλύπτει για άλλη μια φορά τη βίαιη και καταστροφική του φύση. Και επιπλέον, ότι στο πλαίσιο της σημερινής καπιταλιστικής κρίσης, ένας Τρίτος Παγκόσμιος Πόλεμος είναι πιθανός. Ο οποίος, παρεμπιπτόντως, δεν θα ήταν το κλασικό είδος πολέμου, αλλά ένα νέο είδος πολέμου: ένας "υβριδικός", ανομοιογενής, κλιμακωτός, και το χειρότερο απ' όλα, πυρηνικός και καταστροφικός πόλεμος. Σε αυτό προστίθεται και η συνεχιζόμενη παγκόσμια οικολογική κρίση. Θέτοντας έτσι το είδος μας σε σοβαρό κίνδυνο εξαφάνισης.

Γι' αυτούς τους επιτακτικούς λόγους, το σύνθημα για τη μετατροπή του ιμπεριαλιστικού πολέμου σε ταξικό πόλεμο και για "κομμουνισμό ή θάνατο" δεν είναι πλέον αφηρημένα, αλλά συγκεκριμένα και επείγοντα, προκειμένου να υπερασπιστούμε και να ανανεώσουμε τη ζωή της προλεταριοποιημένης ανθρωπότητας που ζει στον πλανήτη Γη».⁸³

Μύθος 31: Η αντιμιλιταριστική πρωτοβουλία πρέπει να στοχεύει στην ήττα του ρωσικού στρατιωτικού μιλιταρισμού.

Αυτή η θέση είναι θεμιτή στον πυρήνα της, αλλά το πρόβλημα είναι ότι αποτελεί μόνο τη μία πλευρά μιας πιο σύνθετης αλήθειας. Η άλλη πλευρά είναι ότι η αντιμιλιταριστική πρωτοβουλία πρέπει να στοχεύει εξίσου στην ήττα του μιλιταρισμού του ουκρανικού στρατού και οποιουδήποτε άλλου κρατικού στρατού. Ο αντιμιλιταρισμός είναι μια θέση που βασίζεται στην εναντίωση σε όλους τους κρατικούς στρατούς και τους πολέμους τους. Αυτή η εναντίωση συνεπάγεται ότι οι αντιμιλιταριστές δεν επιλέγουν ποια πλευρά θα υποστηρίξουν στους διακρατικούς πολέμους. Με άλλα λόγια, δεν πολεμούν κατά του μιλιταρισμού ενός κράτους υποστηρίζοντας τον μιλιταρισμό ενός άλλου κράτους. Αλλά αυτό ακριβώς συμβαίνει όταν κάποιοι θέλουν να πολεμήσουν κατά του μιλιταρισμού του ρωσικού στρατού υποστηρίζοντας τον μιλιταρισμό του ουκρανικού στρατού. Μπορεί μεν να το καμουφλάρουν με λαϊκίστικες φράσεις περί υποστήριξης της «αυτοάμυνας του λαού», αλλά στην πραγματικότητα υποστηρίζουν τον μιλιταρισμό, επειδή οι μονάδες που πολεμούν στην Ουκρανία είναι μέρος των δομών του ουκρανικού στρατού και τελούν υπό τη διοίκηση των κρατικών αρχών. Δεν μπορούν ούτε να αυτονομηθούν ούτε, βέβαια, να σταματήσουν να είναι μιλιταριστικές, πράγμα που δεν μπορεί να αλλάξει με το να καρφίτσουν οι στρατιώτες μαυροκόκκινα λογότυπα στις στολές τους και να εκδίδουν δηλώσεις με αντικρατική φρασεολογία.

Ο αντιμιλιταρισμός δεν βασίζεται –εκτός από αυστηρά πασιφιστικές εξαιρέσεις– στην άρνηση αντίστασης σε μια πολεμική επίθεση. Προτιμά απλώς μια διαφορετική, μη στρατιωτικοποιημένη μορφή οργάνωσης αυτής της άμυνας. Οι αναρχικοί, για παράδειγμα, έχουν πλούσια εμπειρία στη διεξαγωγή ένοπλων αγώνων έξω

83 ό.π. σημ. 31.

από τις δομές του κράτους και των στρατών. Αυτός ο αγώνας μπορεί να είναι μαχητικός, αλλά όχι στρατιωτικοποιημένος. Σε όσες περιπτώσεις κάποιοι αναρχικοί αποφάσισαν να υποτάξουν τα στρατεύματα και τις πολιτοφυλακές τους στη στρατιωτική λογική, έπεσαν σε μια παγίδα που αργότερα επέφερε την ήττα τους. Ένα θλιβερό παράδειγμα είναι η στρατιωτικοποίηση ορισμένων πολιτοφυλακών της CNT-FAI κατά τη διάρκεια της επανάστασης στην Ισπανία το 1936-1939. Εκείνη η εποχή ήταν αντιφατική, όπως ακριβώς και σήμερα. Συνεπώς ακόμη και τότε, δίπλα στους υποστηρικτές της στρατιωτικοποίησης, υπήρχαν και συνεπείς αντιμιλιταριστές που δεν είχαν κανένα πρόβλημα να πάρουν τα όπλα, αλλά αρνούνταν να συμμαχήσουν με τη μία ή την άλλη παράταξη της άρχουσας τάξης και δεν υποτάσσονταν στη στρατιωτική λογική.

«Όλοι μισούν τον πόλεμο. Κυρίως οι άνθρωποι που στέλνουν άλλους ανθρώπους να πεθάνουν στο πεδίο της μάχης. Ισχυρίζονται ότι τον απεχθάνονται, αλλά αλίμονο, τους αναγκάζει η άλλη πλευρά. Η άλλη πλευρά, η οποία καταπατά τις παραδοσιακές μας κυνηγετικές περιοχές. Η άλλη πλευρά, η οποία εισβάλλει σε ένα "κυρίαρχο" έθνος. Δεν έχουμε άλλη επιλογή! Πρέπει να υπερασπιστούμε τους εαυτούς μας... Σε ποιο "εμείς" ανήκετε; Η αδυσώπητη προπαγάνδα κι από τις δύο πλευρές ωθεί τον καθένα να διαλέξει μια πλευρά, να συμμετέχει ενεργά στον πόλεμο ή να ζητωκραυγάζει υπέρ του.

(...) Ο όρος ["έγκλημα πολέμου"] υποδηλώνει ότι υπάρχουν δύο τρόποι να διεξάγεις πόλεμο: ένας πολιτισμένος και ένας εγκληματικός. Αν υπήρξε ποτέ διαφορά μεταξύ των δύο, αυτή εξαλείφθηκε με την πρόοδο της στρατιωτικής τεχνολογίας. (...) Όσο μεγαλύτερη καταστροφική δύναμη χρησιμοποιεί η κάθε πλευρά, τόσο μεγαλύτερες

είναι οι "παράπλευρες απώλειες" στον άμαχο πληθυσμό. Όσο κλιμακώνεται ο πόλεμος στην Ουκρανία, τόσο περισσότερες ζωές απλών Ουκρανών καταστρέφονται, τόσο περισσότερο η χώρα μετατρέπεται σε ερείπιο».⁸⁴

«Τα τελευταία χρόνια, ορισμένες ομάδες και άτομα έχουν κάνει παραλληλισμούς μεταξύ της κοινωνικής επανάστασης στην Ισπανία από το 1936 έως το 1939 και της λεγόμενης "επανάστασης της Ροζάβα". Αυτό συμβαίνει τώρα και με τη συμμετοχή των λεγόμενων αναρχικών στον πόλεμο μεταξύ της Ρωσικής Ομοσπονδίας και του ουκρανικού κράτους. Από την πλευρά μας, δεν χρησιμοποιήσαμε ποτέ αυτόν τον παραλληλισμό, γιατί δεν έχει κανένα νόημα ιστορικά και σε σχέση με τον αναρχισμό. Αυτός ο παραλληλισμός επιστρατεύεται για να δικαιολογήσει τη συμμετοχή των αναρχικών, είτε σε ατομικό είτε σε συλλογικό επίπεδο, στους καπιταλιστικούς πολέμους για να υπερασπιστούν μια φράξια του κεφαλαίου. Ακόμη και κατά τη διάρκεια της κοινωνικής επανάστασης που ξεκίνησε το 1936, υπήρχαν πολλές φωνές στο επαναστατικό στρατόπεδο που αντιτάχθηκαν στη στρατιωτικοποίηση της επανάστασης, καθώς και στη συγκρότηση ενός λαϊκού στρατού. Όσο κι αν η ιστορία παραποιείται και διαστρεβλώνεται σύμφωνα με τις ανάγκες του καθενός, η παραποίηση παραμένει παραποίηση. Οι μάζες εκείνη την εποχή στην Ισπανία δεν αγωνίστηκαν για τη δημοκρατία, τη Δημοκρατική Κυβέρνηση που είναι όλα εργαλεία της κυριαρχίας του κεφαλαίου, αλλά για την κατάργησή τους».⁸⁵

«Για εμάς, ο στρατός αποτελεί αναπόσπαστο κομμάτι του φασισμού. Ο στρατός είναι το χαρακτηριστικό όργανο του αυταρχισμού. Κατάργηση του στρατού σημαίνει κατάργηση της δυνατότητας καταπίεσης που ο ίδιος αυτός στρατός επιβάλλει στον λαό. (...)

84 ό.π., σημ. 36.

85 Απόσπασμα από την εισαγωγή στο κείμενο που δημοσιεύτηκε στα γερμανικά με τίτλο *Milizionäre, ja! Aber Soldaten, niemals!* – *Spanische anarchistische Milizen* (1936) [Πολιτοφύλακες, ναι! Αλλά στρατιώτες, ποτέ!– Οι ισπανικές αναρχικές πολιτοφυλακές (1936)]: <https://panopticon.blackblogs.org/2022/08/21/milizionaere-ja-aber-soldaten-niemals-spanische-anarchistische-milizen-1936/>

Αλλά διακηρύσσουμε όσο πιο δυνατά και καθαρά γίνεται, ότι είμαστε αντι-μilitαριστές.

Δεν θέλουμε έναν εθνικό στρατό. Δεν θέλουμε να εξαφανιστούν οι Λαϊκές Πολιτοφυλακές, που ενσαρκώνουν τη θέληση του λαού: μόνο αυτές μπορούν να υπερασπιστούν την ελευθερία (...)»⁸⁶

«Και οι δύο πλευρές αυτού του πολέμου μάς αηδιάζουν: αντί να πάρουμε θέση στη μία πλευρά αυτού του πολέμου, είμαστε αντίθετοι σε όλους τους κρατικούς στρατούς και τους πολέμους τους –απεχθανόμαστε όχι μόνο τις σφαγές τους, αλλά και την τυφλή υπακοή, τον εθνικισμό, τη δυσωδία των στρατώνων, την πειθαρχία και τις ιεραρχίες. Η εναντίωση σε κάθε μορφή μιλιταρισμού και κράτους, ωστόσο, δεν σημαίνει ότι είμαστε αντίθετοι στη χρήση όπλων. (...)»

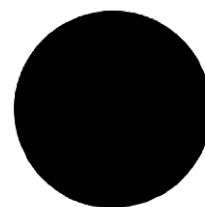
Θέλουμε να αντιταχθούμε με τον αντιμιλιταρισμό μας σε αυτόν τον δια-κρατικό πόλεμο, με ένα αντιπολεμικό κίνημα που δεν κάνει λόγο για αλληλεγγύη προς ένα έθνος ή ένα κράτος, αλλά για την καταδίκη κάθε κρατικού πολέμου. Σε όποιο έδαφος κι αν ζούμε, μπορούμε να προκαλέσουμε αναστάτωση, να λιποτακτήσουμε και να υπονομεύσουμε την προπαγάνδα, την υλικοτεχνική υποδομή και τη λογική του πολέμου, να σαμποτάρουμε την εθνική και ευρωπαϊκή κινητοποίηση, περιφρονώντας κάθε ανώτερο στέλεχος και τη στρατολόγηση, κάνοντας επίθεση στον εγχώριο επανεξοπλισμό και τη στρατιωτικοποίηση, σαμποτάροντας τις γραμμές εφοδιασμού του στρατού και μπλοκάροντας τη βιομηχανία όπλων».⁸⁷

Οκτώβριος 2022

86 A. and D. Prudhommeaux, Ελευθεριακή Καταλωνία 1936-1937, [στα γαλλικά]: <https://archivesautonomies.org/IMG/pdf/spartacus/spartacus/cahiersmensuels/cahiersmensuels-1946-prudhommeaux.pdf>

87 ό.π., σημ. 14.

**Συνέλευση ενάντια στη βιοεξουσία
και την κλεισούρα
Ιούλιος 2023**

